Sprawozdanie z realizacji
w 2018 r.
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025

Spis treści

I. WSTĘP 4

II. **ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO** 5

A. **CELE PRIORYTETOWE** 5

B. CELE DŁUGOFALOWE 6

III. **REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO W 2018 ROKU** 7

A. ZATRUDNIENIE 7

1. Cel: 1.Poprawa sytuacji mieszkańców poprzez zatrudnienie. 7

2. Cel 2. Zwiększenie liczby szkoleń/kształcenia zawodowego osób bezrobotnych odpowiednio do zapotrzebowania powiatowego rynku pracy. 14

3. **Cel 3. Działania skierowane do osób bezrobotnych oraz pracujących chcących przekwalifikować się, z wykorzystaniem ich potencjału i zasobów.** 16

4. **Cel 4. Utworzenie na terenie powiatu nowych warsztatów terapii zajęciowej (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).** 17

5. **Cel 5. Utworzenie na terenie powiatu nowego środowiskowego domu samopomocy (typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).** 19

6. Cel 6. Współpraca gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy 21

B. FUNKCJONOWANIE RODZIN 24

1. Cel 1. Modernizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu wołomińskiego 24

Liczba asystentów rodziny 34

Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny 35

2. Cel 2. Organizacja specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji. 36

3. **Cel 3. Rozbudowa systemu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.** 40

4. **Cel 4. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci** 41

5. **Cel 6. Wykorzystanie istniejącego potencjału aktywności społecznej na terenie gmin powiatu.** 43

C. **ZDROWOTNE** 50

1. **Cel 1. Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji.** 50

2. **Cel 2. Zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego** 52

3. **Cel 3. Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin.** 54

4. **Cel 4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rosnącej liczbie osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań wyrównujących szanse tych osób na pełniejsze funkcjonowanie w społeczności lokalnej.** 69

D. **SYTUACJA DZIECI I MŁODZIEŻY** 80

1. **Cel 1. Przeciwdziałanie zachowaniom dysfunkcyjnym (samookaleczenia, zażywanie dopalaczy, cyberprzemoc, nieletnie matki, uzależnienie od komputera, telefonu) – wśród uczniów gimnazjów oraz młodszych dzieci.** 80

E. **STAROŚĆ** 82

1. **Cel 1. Organizacja wsparcia dla osób starszych w formach: dziennych domów pobytu, klubów dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży, uniwersytetów trzeciego wieku (poza Tłuszczem, Wołominem i Zielonką), usług opiekuńczych, pobytu w dps, szczególnie w gminach Zielonka, Strachówka, Jadów, Wołomin.** 82

W wykaz terenowych jednostek organizacyjnych stowarzyszeń bez osobowości prawnej pozostających w nadzorze Starosty Wołomińskiego, widnieją następujące jednostki: 85

2. **Cel 2. Usprawnienie systemu organizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej. (1214 punktów – 17 miejsce)** 86

F. **UBÓSTWO, BIEDA, NIEDOSTATEK** 88

1. **Cel 1. Tworzenie programów pomocowo-wspierających z udziałem gmin oraz organizacji pozarządowych, uczestnictwo w programach regionalnych i krajowych** 88

IV. **PODSUMOWANIE**.....96

I. WSTĘP

Uchwałą NR XXVI - 264/2016 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 17 listopada 2016 r. została przyjęta do realizacji Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025.

Strategia wyznacza kierunki aktywności mających na celu przeciwdziałanie szeroko rozumianym problemom społecznym występującym na terenie powiatu wołomińskiego. Okres realizacji celów strategicznych zawartych ww. dokumencie przewidziany został na 10 lat. Zgodnie z założeniami poszczególne zadania mają być realizowane adekwatnie do możliwości finansowych jednostek samorządowych w danym roku budżetowym i w miarę pozyskiwanych środków zewnętrznych oraz z wykorzystaniem wszystkich sił społecznych.

Monitoring i ewaluację, w ramach procesu realizacji Strategii 2025, zgodnie z zapisami art. 19 pkt 1 oraz art. 112 ust. 1 i 9 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz.930 z późn. zm.), prowadzi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie. Realizacja tego zadania prowadzona jest w ścisłej współpracy ze specjalistami z różnych wydziałów Starostwa Powiatowego w Wołominie oraz jednostek organizacyjnych powiatu i gmin. PCPR raportuje okresowo, do dnia 30 czerwca każdego roku, poziom realizacji działań w ramach przyjętych celów strategicznych dla poszczególnych obszarów społecznych, ujętych w harmonogramie. Monitorowanie Strategii 2025 i jej aktualizacja konieczne są dla adekwatnego programowania działań w danym roku uwzględniając aktualną sytuację społeczną, ekonomiczną i zmieniające się wymogi prawne. Sprawozdanie zostało przedstawione Zarządowi Powiatu, a następnie Radzie Powiatu Wołomińskiego.

Monitoring realizacji Strategii 2025 prowadzony był w odniesieniu do wskaźników osiągania celu, które zostały opisane w dokumencie oraz w oparciu o harmonogram realizacji celów, stanowiący Załącznik nr 2 do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025. Informacja sporządzona została w oparciu o sprawozdania przysłane przez:

- Ośrodki Pomocy Społecznej (z 12 gmin powiatu wołomińskiego)
- Powiatowy Urząd Pracy
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Wołominie, Tłuszczu, Zielonce
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie
- Wydział Spraw Obywatelskich Starostwa
- Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa

II. ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO

Główne kierunki rozwoju tzw. Priorytety Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do 2025 wytyczone zostały w oparciu o diagnozę i ocenę zasobów gminnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i powiatowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, rynku pracy oraz niektórych powiatowych jednostek organizacyjnych oświaty.
Po określeniu problemów społecznych występujących w powiecie wołomińskim określono cele strategiczne dla rozwiązywania problemów na rzecz społeczności powiatu, dokonując jednocześnie określenia działań prowadzących do ich realizacji, wskazania koordynatorów i podmiotów współrealizujących, źródeł finansowania oraz ogólnego harmonogramu tych działań. Obszary realizacji Strategii, cele strategiczne wraz z proponowanymi działaniami w ramach przyjętych wcześniej obszarów kwestii społecznych przedstawione są poniżej.

A. CELE PRIORYTETOWE

ZATRUDNIENIE

1. Poprawa sytuacji mieszkańców poprzez zatrudnienie.
2. Zwiększenie liczby szkoleń/kształcenia zawodowego osób bezrobotnych odpowiednio do zapotrzebowania powiatowego rynku pracy.
3. Działania skierowane do osób bezrobotnych oraz pracujących chcących przekwalifikować się, z wykorzystaniem ich potencjału i zasobów.
4. Utworzenie na terenie powiatu nowych warsztatów terapii zajęciowej (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).
5. Utworzenie na terenie powiatu nowego środowiskowego domu samopomocy (typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).
6. Współpraca gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy.

FUNKCJONOWANIE RODZIN

1. Modernizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu wołomińskiego.
2. Organizacja specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji.
3. Rozbudowa systemu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.
4. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci.
5. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci.
6. Wykorzystanie istniejącego potencjału aktywności społecznej na terenie gmin powiatu.

ZDROWOTNE

1. Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji.
2. Zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego.
3. Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin.
4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rosnącej liczbie osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań wyrównujących szanse tych osób na pełniejsze funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

B. CELE DŁUGOFALOWE

W Strategii założono poza celami priorytetowymi również cele długofalowe.
Cele długofalowe są równie ważne, mimo że zostały sklasyfikowane w dalszej kolejności.

ŚRODOWISKO

1. Rozwój sieci dróg i komunikacji na terenie powiatu ułatwiający dostęp do usług społecznych.
2. Rozwój infrastruktury agroturystycznej

SYTUACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Przeciwdziałanie zrachowaniom dysfunkcyjnym (samookaleczenia, zażywanie dopalaczy, cyberprzemoc, nieletnie matki, uzależnienie od komputera, telefonu) – wśród uczniów gimnazjów oraz młodszych dzieci.

STAROŚĆ

1. Organizacja wsparcia dla osób starszych w formach: dziennych domów pobytu, klubów dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży, uniwersytetów trzeciego wieku (poza Tłuszczem, Wołominem i Zielonką), usług opiekuńczych, pobytu w dps, szczególnie w gminach Zielonka, Strachówka, Jadów, Wołomin.
2. Usprawnienie systemu organizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej.

UBÓSTWO, BIEDA, NIEDOSTATEK

1. Tworzenie programów pomocowo-wspierających z udziałem gmin oraz organizacji pozarządowych, uczestnictwo w programach regionalnych i krajowych

2. Wsparcie rodzin poprzez system ulg i zniżek, pomoc w naturze oraz pomoc w trudnej sytuacji materialnej

DEMOGRAFICZNE

1. Zwiększenie zakresu działań w gminach Jadów i Strachówka w rozwiązywaniu problemu demograficznego, jakim jest starzejąca się i zmniejszająca się liczebnie społeczność.

Strategia stanowi podstawę lokalnej polityki społecznej, której zadaniem jest zbudowanie w miarę spójnego i skutecznego systemu ochrony bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców powiatu wołomińskiego tak, aby dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji oczekiwań.

III. REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO W 2018 ROKU

A. ZATRUDNIENIE

1. Cel: 1.Poprawa sytuacji mieszkańców poprzez zatrudnienie.

Działania:

1) *Wspieranie inicjatyw służących tworzeniu warunków do rozwoju inicjatyw gospodarczych.*
2) *Wzrost liczby ofert zatrudnienia, przekwalifikowania i szkoleń zgodnych z zapotrzebowaniem powiatowego rynku pracy.*
3) *Uczestnictwo mieszkańców w Programach dających możliwości zatrudnienia również w formie prowadzenia działalności gospodarczej.*

Koordynator - PUP;
Współrealizatorzy - Forum Gospodarcze Powiatu Wołomińskiego; lokalne kluby biznesu; samorządy gmin i powiatu, LGD RW, podmioty gospodarcze w ramach programów regionalnych, ośrodki szkolenia i kształcenia
Realizacja: 2017-2025

Na koniec 2018 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie wołomińskim wynosiła 5 951 osób. Liczba osób z prawem do zasiłku według stanu na 31.12.2018 r. wynosiła 872 osób. Liczba długotrwale bezrobotnych wyniosła 2 910 osób.

Wykres 1.Zarejestrowane osoby bezrobotne w latach 2015-2018.

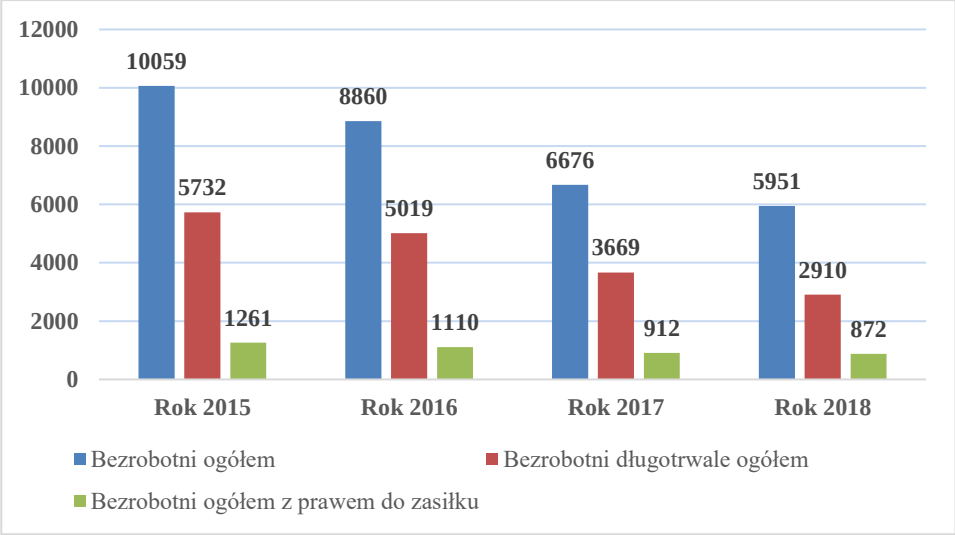

W latach 2015-2018r. odnotowano spadek liczby bezrobotnych (rok do roku) odpowiednio o: **1.556 osób, 3.383 osoby, 725 osób,** co świadczy o utrzymującym się spadku bezrobocia na terenie powiatu wołomińskiego.

Niepokojącym faktem jest to, że spośród wszystkich osób pozostających bez pracy **2 910** osób było bezrobotnych długotrwale, **(48,90% ogółu bezrobotnych)** czyli nie posiadało prawa do zasiłku i pozostawało bez zatrudnienia przez ponad 12 miesięcy.

Tabela 1 - Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miastach i gminach

Gmina	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych, w okresie 2015-2018				w tym z prawem do zasiłku			
	31.12.15 r.	31.12.16 r.	31.12.17 r.	31.12.18 r.	31.12.15 r.	31.12.16 r.	31.12.17 r.	31.12.18 r.
Wołomin	2583	2336	1779	1471	324	280	241	183
Zielonka	613	558	394	384	83	61	51	58
Ząbki	808	782	576	549	131	123	95	88
Marki	985	863	669	624	134	127	117	107
Radzymin	1170	980	751	698	153	125	91	115
Dąbrówka	398	310	225	196	60	45	27	32
Kobyłka	908	792	557	605	113	93	64	79
Poświętne	279	228	166	162	34	37	35	31
Tłuszcz	1118	970	770	607	114	118	103	95
Klembów	510	449	353	273	53	52	46	36
Jadów	501	433	328	302	40	37	29	34
Strachówka	186	159	108	80	22	12	13	14
RAZEM	**10059**	**8860**	**6676**	**5951**	**1261**	**1110**	**912**	**872**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Na koniec grudnia 2018r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie wołomińskim wynosiła 5.951 osób (w tym kobiet 2.964). Szczegółową strukturę osób bezrobotnych przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela 2 - Struktura osób bezrobotnych

Osoby	Stan bezrobocia na koniec danego roku				%			
	31.12.15 r.	31.12.16 r.	31.12.17 r.	31.12.18 r.	31.12.15 r.	31.12.16 r.	31.12.17 r.	31.12.18 r.
z prawem do zasiłku	1261	1110	913	872	12,5%	12,5%	13,7%	14,7%
bez prawa do zasiłku	8798	7750	5757	5079	87,5%	87,5%	86,03%	85,4%
poprzednio pracujący	8172	7363	5575	5043	81,3%	83,1%	83,5%	84,7%
dotychczas niepracujący	1887	1497	1101	908	18,8%	16,9%	16,05%	15,3%
mieszkało w mieście	6084	5470	4070	3773	60,5%	61,7%	61%	63,4%
mieszkało na wsi	3975	3390	2606	2178	39,5%	38,3%	39%	36,%
cudzoziemców	62	43	42	40	0,6%	0,5%	0,6	0,7%
osoby niepełnosprawne	253	218	186	175	2,5%	2,5%	2,8%	2,9%
będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	8708	7578	5667	4824	86,6%	85,5%	84,09%	81,1%
Razem	10059	8860	6676	5951	100%	100%	100%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Na poziom bezrobocia w poszczególnych okresach mają wpływ dwie wielkości: liczba osób rejestrujących się w danym okresie „napływ" i liczba osób wyłączonych z ewidencji z różnych powodów „odpływ".

Z danych dotyczących „napływu" bezrobotnych wynika, że w 2018 r. 6350 osób powróciło do ewidencji po raz kolejny, a 2149 osób zarejestrowało się po raz pierwszy. W 2018 roku zarejestrowały się 57 osoby, które powróciły po pracy z zagranicy.

„Odpływ" bezrobotnych na rynku pracy jest jednym z elementów charakteryzujących działalność Powiatowego Urzędu Pracy. W ciągu 2018r. z ewidencji urzędu wyłączono ogółem 9224 osoby. Przyczyny wyłączeń zostały przedstawione w tabeli nr 3.

Tabela 3 - Przyczyny "odpływu "osób bezrobotnych z ewidencji urzędu pracy

Zmiany w poziome bezrobocia „odpływ „ 2015-2018	Stan bezrobocia na koniec danego roku			
	31.12.15r.	31.12.16r.	31.12.17r.	31.12.18r.
Podjęcie pracy	6188	5701	5299	3924
Rozpoczęcie szkolenia	498	238	141	81
Rozpoczęcie stażu	777	683	434	476
Odmowa przyjęci propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	263	473	765	435
Niepotwierdzenie gotowości do podjęci pracy	4156	3802	3739	2758
Rezygnacja ze statusu osoby bezrobotnej	513	520	495	431
Prace społecznie użyteczne	260	236	182	150
Inne przyczyny	1267	1043	945	969
Razem	13922	12696	12000	9224

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Najważniejszym i najczęstszym czynnikiem odpływu bezrobotnych z ewidencji urzędu w 2018r. było podjęcie pracy i dotyczyło to 3.924 osób, co stanowiło 42,5% ogółu osób wyłączonych. Nie mniej jednak równie częstą przyczyną wyrejestrowania był brak gotowości do pracy i z tego tytułu status osoby bezrobotnej utraciło 2.758 osób, co stanowi 29.9 % ogółu osób wyłączonych. Bilans „napływ" / „odpływ" w 2018r. zamknął się nadwyżką odpływu w liczbie 725 osób.

Na podstawie analizy danych sprawozdawczych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie wynika, że zjawisko największego bezrobocia dotyczy głównie ludzi w wieku mobilności zawodowej. Dominującymi grupami były osoby w wieku 25-34 lata oraz 35-44 lata. Stanowiły one odpowiednio 27,02% oraz 26,02% ogółu bezrobotnych. Ze struktury wykształcenia wynika, że 3.046 osób nie posiada wykształcenia średniego, co stanowi 51,02% ogółu bezrobotnych. Osoby z wykształceniem wyższym są najmniej liczną grupą i jest ich 878 osób, co stanowi 14,8% ogółu zarejestrowanych.

Ważnym kryterium i istotnym czynnikiem decydującym o zatrudnieniu jest staż pracy. Im staż pracy krótszy, tym trudniej znaleźć zatrudnienie. Nadal najliczniejszą grupę stanowią osoby bez stażu pracy i ze stażem do 1 roku – 1.819 osób, co stanowi 30,6% ogółu zarejestrowanych. Do grupy tej zaliczyć można osoby młode, które po zakończeniu nauki nie znalazły pracy i zarejestrowały się w Powiatowym Urzędzie Pracy. Najmniej liczną grupę stanowią osoby ze stażem pracy powyżej 30 lat - 160 osób, co stanowi 2,7% ogółu.

Analizując sytuację bezrobocia w powiecie wołomińskim należy zwrócić uwagę na bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do grupy tej zaliczamy bezrobotnych: do 30 r.ż, trwale bezrobotni, powyżej 50 rż., posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 r.ż., posiadający dziecko niepełnosprawne do 18 r.ż., orazosoby niepełnosprawne.

Tabela 4 - Liczba osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Rodzaj szczególnej sytuacji na ryku pracy	Liczba osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy			
	2015r.	2016r.	2017r.	2018
Do 30 roku życia	2579	2126	1574	1310
w tym do 25 r.ż	1344	1052	719	593
Długotrwale bezrobotni	5732	5019	3669	2910
Powyżej 50r.ż	2952	2589	1883	1628
Posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 r.ż	1593	1559	1352	1230
Posiadający co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 r.ż	3	1	6	10
Osoby niepełnosprawne	253	218	186	175
Korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	31	x	6	x
Liczba osób, będących w trudnej sytuacji na rynku pracy	8708	7578	5667	4824

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Należy zauważyć, że w grupie bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy najliczniejszą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne, które są najtrudniejszą grupą do zaktywizowania. Dla osób mieszczących się w w/w kategorii bezrobocie często staje się sposobem na życie i ich aktywizacja jest znacznie trudniejsza. Osoby długo pozostające bez pracy nie wzbudzają zainteresowania pracodawców ze względu na dezaktualizację posiadanych kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy powiatowy urząd pracy zobowiązany jest do ustalenia dla osoby bezrobotnej profilu pomocy, oznaczającego właściwy ze względu na potrzeby bezrobotnego zakres form pomocy określonych w ustawie. Celem profilowania jest zastosowanie wobec osoby bezrobotnej takiej formy pomocy, która najbardziej odpowiada jej aktualnej sytuacji i potrzebom. W ramach każdego z nich ustalone są poszczególne formy wsparcia.

Rysunek 1 Profile pomocy

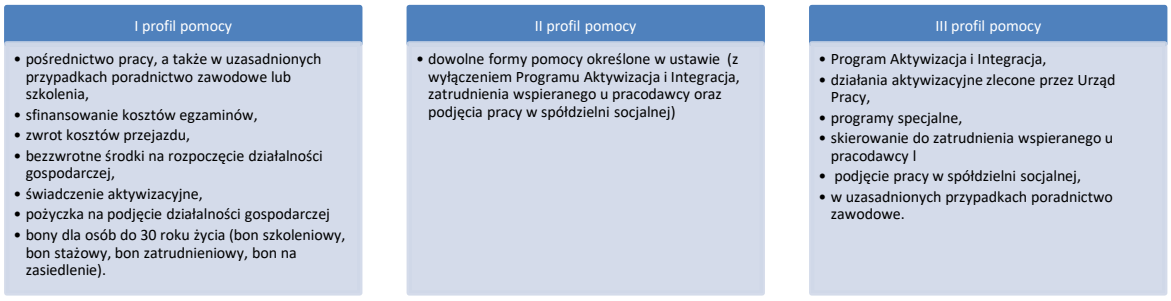

Źródło: Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

W 2018 roku ustalono 8.829 profili pomocy, z czego: profil I dla - 116 osób, profil II dla 7.566 osób, profil III dla 1.147 osób. Z powyższych danych wynika, że II profil pomocy stanowił 85,70% ogółu ustalonych profili.

Z analizy danych sprawozdawczych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie wynika, że w ostatnich trzech latach nastąpił znaczący spadek liczby osób bezrobotnych będących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy. W 2018 roku odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych we wszystkich gminach powiatu z wyjątkiem gminy Kobyłka.

Stopa bezrobocia w powiecie wołomińskim na koniec grudnia 2017r. wynosiła 8,5% i w stosunku do grudnia 2016 r. spadła o 2,7 pkt. procentowego. Z kolei na koniec grudnia 2018 r. wyniosła 7,4% i w stosunku do grudnia 2017 r. spadła o 1 punkt procentowy. Należy zauważyć, że w 2018 roku wskaźnik stopy bezrobocia utrzymywał tendencje podobne do kraju i województwa, ale w ogólnym rozrachunku powiat wołomiński odnotował najwyższy jej spadek.

Wpływ na powyższe miała sprzyjająca sytuacji panująca na rynku pracy, jak też działania aktywizacyjne podjęte przez Powiatowy Urząd Pracy, w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz wspierania inicjatyw służących tworzeniu warunków do rozwoju inicjatyw gospodarczych. Zrealizowano następujące formy wsparcia:

- szkolenia,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- prace społecznie użyteczne,
- program aktywizacji i integracji -PAI,
- staże,
- bony stażowe,
- refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych,
- środki na podjęcia działalności gospodarczej,
- bony na zasiedlenie,
- refundacje wynagrodzeń osób do 30 r.ż.

Łącznie na ww. formy aktywizacji przeznaczono kwotę 15.962.807,75 zł

Tabela 5 - Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w 2018 roku w podziale na poszczególne gminy

Nazwa formy wsparcia	Ogółem	Wołomin	Kobyłka	Zielonka	Ząbki	Poświętne	Tłuszcz	Klembów	Jadów	Strachówka	Marki	Radzymin	Dąbrówka
Prace interwencyjne	256	74	24	16	12	10	37	11	6	3	15	32	16
Roboty publiczne	24	6	0	0	2	0	5	3	1	1	4	0	2
Staż	475	117	24	20	34	17	82	28	31	6	33	60	23
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	158	30	19	8	14	5	18	6	6	4	22	21	5
Wyposażenie i doposażenia stanowiska pracy	148	37	15	5	8	5	13	11	4	2	20	19	9
Prace społecznie użyteczne	134	68	7	21	0	0	13	12	8	5	0	0	0
Szkolenia	82	27	5	2	8	5	6	5	5	1	8	7	3
Bon stażowy	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Bon na zasiedlenie	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program aktywizacja i integracja	5	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0
Refundacja części kosztów wynagrodzeń osób do 30.r.ż	90	22	7	5	4	6	17	2	5	1	3	10	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

W 2018 r. do Urzędu Pracy wpłynęły 2873 oferty na 6.940 wolnych miejsc pracy, 4917 miejsc dotyczyło propozycji pracy niesubstydiowanej. Łącznie pozyskano 6940 miejsc pracy, z tego zrealizowano lub zagospodarowano 4897 miejsc pracy. Najczęściej oferowane stanowiska pracy to: kasjer sprzedawca, kierowca kat. C+E, spawacz, robotnik budowlany: murarz, glazurnik, tynkarz. Wymagania pracodawców często były zbyt wygórowane, a proponowane najniższe wynagrodzenie lub zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy znacznie utrudniały realizację ofert.

Tabela 6 - Liczba zgłoszonych miejsc pracy, ich realizacja oraz procentowa efektywność

Lp.	Wyszczególnienie	2015	2016r.	2017 r.	2018r.
1.	Liczba pracodawców zgłaszających oferty pracy	1920	2.171	2.781	2443
2.	Liczba wizyt u pracodawców	388	365	335	322
3.	Liczba pozyskanych miejsc pracy ogółem	3913	6272	8.489	6940
3.1.	w tym: niesubsydiowanych miejsc pracy	2288	4684	6.994	4917
4.	Liczba zrealizowanych miejsc pracy	2122	3462	5.659	4897
4.1.	w tym: niesubsydiowanych miejsc pracy	1056	2414	4.703	4087
5.	Liczba anulowanych miejsc pracy	0	0	0	31
6.	Efektywność wykorzystania pozyskanych miejsc pracy	53,10%	54,4%	65,5%	68,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

W 2018 roku w ramach sieci EURES złożono 559 ofert pracy na 3.396 miejsc pracy. Wśród krajów EOG najliczniejsze oferty pochodziły z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Holandii, Czech, Belgii, Norwegii i Austria. Najczęściej poszukiwane zawody to: cieśla, pracownik produkcji, inżynier budowlany, pracownik branży budowlanej, elektryk, hydraulik, ślusarz, kierowca kat. C+E.

W celu wydania opinii Starosty dotyczącej sytuacji na lokalnym rynku pracy i możliwości zatrudnienia na te stanowiska cudzoziemców, w 2017 r. od pracodawców krajowych zgłoszono 824 oferty pracy na 3688 stanowisk. Z kolei w 2018r. 340 pracodawców krajowych zgłosiło do PUP w Wołominie 659 ofert na 2867 stanowisk pracy.

Najwięcej zgłoszeń odnotowano w zawodzie: pracownik budowlany, kucharz (pomoc), przedstawiciel handlowy, pracownik produkcji, monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, opiekun osób starszych,

W 2018 r. zawarto 470 umów z pracodawcami w ramach, których zorganizowano miejsca stażu dla 475 osób. Staże finansowane były z następujących źródeł: z Funduszu Pracy - dla 94 osób; ze środków Rezerwy Ministra - dla 43 osób; ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój - dla 196 osób; ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa mazowieckiego - dla 80 osób, ze środków Programu Regionalnego MAZOWSZE 2018 r.- dla 62 osób. W 2018 r. do PUP w Wołominie wpłynęło 665 wniosków w sprawie organizacji staży, ostatecznie doszło do zawarcia 470 umów (12% więcej niż w roku 2017). Do odbycia stażu skierowano 475 osób bezrobotnych.

Tabela 7 - Osoby bezrobotne skierowane do odbycia stażu

Lp.	Wyszczególnienie	2015r.	2016r.	2017 r.	2018r.
1	Liczba osób skierowanych na staż	752	680	435	475
1.1	w tym kobiety	496	432	290	320
1.2	Osoby zamieszkałe na wsi	325	303	215	331
1.3	Osoby do 30r.ż	509	440	227	293
1.3.1	w tym osoby do 25 r.ż	391	337	168	186
1.4	Osoby powyżej 50 lat	46	106	57	31
1.5	Osoby długotrwale bezrobotne	216	221	145	102

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

W ramach organizacji staży zastosowano narzędzia wzmacniające efektywność tej formy wsparcia: bon stażowy oraz bon na zasiedlenie. W 2018 r. roku zawarto 1 umowę z pracodawcą, w ramach której zorganizowano staż z bonem dla 1 osoby bezrobotnej. Osoba ta zakończyła staż i została zatrudniona. W 2018 roku zostały przyznane bony na zasiedlenie dla 1 osoby, która zmieniła miejsce dotychczasowego zamieszkania w związku z podjętym zatrudnieniem.

Marginalne zainteresowanie bonami stażowymi oraz na zasiedlenie wynika przede wszystkim z istnienia równoległych, alternatywnych możliwości zapewnienia wsparcia grupom, którym bony są deklarowane.

W 2018 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie wpłynęło 172 wnioski o przyznanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej z czego:

- 16 wniosków rozpatrzono negatywnie przez Komisję Powiatową,
- 156 wniosków rozpatrzono pozytywnie:
  - 16 osób otrzymało dofinansowanie z Funduszu Pracy;
  - 12 osób otrzymało dofinansowanie z programu regionalnego MAZOWSZE2018
  - 16 osób otrzymało dofinasowanie z Rezerwy Ministra;
  - 61 osób skorzystało ze wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój;
  - 51 osób skorzystało ze wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego;

Najbardziej popularnym profilem podejmowanej działalności były usługi (142), nieliczne firmy utworzyły w ramach dofinansowania działalności związane z produkcją (8) i handlem (6). Liczba rozpoczętych działalności gospodarczych w podziale na gminy wg. siedziby rozpoczętych działalności przedstawiona została w tabeli nr 8

Tabela 8 - Liczba rozpoczętych działalności gospodarczych w podziale na gminy wg. siedziby rozpoczętych działalności

Lp	Gmina	Liczba powstałych firm 2015	Liczba powstałych firm 2016	Liczba powstałych firm 2017	Liczba powstałych firm 2018
1	Wołomin	45	28	33	29
2	Zielonka	11	8	10	7
3	Ząbki	37	23	17	15
4	Marki	35	22	22	22
5	Radzymin	21	11	19	21
6	Dąbrówka	7	8	12	5
7	Kobyłka	21	13	19	18
8	Poświętne	5	6	5	5
9	Tłuszcz	20	19	19	17
10	Klembów	12	10	9	7
11	Jadów	6	9	8	8
12	Strachówka	6	2	0	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Forma wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej znajduje szerokie uznanie wśród osób bezrobotnych, na jej atrakcyjność wpływa obniżona kwota składek na ubezpieczenia społeczne dla osób po raz pierwszy podejmujących działalność gospodarczą tzw. ulga na start.

W 2018 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie wpłynęło 113 wniosków o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy, z tego pozytywnie rozpatrzono 99 wniosków. Ostatecznie 98 podmiotów po podpisaniu umowy uzyskało prawo do refundacji tworząc w ten sposób 104 nowe miejsca pracy. Oznacza to, że ich liczba wzrosła w stosunku do 2017 r. o ponad 6%.

Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, wg. wsparcia udzielonego bezrobotnym w poszczególnych gminach, przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 9 - Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, wg. wsparcia udzielonego bezrobotnym w poszczególnych gminach.

Lp	Gmina	2015	2016	2017	2018
1	Wołomin	21	27	26	25
2	Zielonka	7	1	3	4
3	Ząbki	10	2	2	7
4	Marki	11	7	10	4
5	Radzymin	22	7	14	20
6	Dąbrówka	10	6	9	12
7	Kobyłka	9	7	8	8
8	Poświętne	2	1	3	6
9	Tłuszcz	17	1	10	7
10	Klembów	9	3	5	7
11	Jadów	8	2	2	2
12	Strachówka	0	1	1	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy pozwoliła na podjęcie zatrudnienia 148 skierowanym osobom bezrobotnym (uwzględniając rotacje na stanowiskach).

2. Cel 2. Zwiększenie liczby szkoleń/kształcenia zawodowego osób bezrobotnych odpowiednio do zapotrzebowania powiatowego rynku pracy.

Działania

1) *Diagnoza sytuacji i zapotrzebowania powiatowego rynku pracy.*
2) *Analiza stanu obecnego, planowanie działań zgodnie z występującym zapotrzebowaniem.*
3) *Organizacja szkoleń i innych form kształcenia i przekwalifikowania zawodowego np. warsztaty szkoleniowe, kształcenie ustawiczne w zakresie zgodnym z zapotrzebowaniem powiatowego rynku pracy.*

Koordynator - PUP;
Współrealizatorzy - Mazowieckie Obserwatorium Rynku Pracy w Warszawie, WED, ośrodki szkolenia i kształcenia
Realizacja: 2017-2025

Na podstawie informacji przekazanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie, katalog zawodów (wg Barometrów zawodów) na jakie było zapotrzebowanie 2018 r. w powiecie wołomińskim, przedstawia się następująco:

• Asystenci w edukacji,	• Listonosze i kurierzy
• Betoniarze i zbrojarze,	• Magazynierzy
• Brukarze,	• Masarze i przetwórcy ryb
• Cukiernicy,	• Mechanicy pojazdów samochodowych
• Dekarze i blacharze budowlani,	• Monterzy maszyn i urządzeń
• Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	• Murarze i tynkarze
• Farmaceuci	• Nauczyciele nauczania początkowego
• Fryzjerzy	• Nauczyciele przedszkolni
• Kamieniarze	• Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych
• Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	• Operatorzy obrabiarek skrawających
• Kosmetyczki	• Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej
• Krawcy i pracownicy produkcji odzieży	• Piekarze
• Kucharze	• Pielęgniarki i położne

• Pomoce kuchenne
• Pomoce w gospodarstwie domowym
• Pracownicy ds. budownictwa drogowego
• Pracownicy myjni, pralni i prasowalni
• Pracownicy ochrony fizycznej
• Pracownicy poligraficzni
• Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie
• Pracownicy socjalni

• Recepcjoniści i rejestratorzy
• Robotnicy budowlani
• Spawacze
• Specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki
• Spedytorzy i logistyki
• Sprzedawcy i kasjerzy
• Ślusarze
• Zaopatrzeniowcy i dostawcy

W ramach **poradnictwa zawodowego** prowadzonego w PUP w Wołominie oraz filii w Tłuszczu i Radzyminie, w 2018 r. do doradców zawodowych zgłosiło się łącznie 1105 osób. W ramach indywidualnego poradnictwa zawodowego, które skierowane było do osób mających trudności ze znalezieniem pracy i potrzebujących wsparcia w dokonaniu właściwej analizy swoich możliwości na rynku pracy, do doradców zawodowych zgłosiło się 843 osoby. W trakcie porad poszukiwane były możliwe rozwiązania, które mogłyby poprawić sytuację osoby na rynku pracy.

Tabela 10 - Osoby korzystające z poradnictwa zawodowego w latach 2016-2018

	2016	2017	2018
Liczba osób korzystających z poradnictwa zawodowego	843	700	1105
Liczba osób korzystających z porad indywidualnych	739	588	852

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

W 2018r. doradcy przeprowadzili 24 informacyjne spotkania grupowe, w których udział wzięły 151 osób, w tym 148 bezrobotnych.

Tabela 11 - Liczba osób korzystających z porad grupowych w latach 2016-2018

	2016	2017	2018
Liczba osób korzystających z porad grupowych	54	112	151

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

W 2018 r. przeprowadzone przez Urząd Pracy szkolenia zorganizowane były w trybie szkoleń indywidualnych. PUP skierował na szkolenia ogółem 82 osoby bezrobotne, z tego 81 ukończyło tę formę wsparcia.
Szkolenia sfinansowane zostały z następujących źródeł:

- z Funduszu Pracy dla 27 osób, w tym 17 osób z terenów wiejskich;
- ze środków Rezerwy Ministra dla 13 osób;
- ze środków EFS w ramach projektu PO WER dla 35 osób;
- ze środków EFS w ramach RPO Województwa Mazowieckiego dla 7 osób.

W 2018 r. szkolenia podwyższające kwalifikacje zawodowe oraz umożliwiające zdobycie nowych zawodów, ukończyło ogółem 81 osób.

Tabela 12 - Struktura osób skierowanych na szkolenia

Lp.	Wyszczególnienie	2017 r.	2018r.
1	Liczba osób skierowanych na szkolenia	139	81
1.1	w tym kobiety	26	16
1.2	Osoby zamieszkałe na wsi	-	-
1.3	Osoby do 30r.ż	57	52
1.3.1	w tym osoby do 25 r.ż	57	37
1.4	Osoby powyżej 50 lat	10	3
1.5	Osoby długotrwale bezrobotne	34	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Najczęściej finansowane były następujące szkolenia:

- kurs kwalifikacji wstępnej przyspieszonej;
- prawo jazdy kat. C+E i D;
- kurs operator koparko ładowarki, koparki, ładowarki;
- kursy kosmetyczne i fryzjerskie.

Tabela 13 - Osoby skierowane na szkolenia w 2018r. w rozbiciu na poszczególne gminy

Lp	Gmina	2018
1	Wołomin	27
2	Zielonka	2
3	Ząbki	8
4	Marki	8
5	Radzymin	7
6	Dąbrówka	3
7	Kobyłka	5
8	Poświętne	5
9	Tłuszcz	5
10	Klembów	5
11	Jadów	5
12	Strachówka	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Spośród 81 osób kończących szkolenie indywidualne, 63 osoby podjęły zatrudnienie w trakcie szkolenia lub w okresie do 3 miesięcy od zakończenia szkolenia i wykonywały ją co najmniej 30 dni. Oznacza to efektywność zatrudnieniową na poziomie 77%. Liczba uczestników szkoleń zmalała w porównaniu do roku poprzedniego, z uwagi na mniejsze zainteresowanie tą formą aktywizacji ze strony bezrobotnych oraz poszukujących pracy. Wszystkie szkolenia odbywały się w trybie indywidualnym pod zgłoszone zapotrzebowanie lokalnych pracodawców.

3. Cel 3. Działania skierowane do osób bezrobotnych oraz pracujących chcących przekwalifikować się, z wykorzystaniem ich potencjału i zasobów.

Działania

1) Podjęcie pracy, zmiana pracy, przekwalifikowania zawodowe, uzupełnianie kwalifikacji.
Koordynator - PUP;
Współrealizatorzy - PCPR, pracodawcy, ośrodki szkolenia i kształcenia, OPS-y, CIS, KIS
Realizacja: 2017-2025

Dużym zainteresowaniem, wśród pracodawców cieszył się Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS), który jest rozwiązaniem systemowym, adresowanym do pracodawców, wspomagających przekwalifikowanie lub aktualizację wiedzy i umiejętności osób pracujących. Celem KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki.

W 2018 r. pracodawcy mogli ubiegać się o kształcenie ustawiczne zgodnie z priorytetami Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- Priorytet 1 - wsparcie kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych;
- Priorytet 2 - wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych technologii i narzędzi pracy;
- Priorytet 3 - wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej;

i priorytetami Rady Rynku Pracy:

- Priorytet a - wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych,
- Priorytet b - wsparcie kształcenia ustawicznego osób po 45 roku życia.

W roku 2018 na realizację KFP, PUP przeznaczył kwotę 504.840 zł.

W ramach kształcenia ustawicznego w 2018 roku można było ukończyć kursy lub studia podyplomowe.

Szkolenia realizowane były między innymi w zakresie:
• „Kurs makijażu permanentnego",
• „Kurs makijażu profesjonalnego",
• „Mezoterapia",
• „Spawanie metodą TIG",
• „Spawanie metoda MAG",
• „Leczenie ran",
• „Wywiad i badanie fizykalne",
• „Wykonywanie i interpretacja zapisu elektrokariologicznego u dorosłych",
• „Programowanie w edukacji przedszkolnej z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi edukacyjnych",
• „Prawo w obronie rodziny zagrożonej przemocą".

Studia podyplomowe odbywały się na kierunkach:
• „Bibliotekoznawstwo z informacją naukową i edukacją czytelniczo-medialną",
• „Pedagogika specjalna – surdopedagogika",
• „Wiedza o społeczeństwie",
• „Farmakoekonomika HTA Marketingu i Prawa Farmaceutycznego",
• „Zarządzanie w ochronie zdrowia",
• „Terapia uzależnień".

W 2018 roku, w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie z kształcenia ustawicznego skorzystało 347 osób, z tego:
- 341 osób uczestniczyło w szkoleniach,
- 6 osób rozpoczęło studia podyplomowe.

Szkolenia umożliwiły podwyższenie lub uaktualnienie kwalifikacji zawodowych czy uprawnień niezbędnych do wykonywania danego zawodu. Studia podyplomowe podwyższyły poziom wykształcenia.

4. Cel 4. Utworzenie na terenie powiatu nowych warsztatów terapii zajęciowej (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).

Działania

1) *Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności w powiecie wołomińskim pod kątem niepełnosprawności w zakresie niezdolności do pracy z jednoczesnym wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej*
2) *Podjęcie współpracy ze wskazanymi w analizie gminami powiatu.*
3) *Wskazanie lokalizacji i profilu WTZ, przygotowanie dokumentacji, podjęcie kontaktu z PFRON.*

Koordynator: *PCPR*
Współrealizator: *WOZ*
Realizacja: *2017 - 2020*

Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonuje (od 1992r.) Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób doświadczających choroby psychicznej, który jest prowadzony od 2011r. przez Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia".

Warsztat jest placówką rehabilitacyjną dla osób dorosłych z orzeczonym stopniem niepełnosprawności z powodu choroby psychicznej. Posiada 6 pracowni terapeutycznych: krawiecką, artystyczną, stolarską, kulinarną, ogrodniczą, komputerową. W miarę potrzeb uczestników organizowane są dodatkowe zajęcia sportowe w okresie wiosenno – letnim.

W 2018 r. powiat wołomiński przystąpił do Programu „Zajęcia Klubowe WTZ" adresowanego do pomiotów prowadzących Warsztaty Terapii Zajęciowej. Zadanie było realizowane przez Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia" z Ząbek, które z przyznanych 11.000,00 zł wykorzystało kwotę 10.713,79 zł. Cel programu to wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez Warsztaty Terapii Zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

Działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej finansowana jest z dwóch źródeł: 10 % ze środków powiatu wołomińskiego oraz 90% ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2018 r. koszty utrzymania i prowadzenia placówki wyniosły 429.142,71 zł (44.034,28 zł – środki powiatu, 385.108,43 zł –środki PFRON).

W 2018 r. uczestnikami warsztatów były 24 osoby. Posiadane przez powiat zasoby instytucjonalne w postaci 1 WTZ, są niewystarczające i znaczna liczba osób doświadczających choroby psychicznej oczekuje na możliwość skorzystania z tej formy wsparcia.

Potrzebę utworzenia, kolejnego warsztatu terapii zajęciowej zgłaszają również inne środowiska osób niepełnosprawnych.

Powiat wołomiński prowadzi również dwa Zespoły Szkół Specjalnych (w Wołominie i Ostrówku) oraz Szkołę Podstawową Specjalną w Radzyminie. Absolwenci klas wyższego stopnia oraz ich opiekunowie oczekują dalszego wsparcia w różnych formach środowiskowych.

Utworzenie kolejnego warsztatu terapii zajęciowej od wielu lat zgłasza środowisko osób niedowidzących, którzy z powodu zamknięcia wielu podmiotów prowadzących zakłady pracy chronionej utraciło możliwość zatrudnienia wspomaganego.

Prowadzona jest bieżąca analiza orzecznictwa o niepełnosprawności na terenie powiatu wołomińskiego. Analiza jest dokonywana głównie o orzecznictwo Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie.

W analizie wyodrębniono dane dotyczące osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób z chorobą psychiczną. Szczegółowa analiza orzeczeń tych dwóch grup niepełnosprawności, będzie miała swoje zastosowanie przy realizacji następujących celów strategicznych:

- *Utworzenie na terenie powiatu nowych WTZ (dla osób z upośledzeniem umysłowym*)
- *Utworzenie na terenie powiatu nowego ŚDS (typ B dla osób z upośledzeniem umysłowym)*

W zakresie zaburzeń psychicznych wstępna analiza orzecznictwa Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie stwierdza, że w latach 2014-2015 orzeczono w stosunku do osób dorosłych: 88 nowych przypadków upośledzenia umysłowego i 383 nowe przypadki chorób psychicznych, a w stosunku do dzieci: 69 przypadków upośledzenia umysłowego i 20 przypadków chorób psychicznych.

W 2018 liczba osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób z chorobą psychiczną, zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem, w podziale na gminy, przedstawia się następująco:

Tabela 14 - Liczba osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób z chorobą psychiczną, w podziale na gminy.

Gmina	01-U	02-P	Ogólna liczba osób
Wołomin (obszar miejski)_	8	33	578
Zielonka	3	17	233
Ząbki	4	37	339
Marki	7	28	313
Radzymin (obszar miejski)	3	14	175
Dąbrówka	1	9	99
Kobyłka	3	12	197
Poświętne	2	1	62
Tłuszcz (obszar miejski)	1	10	126
Klembów	5	11	108
Jadów	4	5	86
Strachówka	0	2	26
Tłuszcz (obszar wiejski)	2	4	111
Wołomin (obszar wiejski)	0	17	174
Radzymin (obszar wiejski)	4	14	158
Razem	47	214	2785

Źródło: Dane Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Wołominie

Działania zmierzające do utworzenia WTZ były podjęte w latach ubiegłych, ale nie zostały sfinalizowane. Istotnym czynnikiem mającym wpływ na skuteczność działań jest posiadanie bazy lokalowej oraz podmiotu, który prowadziłby tego typu placówkę. Zarówno w zasobach lokalowych powiatu jak i gmin nie ma obecnie miejsca na utworzenie kolejnego warsztatu. Należy jednocześnie podjąć działania mające na celu opracowanie procesu poprawy warunków funkcjonowania obecnego WTZ w Ząbkach, który ma bardzo złe warunki lokalowe, a tym samym boryka się z organizacją i funkcjonowaniem.

5. **Cel 5. Utworzenie na terenie powiatu nowego środowiskowego domu samopomocy (typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).**

Działania

1) *Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności intelektualnej w powiecie wołomińskim*
2) *Podjęcie współpracy ze wskazanymi w analizie gminami powiatu.*
3) *Podjęcie współpracy z podmiotem realizującym zadanie, wskazanie lokalizacji ŚDS typu B, przygotowanie dokumentacji, podjęcie kontaktu z WPS UW.*

Koordynator: *PCPR*
Współrealizator: *WOZ*
Realizacja: *2017 - 2020*

Powiat Wołomiński prowadzi lub zleca prowadzenie czterech środowiskowych domów samopomocy:

- 3 domy typu B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- 1 dom typu A dla osób doświadczających choroby psychicznej;

są to następujące placówki:

1) Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, prowadzony przez Caritas Diecezji Warszawsko- Praskiej, który ma swoją siedzibę w Radzyminie ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 1 – dla 25 uczestników;

2) Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, prowadzony przez powiat wołomiński, który ma swoją siedzibę w Tłuszczu, ul. Szkolna 4– dla 23 uczestników;
3) Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, prowadzony przez TPD Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Ząbkach ul. 3-go Maja 14 - dla 25 uczestników;
4) Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób doznających choroby psychicznej, prowadzony przez powiat wołomiński, który ma swoją siedzibę w Wołominie przy ul. Warszawskiej 5 - dla 30 uczestników;

Środowiskowe Domy Samopomocy dysponują łącznie 103 miejscami. W 2018 r. uczęszczało na zajęcia 115 osób. Roczny koszt prowadzenia placówek wyniósł 1.981.617 zł.

Środowiskowe Domy Samopomocy w Radzyminie i Ząbkach prowadzone są przez organizacje pozarządowe na zlecenie powiatu. W wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej na: „Prowadzenie dziennego środowiskowego domu samopomocy dla 25 z niepełnosprawnością intelektualną na terenie miasta/gminy Radzymin oraz miasta/gminy Ząbki" podpisano umowę z CARITAS Diecezji Warszawsko-Praskiej w Warszawie na prowadzenie, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2019 r., Środowiskowego Domu Samopomocy w Radzyminie oraz z Kołem Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Ząbkach na prowadzenie, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2019 r., Środowiskowego Domu Samopomocy w Ząbkach. Na prowadzenie ŚDS w Radzyminie w roku 2018 przeznaczono kwotę 469.235,00 zł, zaś TPD otrzymało na prowadzenie ŚDS w Ząbkach kwotę 492.415,00 zł.
Prowadzona jest bieżąca analiza orzecznictwa o niepełnosprawności na terenie powiatu wołomińskiego. Analiza jest dokonywana głównie o orzecznictwo Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie.
W analizie wyodrębniono dane dotyczące osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób z chorobą psychiczną. Szczegółowa analiza orzeczeń tych dwóch grup niepełnosprawności, będzie miał swoje zastosowanie przy realizacji następujących celów strategicznych:

- *Utworzenie na terenie powiatu nowych WTZ (dla osób z upośledzeniem umysłowym*)
- *Utworzenie na terenie powiatu nowego ŚDS (typ B dla osób z upośledzeniem umysłowym)*

Wyniki analizy zostały przedstawione przy celu strategicznym: *Utworzenie na terenie powiatu nowych WTZ (dla osób z upośledzeniem umysłowym*).

Rozmieszczenie środowiskowych domów typu B jest geograficznie uzasadnione.
Brak jest tego typu placówki w Wołominie pomimo występującego zapotrzebowania. W 2016 r. Gmina Wołomin dokonała zakupu pomieszczeń od PKO BP na terenie Os. Niepodległości z przeznaczeniem na utworzenie środowiskowego domu samopomocy typu B dla dorosłych osób z upośledzeniem intelektualnym z terenu gminy Wołomin. Obecnie trwają prace remontowe i dostosowawcze. Gmina wystąpiła do Wojewody Mazowieckiego z wnioskiem o utworzenie ŚDS w ramach programu za życiem dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i ze sprzężeniem.

Ze względu na rosnącą liczę osób oczekujących na miejsce w istniejących środowiskowych domach samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, konieczność utworzyć kolejny środowiskowy dom samopomocy typu B, jest coraz bardziej paląca. Nowy dom powinien obejmować swoim wsparciem osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim i ze sprzężeniami oraz miejscami hostelowymi.
Myśląc o rozbudowie bazy ośrodków wsparcia, równocześnie należy podjąć bardzo pilne działania zmierzające do osiągnięcia standardów przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Wołominie, określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. Ze względu na zbyt małą powierzchnię oraz stan techniczny części budynku użytkowanego przez ŚDS zachodzi potrzeba zmiany lokalizacji ww. domu.

6. Cel 6. Współpraca gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy

Działania

1) *Szkolenia i spotkania informacyjne dla pracowników ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowego urzędu pracy.*
2) *Tworzenie i realizacja wspólnych Programów aktywizacji i ograniczania bezrobocia.*

Koordynator: *PUP*
Współrealizator: *WOZ,* PCPR, OPS-y
Realizacja: *2017 - 2025*

Program Aktywizacja i Integracja - to działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób bezrobotnych realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy samodzielnie lub we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej. Do udziału w PAI kierowane są osoby bezrobotne, dla których został ustalony III profil pomocy, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności realizujące kontrakt socjalny, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej. Realizacja Programu Aktywizacja i Integracja trwa 2 miesiące, a w przypadkach uzasadnionych może trwać łącznie do 6 miesięcy.

Tabela 15 - Liczba porozumień zawartych z gminami w sprawie organizacji PAI w latach 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
Liczba porozumień zawartych z gminami w sprawie organizacji PAI	3	4	3	1
Liczba osób skierowanych do udziału w PAI	25	42	23	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Działania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych realizowane były przez PUP w Wołominie w ramach prac społecznie użytecznych. Działania w zakresie integracji społecznej bezrobotnych, służące kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym, realizowane były przez Ośrodki Pomocy Społecznej.
W 2018 r. PUP w Wołominie zawarł z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tłuszczu 1 porozumienie o realizacji PAI. Do udziału w PAI skierowanych zostało łącznie 5 osób. Z analizy wynika, że w tego typu działaniu rażąco zmalała liczba osób, które skorzystały z aktywizacji.

Roboty publiczne polegają na zatrudnieniu bezrobotnego przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty, gminy, organizacje pozarządowe, które statutowo zajmują się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowywane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Wykres 2 **Liczba osób skierowanych na roboty publiczne w latach 2015-2018**

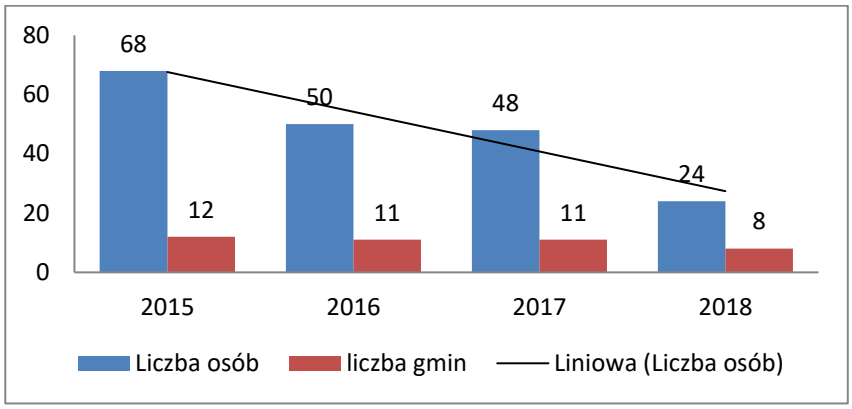

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Liczba osób bezrobotnych skierowanych, do pracy w ramach robót publicznych w latach 2015-2018, maleje z roku na rok.

W 2018 roku na roboty publiczne skierowano łącznie 24 osoby bezrobotne, w tym: 4 kobiety, 13 osób zamieszkałych na wsi, 12 osób długotrwale bezrobotnych, 13 osób powyżej 50 roku życia. Zatrudnienie w ramach robót publicznych zakończyło 30 osób, z tego 12 osób, które rozpoczęły roboty publiczne w 2017r. Zatrudnienie po okresie refundacji kontynuują 23 osoby, co daje efektywność zatrudnieniową na poziomie 76,60%

Tabela 16 - Liczba osób bezrobotnych skierowanych, w latach 2015- 2018, do pracy w ramach robót publicznych w podziale na poszczególne gminy wg miejsca zamieszkania.

Lp	Gmina	2015	2016	2017	2018	Razem
1	Wołomin	1	5	10	6	**22**
2	Zielonka	1	0	0	0	**1**
3	Ząbki	5	3	4	2	**14**
4	Marki	4	4	4	4	**16**
5	Radzymin	8	3	3	0	**14**
6	Dąbrówka	2	3	1	2	**8**
7	Kobyłka	2	1	3	0	**6**
8	Poświętne	1	3	2	0	**6**
9	Tłuszcz	17	10	3	5	**35**
10	Klembów	5	3	1	3	**12**
11	Jadów	10	11	13	1	**35**
12	Strachówka	12	4	4	1	**21**
Liczba osób		**68**	**50**	**48**	**24**	**x**
Liczba gmin		**12**	**11**	**11**	**8**	**x**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

W latach 2015- 2018, roboty publiczne wykonywane były we wszystkich gminach powiatu wołomińskiego: Jadów (35 osób), Tłuszcz (35 osób), Wołomin (22 osoby), Strachówka (21osób), Marki (16 osób), Radzymin (14osób), Ząbki (14 osób), Klembów (12 osób), Dąbrówka (8 osób), Kobyła (6 osób), Poświętne (6 osób), Zielonka (1 osoba).

W roku 2018 roboty publiczne wykonywane były w 8 gminach powiatu wołomińskiego: Jadów (1 os.), Tłuszcz (5 os.), Wołomin (6 os.), Strachówka (1os.), Marki (16 os.), Ząbki (2 os.), Klembów (3 os.), Dąbrówka (2 os.). W omawianym okresie sprawozdawczym, roboty publiczne nie były wykonywane w następujących gminach: Radzymin, Kobyła, Poświętne, Zielonka .

Prace społecznie użyteczne - to instrument rynku pracy skierowany do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej lub osób uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego (jeżeli podjęły uczestnictwo w tych formach na

podstawie skierowania PUP). Organizowane są one przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, w tym na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych, w organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między Starostą a Gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane. Powiatowy Urząd Pracy refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego osobie uprawnionej.
W przypadku wykonywania prac związanych z realizacją codziennych obowiązków domowych na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych przysługuje refundacja do 100% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego osobie uprawnionej.
Na wniosek gminy, PUP może skierować osoby uprawnione do wykonywania prac społecznie użytecznych w miejscu zamieszkania lub pobytu w wymiarze 10 godzin tygodniowo.

Wykres 3 Liczba porozumień zawartych z gminami w sprawie organizacji prac społecznie

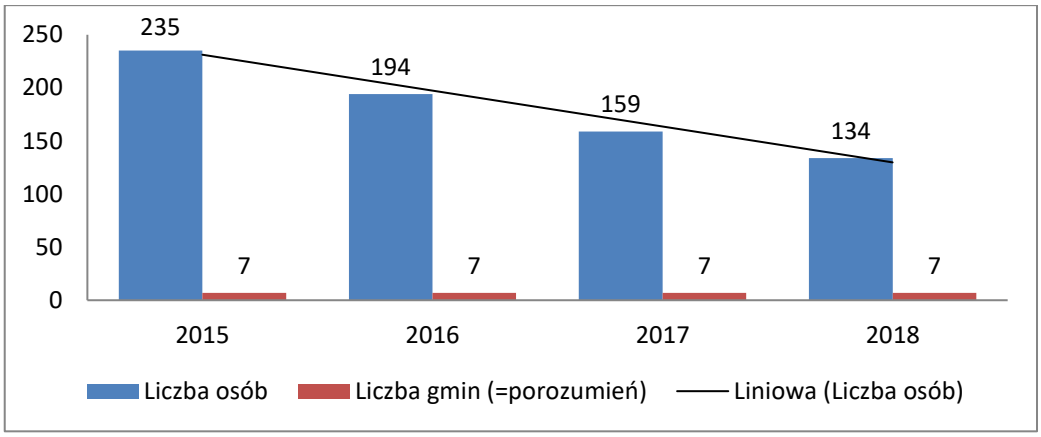

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

Powiatowy Urząd Pracy w latach 2015 -2018 zawierał z gminami porozumienia w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych. W każdym roku omawianego okresu było zawartych 7 porozumień, z tymi samymi gminami: Wołomin, Zielonka, Kobyłka, Tłuszcz, Klembów, Jadów, Strachówka.

Tabela 17 - Liczba osób skierowanych do wykonywania prac społecznie użytecznych w 2018r. w rozbiciu na poszczególne gminy powiatu wołomińskiego

Lp	Gmina	2015	2016	2017	2018	Razem
1	Wołomin	125	112	87	68	**392**
2	Zielonka	36	28	21	21	**106**
3	Ząbki	0	0	0	0	**0**
4	Marki	0	0	0	0	**0**
5	Radzymin	0	0	0	0	**0**
6	Dąbrówka	0	0	0	0	**0**
7	Kobyłka	10	10	8	7	**35**
8	Poświętne	0	0	0	0	**0**
9	Tłuszcz	26	12	12	13	**63**
10	Klembów	17	14	14	12	**57**
11	Jadów	5	5	8	8	**26**
12	Strachówka	16	13	9	5	**43**
Liczba osób		**235**	**194**	**159**	**134**	x
Liczba gmin		**7**	**7**	**7**	**7**	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności PUP w Wołominie za lata 2016-2018

W latach 2015- 2018 ze wsparcia w powyższej formie, skorzystały 722 osoby, w tym z Wołomina -392 osoby, Zielonki -106 osób, Kobyłki - 35 osób, Tłuszcz - 63 osoby, Klembowa - 57 osób, Jadowa - 26 osób, Strachówki - 43 osoby. Grupą osób najczęściej kierowaną do wykonywania prac społecznie użytecznych byli :bezrobotni powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotni.

B. FUNKCJONOWANIE RODZIN

1. Cel 1. Modernizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu wołomińskiego

Działania:

1) *Zaprojektowanie i zorganizowanie kompleksowego systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.*
2) *Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.*
3) *Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w powiecie oraz rozwijanie współpracy z rodziną biologiczną.*
4) *Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowanków opuszczających pieczę zastępczą*.

Koordynator: *PCPR*
Współrealizator: DDz, RDDz, organizacje pozarządowe, OPS-y
Realizacja: *2017 - 2025*

Od stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przyjęto założenia określające nowy system pracy z rodziną mającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Stanowił on przede wszystkim odrębny element polityki rodzinnej państwa, uregulowany systemowym aktem prawnym, a nie jak było dotychczas – tylko częścią ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców umieszcza się je w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka, a także w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych.

Umieszczenie dziecka w placówce powinno jednak nastąpić dopiero po wyczerpaniu możliwości udzielenia mu pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia go w rodzinie zastępczej. Sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeżeli brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto dotychczasowy prymat rodzinnych form opieki zastępczej został zastąpiony prymatem pracy z rodziną w jej środowisku zamieszkania.

W roku 2018r. dobiegły końca prace nad **Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021**, który został przyjęty Uchwałą Nr IV-27/2019 Rady Powiatu Wołomińskiego z 28.02.2019 r.

W dokumencie określono cele i kierunki działań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021. Dokonana analiza SWOT pozwala na wskazanie najważniejszych dla mieszkańców powiatu wołomińskiego problemów. Analiza ta jest metodą, która podkreśla zarówno mocne jak i słabe strony funkcjonowania pieczy zastępczej, działalności jednostek pomagających rodzinie, jak również szanse i zagrożenia, które mogą wystąpić w obszarze działania.

Tabela 18 - Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1) wykształcona i doświadczona kadra Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie (organizatora rodzinnej pieczy zastępczej) 2) zaplecze organizacyjno-administracyjne do prowadzenia szkoleń, warsztatów, terapii 3) Specjalistyczna Poradnia Rodzinna PCPR świadcząca bezpłatne kompleksowe usługi wsparcia 4) wolontariat w zakresie pomocy specjalistycznej w SPR PCPR 5) organizowanie bezpłatnych szkoleń PRIDE dla kandydatów na rodziny zastępcze 6) 1 Pogotowie Rodzinne 7) 4 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego 8) placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego 9) rodziny zastępcze zawodowe 10) grupa wsparcia 11) mieszkanie chronione dla pełnoletnich wychowanków 12) dobra współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze polityki społecznej 13) współpraca z placówkami oświatowymi 14) pozyskiwanie środków z funduszy unijnych 15) promowanie idei rodzicielstwa zastępczego 16) znajomość lokalnych potrzeb w zakresie pomocy rodzinom i dzieciom 17) dobra współpraca z kuratorami sądowymi 18) zabezpieczenie finansowe 19) finansowanie wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka 20) istnienie lokalnego systemu wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych 21) procedura kwalifikacyjna na rodziny zastępcze	1) brak wystarczającej kadry (koordynatorzy i asystenci) 2) brak samochodu służbowego przy rozległym terenie 3) niewystarczająca liczba pogotowi rodzinnych 4) brak specjalistycznej rodziny zastępczej zawodowej 5) niskie wynagrodzenia pracowników pomocy społecznej 6) zbyt mała liczba osób chętnych do pracy w charakterze wolontariusza i rodzin pomocowych 7) wzajemna niechęć rodziców zastępczych i rodzin naturalnych do wzajemnych kontaktów 8) współpraca z sądami 9) brak wolontariatu
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
1) sprawny system pomocy rodzinie– profilaktyka i praca z rodziną naturalną 2) dobra współpraca z pracownikami socjalnymi i asystentami z gmin zapewni dobry przepływ informacji o dzieciach i ich środowisku, co zwiększa możliwość trafnego doboru rodziny zastępczej 3) wypracowanie skuteczniejszej współpracy z sądem w Wołominie 4) aktywnie działające organizacje pozarządowe 5) współpraca z innymi powiatami z województwa mazowieckiego 6) wzrost świadomości społecznej w zakresie znaczenia rodzin zastępczych 7) rozszerzenie współpracy PCPR z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny 8) współpraca z ośrodkiem adopcyjnym	1) niewystarczająca liczba kandydatów do pełnienia rodzinnej pieczy zastępczej 2) wypalenie zawodowe opiekunów zastępczych 3) narastanie postaw bezradności w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych rodzin biologicznych 4) brak motywacji i chęci współpracy rodzin biologicznych znajdujących się w trudnej sytuacji 5) niechęć ze strony rodziców biologicznych do współpracy mając na celu szybki powrót dziecka do rodziny 6) problemy wychowawcze w pieczy zastępczej 7) rosnąca liczba rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej 8) niewystarczająca liczba mieszkań chronionych 9) wypalenie zawodowe pracowników Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Źródło: Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021

Główny cel Programu został określony, jako: **Rozbudowa systemu pomocy dziecku i rodzinie na terenie powiatu wołomińskiego.** Jego osiągnięcie nastąpi poprzez realizację celów szczegółowych.

Tabela 19 - Cele szczegółowe Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

Cel szczegółowy	Zadania
Wsparcie istniejących form pieczy zastępczej	– Zwiększenie liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej; – Pozyskiwanie nowych kandydatów na rodziny zastępcze; – Organizowanie lokalnych kampanii społecznych mających na celu promowanie idei rodzicielstwa zastępczego; – Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych; – Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych; – Zwiększenie dostępu rodzinom zastępczym do specjalistycznej pomocy prawnej, psychologicznej i medycznej; – Finansowanie wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka; – Stworzenie możliwości uzyskania wsparcia dla rodzin zastępczych przez rodziny pomocowe; – Wzmacnianie kompetencji wychowawczych istniejących rodzin zastępczych; – Organizowanie spotkań integracyjnych dla rodzin zastępczych.
Wsparcie dla rodzin biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej	– Umożliwienie realizacji kontaktów rodziców biologicznych z dzieckiem przebywającym w pieczy zastępczej; – Zwiększenie dostępu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze do specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej; – Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie organizacji warsztatów, szkoleń dla rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej przez gminę; – Współpraca koordynatora z asystentem rodziny biologicznej dziecka umieszczonego tymczasowo w pieczy zastępczej; – Stała współpraca zespołów złożonych z pracowników instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny; – Promowanie wartości rodzinnych wśród lokalnej społeczności.
Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych	– Wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielniania; – Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie; – Zwiększenie dostępu osobom usamodzielnianym do specjalistycznej pomocy prawnej i psychologicznej; – Organizowanie warsztatów, szkoleń dla osób usamodzielnianych; – Wspieranie osób usamodzielnianych w zakresie zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych, pomoc w uzyskiwaniu lokalu z zasobów gminnych; – Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.
Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej	– Podnoszenie kwalifikacji kadry zajmującej się działaniami z zakresu pieczy zastępczej; – Współpraca z organizacjami pozarządowymi na rzecz pieczy zastępczej; – Organizowanie szkoleń dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej; – Prowadzenie działań promujących wolontariat; – Szkolenie wolontariuszy; – Współpraca koordynatorów i asystentów rodzin na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej; – Uzyskiwanie środków zewnętrznych na rzecz wsparcia środowiska rodzin zastępczych; – Wprowadzenie spuperwizji w zespole Rodzinnej Pieczy Zastępczej PCPR.

Źródło: Powiatowy Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie. W oparciu o analizę danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej oraz zdiagnozowanych potrzeb i zagrożeń w środowiskach rodzin naturalnych, uwzględniając możliwości finansowe powiatu, ustalono następujący limit rodzin zastępczych zawodowych (w tym rodzinnych domów dziecka).

Tabela 20 - Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2019-2021.

Rok	Liczba rodzin zastępczych zawodowych (w tym rodzinnych domów dziecka)
2019	10 (5)
2020	12 (5)
2021	13 (6)

Źródło: Powiatowy Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021

Wskazane w powyższej tabeli zakładane limity rodzin zastępczych zawodowych dotyczą prognozowanej liczby umów, w tym także umów zawieranych z funkcjonującymi rodzinami zastępczymi niezawodowymi spełniające ustawowe warunki do pełnienia roli rodziny zastępczej zawodowej.

Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonuje pięć placówek opiekuńczo - wychowawczych, w tym:

- 1 placówka typu socjalizacyjnego (30 miejsc);
- 4 placówki typu rodzinnego (28 miejsc).

W roku 2018 średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w poszczególnych placówkach kształtował się następująco:

- Dom Dziecka w Równem, gm. Strachówka -5.932,57 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 1 w Wołominie -4.200 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 2 w Nowych Załubicach gm. Radzymin- 3.122 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 3 w Wołominie- 3.507 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 4 w Duczkach gm. Wołomin - 3.771 zł.

W 2018 r. skierowano **13** dzieci do placówek na terenie naszego powiatu: do Domu Dziecka w Równem skierowano **7** dzieci; do Rodzinnych Domów Dziecka skierowano **6** dzieci.
W 2018r. na terenie powiatu funkcjonowało łącznie 229 rodzin zastępczych: 138 rodzin zastępczych spokrewnionych, 83 rodzin zastępczych niezawodowych, 3 rodziny zawodowe, 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, 4 rodzinne domy dziecka.

Tabela 21 - Informacja dot. liczby rodzin zastępczych i dzieci w poszczególnych gminach w 2018r.

lp	Gmina	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Typ rodziny	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1	Dąbrówka	9	12	spokrewniona	7	8
				niezawodowa	2	4
2	Jadów	12	16	spokrewniona	6	7
				niezawodowa	6	9
3	Klembów	12	23	spokrewniona	6	6
				niezawodowa	4	5
				rodzinny dom dziecka	1	8
				zawodowa	1	4
4	Kobyłka	18	23	spokrewniona	9	11
				niezawodowa	9	12
5	Marki	31	38	spokrewniona	19	25
				niezawodowa	12	13
6	Poświętne	11	14	spokrewniona	7	8
				niezawodowa	4	6
7	Radzymin	22	47	pogotowie	1	13
				spokrewniona	11	14
				niezawodowa	9	11
				rodzinny dom dziecka	1	9
8	Strachówka	3	4	spokrewniona	2	3
				niezawodowa	1	1
9	Tłuszcz	13	20	spokrewniona	9	12
				niezawodowa	4	8
10	Wołomin	56	94	spokrewniona	37	49
				niezawodowa	15	16
				rodzinny dom dziecka	2	22
				zawodowa	2	7
11	Ząbki	29	40	spokrewniona	16	21
				niezawodowa	13	19
12	Zielonka	13	18	spokrewniona	9	10
				niezawodowa	4	8
Ogółem		**229**	**349**	**ogółem**	**229**	**349**

Źródło: Sprawozdania Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej za 2018 r.

Największa liczba rodzin zastępczych funkcjonowało na terenie gminy Wołomin 56 rodzin, 31 rodzin zastępczych jest na terenie gminy Marek, 29 na terenie gminy Ząbki. Gminami, w których funkcjonuje najmniej rodzin zastępczych są Strachówka 3 rodziny zastępcze, 9 rodzin w gminie Dąbrówka, 11 rodzin zastępczych w gminie Poświętne i po 12 rodzin zastępczych w gminie Jadów i Klembów.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Opieką koordynatora w 2018 r. objętych było 150 rodziny.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny; współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2018 r. otrzymało od Wojewody Mazowieckiego środki finansowe w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej w formie dotacji celowej w wysokości: 128 167,00 zł na dofinansowanie kosztów zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Pełnoletnim wychowankom rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej, została udzielona pomoc w usamodzielnieniu i wydatkowaniu pomocy rzeczowej z tytułu zagospodarowania. Koordynator udzielił wsparcia w procesie usamodzielniania poprzez wspieranie zaplanowanych działań w programie usamodzielnienia poprzez pomoc i nadzór w realizacji planu wsparcia.

Mieszkania rotacyjno-chronione funkcjonują w Wołominie przy Zespole Szkół przy ul. Legionów 85, usytuowane są w części po dawnym internacie. Miejsce w mieszkaniu chronionym przyznaje się osobie usamodzielnianej, wobec której ciąży ustawowy obowiązek pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Miejsce w mieszkaniu chronionym może być przyznane osobie, która osiągnęła pełnoletniość w pieczy zastępczej. W roku 2018 r. w mieszkaniu rotacyjnym-chronionym mieszkało 6 osób.

Praca socjalna w celu powrotu dzieci do domów rodzinnych prowadzona była zarówno z rodzinami dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych jak też z rodzinami dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Były to spotkania, imprezy okolicznościowe, wsparcie w załatwianiu swoich codziennych spraw oraz sposobu ubiegania się o przepustki i codzienne kontakty z dziećmi oraz powrót ich dzieci do domu. Rodzice w placówce otrzymują wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. Współpraca z rodzicami układa się różnorako; często zauważalne są pozytywne efekty pracy, jednakże zdarzają się również porażki. Niestety niewielka liczba rodziców zaangażowana jest w powrót dzieci do domu. Częściej zdarza się, że po umieszczeniu dziecka, rodzice angażują się na krótko i ciężko jest podjąć z nimi współpracę. W większości przypadków niewydolność wychowawcza rodziców, choroba, niezaradność życiowa, pomimo zaangażowania szeregu osób stoją na przeszkodzie powrotu dzieci do rodziny.

W 2018 r. ze środków własnych powiatu na świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek wydatkowano następujące środki (dotyczy wszystkich dzieci, za które powiat wołomiński zobowiązany jest ponosić wydatki):

1) świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej -2.689.965 zł ;
2) dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka- 63.674 zł;
3) świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka- 91.969 zł (maks. kwota 2 000zł);
4) dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania - 20.630zł;
5) świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki- 3.500zł;
6) dofinansowanie do utrzymania lokalu mieszkalnego dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka 214.888 zł;
7) wynagrodzenia dla 4 zawodowych rodzin zastępczych, 4 prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dla osób do pomocy w rodzinie wydatkowano kwotę 434.663 zł i wynagrodzenie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z pochodnymi –345.411 zł;

Wypłacono pomoc dla osób usamodzielnianych z rodzin zastępczych, z tego:

1) na kontynuowanie nauki – 201.405 zł;

2) na usamodzielnienie -33.849 zł;
3) na zagospodarowanie- 49.410zł.

Wypłacono pomoc dla osób usamodzielnianych z placówek, z tego:

1) na kontynuowanie nauki – 66.950zł;
2) na usamodzielnienie – 6.939 zł;
3) na zagospodarowanie- 14.823zł.

W 2016 r. w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzono dwa świadczenia: dodatek wychowawczy oraz dodatek do zryczałtowanej kwoty środków finansowych na utrzymanie dziecka w tej placówce.
Dzieci w pieczy zastępczej otrzymają dodatkowe wsparcie w wysokości 500 zł miesięcznie. Dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego przysługuje na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia, umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka oraz placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
W 2018 roku zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start"(Dz. U. z 2018 poz. 1061), Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie przyznawało świadczenia w kwocie 300 zł dla dzieci uczących się i przebywających w rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka.
W 2018 roku poniesiono następujące wydatki związane z realizacją programów „500 plus" i „Dobry start" (bez kosztów obsługi):

- dodatek do zryczałtowanej kwoty dla dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego- 1.435.948 zł
- dodatek wychowawczy – 158.927zł
- świadczenie dobry start dla dzieci w rodzinach zastępczych – 71.100zł
- świadczenie dobry start dla dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych– 15.000zł
- świadczenie dobry start dla osób usamodzielnianych – 3.000zł

W 2018 roku na terenie innych powiatów przebywało w rodzinach zastępczych **30** dzieci z powiatu wołomińskiego, za które na podstawie porozumień powiat wołomiński zwracał koszty utrzymania dzieci. Natomiast na terenie powiatu wołomińskiego w rodzinach zastępczych przebywało **60** dzieci z innych powiatów, za które na podstawie porozumień powiaty zwracały koszty utrzymania dzieci.

W 2018 r. na podstawie zawartych porozumień powiat wołomiński zwracał koszty utrzymania za **6** dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo–wychowawczych znajdujących się na terenie innych powiatów. Ponadto **2** dzieci zostało umieszczonych w Zakładzie Opiekuńczo Leczniczym. W 2018 r. roku na mocy zawartych porozumień inne powiaty zwracały koszty utrzymania za **16** dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu wołomińskiego.

Organizowanie opieki nad rodziną i dziećmi wymaga współpracy z instytucjami działającymi na rzecz dziecka.

W 2018r. odbyły się **2** spotkania z udziałem pracownika Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego dot. formułowania wniosków i oceny sytuacji dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, omawiana była sytuacja **14** dzieci. Dodatkowo na zespoły do spraw oceny sytuacji dziecka jest zapraszany przedstawiciel Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego. Pracownicy rodzinnej pieczy zastępczej zgłosili do Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego sytuację **4** dzieci z uregulowaną sytuacją prawną wraz z kompletną dokumentacją. **1** dziecko zostało zgłoszone do Katolickiego Ośrodka Adopcyjnego.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował w realizacji swoich zadań między innymi z Sądem Rejonowym w Wołominie Wydział Rodzinny i Nieletnich, odbywały się indywidualne spotkania lub konsultacje z kuratorami zawodowymi i społecznymi.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował z 12 ośrodkami pomocy społecznej funkcjonującymi na terenie powiatu wołomińskiego w zakresie oceny sytuacji dziecka. W ramach

współpracy odbywały się cykliczne spotkania z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi lub innymi specjalistami z OPS z którymi pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej ściśle współpracują na bieżąco.

Rodziny zastępcze będące pod opieką PCPR otrzymują wszechstronną pomoc w postaci opieki pracownika organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (koordynatora, pracownika socjalnego, specjalisty pracy z rodziną) oraz pomocy pedagogicznej, psychologicznej, prawnej w ramach poradnictwa rodzinnego a także możliwość skorzystania z pomocy psychiatry. W roku 2018 Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie objęła pomocą psychologiczną **54** rodziny zastępcze.

Odbyło się **259** spotkań z psychologiem i prawnikiem:

- prowadzono **5** długoterminowych psychoterapii dzieci z rodzin zastępczych , co stanowi **59** sesji terapeutycznych,
- konsultacjami psychologicznymi objęto **12 dzieci** z rodzin zastępczych co stanowi **37** spotkań konsultacyjnych,
- objęto również **59** rodzin (**93** osoby, **103** spotkania diagnostyczne) badaniami na posiadanie predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, badania były sporządzone na potrzeby opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej dot. kandydatów na rodziny zastępcze bądź na potrzeby sądu,
- przeprowadzono **13** diagnoz psychofizycznych dzieci oraz odbyły się **52** spotkania diagnostyczne,
- udzielono **8** osobom z rodzin zastępczych porad prawnych.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie przeprowadzili szkolenie kolejnej grupy PRIDE (program szkolenia kandydatów na opiekunów zastępczych i rodziców adopcyjnych). Program szkolenia kandydatów na opiekunów zastępczych i rodziców adopcyjnych PRIDE jest programem amerykańskim, który wykorzystywany jest również w wielu krajach europejskich, takich jak Holandia, kraje skandynawskie, Węgry, Słowacja, a ostatnio także Rosja, Ukraina czy Gruzja. Jest to program przygotowany w oparciu o kilkudziesięcioletnie doświadczenie praktyków i teoretyków w dziedzinie rodzinnej opieki zastępczej w wielu krajach świata. Program świetnie nadaje się do użycia w Polsce, ponieważ nie odnosi się do amerykańskich warunków czy możliwości, ale raczej umiejętności (kompetencji) jakie powinny posiadać osoby przygotowujące się do pełnienia opieki zastępczej. W zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka, zarówno fizycznych, psychicznych i emocjonalnych obowiązki opiekunów zastępczych są takie same na całym świecie, tak jak taki sam jest ból i rozpacz dziecka, które utraciły rodziców biologicznych.

Szkolenie trwało od 12.12.2017 r. do 10.04.2018 r. W szkoleniu XXV grupy brało udział 13 osób, w tym 3 osoby samotne, (w tym jedna pełniąca funkcję rodziny zastępczej) i 5 małżeństw (w tym 1 będąca niezawodową rodziną zastępczą, która została zobowiązana do odbycia szkolenia przez sąd rodzinny). Pozostałe 4 rodziny to kandydaci na rodziny zastępcze. Po ukończeniu szkolenia, odbyciu praktyk oraz skompletowaniu niezbędnych dokumentów i po przejściu badań psychologicznych dotyczących predyspozycji i motywacji do bycia rodziną zastępczą, komisja kwalifikacyjna przeprowadziła postępowanie kwalifikacyjne do uzyskania zaświadczenia do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Zaświadczenia uzyskało 7 osób.

Jedno małżeństwo uzyskało zaświadczenie kwalifikacyjne do bycia rodzina zastępczą po ukończeniu szkolenia w ośrodku zewnętrznym.

Od maja do grudnia 2018 roku Organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zorganizował cykl profesjonalnych szkoleń dla rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka funkcjonujących na terenie powiatu wołomińskiego. Rodziny zastępcze musiały spełniać warunek posiadania zaświadczenia kwalifikacyjnego wydanego przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, co najmniej na rodzinę zastępczą niezawodową. Projekt „Pomoc społeczna. Zadanie 5. Wsparcie systemu pieczy zstępczej" – dofinansowany ze środków Powiatu Wołomińskiego w ramach umowy Nr 217.2018, zawartej w dniu 14 maja 2018r. realizowało Centrum Szkoleniowe MOT TRAD „Szansa", które przeszkoliło łącznie 4 grupy szkoleniowe t.j. 24 osób. Celem szkoleń było podnoszenie kompetencji i kwalifikacji rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych, rodzinnych domów

dziecka dla dalszego rozwoju profesjonalnego wsparcia dzieci umieszczonych w wyżej wymienionych formach. Zakres szkolenia obejmował § 3, 4 i 6 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 roku w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz.U nr 247, poz. 1620).

W czerwcu 2018 r. odbyły się 6 dniowe warsztaty artystyczne pod tytułem „ Z artystami przez powiat wołomiński do Chrzęsnego" dla dzieci, młodzieży i opiekunów z rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Dzieci i opiekunowie uczyli się technik malarskich, ceramicznych oraz filcowania na mokro. Dnia 6.08.2018 roku podczas wernisażu plenerowego uczestnicy mieli okazję zwiedzania okolicy i zabytkowego pałacu w Chrzęsnem.
Warsztaty łącznie trwały 6 dni i wzięło w nich udział 22 dzieci z pieczy zastępczej oraz 7 opiekunów zastępczych.

W ramach Projektu „Nowe Horyzonty" realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, którego celem była aktywizacja społeczna, życiowa i zawodowa 55 os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zamieszkałych na terenie powiatu wołomińskiego.
Uczestnikami projektu byli oprócz 11 osób z niepełnosprawnością, pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej – 18 os. (15K,3M) i młodzież powyżej 15-go roku życia przebywająca w pieczy zastępczej – 26 os.(12K, 14M). Działania projektu skierowane były do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pochodzących z terenu powiatu wołomińskiego, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej realizowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie. Wsparcie osób odbywało się na podstawie ścieżki reintegracji stworzonej indywidualnie dla każdej osoby (indywidualna diagnoza potrzeb i potencjału uczestników) z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej lub zagrożenia sytuacją problemową, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. Uczestnikom projektu zaoferowano: trening kompetencji życiowych, trening kompetencji społecznych, trening kompetencji osobistych, trening motywacji, poradnictwo psychologiczne, trening pracy, kursy zawodowe, warsztaty ekonomii społecznej, indywidualne doradztwo zawodowe, kursy i szkolenia, warsztaty terapeutyczne, zajęcia psychoruchowe.
W 2018 roku uczestnicy projektu brali udział w następujących zadania projektowych:

- kursach zawodowych:

Kursy dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz młodzieży powyżej 16 roku życia przebywającej w pieczy zastępczej

- kurs podstaw wizażu – 2 osoby;
- kurs integracji sensorycznej – 1 osoba;
- kursy prawa jazdy kategorii B – 15 osób;
- kurs prawa jazdy kategorii C1 – 1 osoba;
- kurs stylizacji paznokci – 2 osoby;
- kurs Concept. art. – 1 osoba;
- czeladniczy kurs cukierniczy – 1 osoba;
- kurs kosmetyczny – 3 osoby;
- kurs fotograficzny – 2 osoby;
- kurs programowania graficznego – 4 osoby;
- kurs spawania Metoda MIG 131 (Metal Inter Gas) – spawanie łukowe elektrodą topliwą w osłonie gazu obojętnego (Ar, He, Ar + He) oraz Metodą MAG 135 (Metal Activ Gas) – spawanie łukowe w osłonie gazu aktywnego chemicznie (CO2, CO2 + gaz obojętny) oraz Metodą TIG 141 (Tungsten Insert Gas) – spawanie łukowe elektrodą nietopliwą w osłonie gazów obojętnych Ar, He, Ar+ He) - 1 osoba;
- kurs języka angielskiego dla średniozaawansowanych - 1 osoba;
- kurs języka niemieckiego dla poczatkujących – 1 osoba;
- kurs języka angielskiego dla zaawansowanych – 2 osoby;
- kurs kulinarny z elementami carvingu/kuchni molekularnej – 2 osoby;
- kurs programowania C++ - 1 osoba;

- kurs baristy – 1 osoba;
- kurs detailingu – 2 osoby;
- trening pracy 24 godziny szkolenia dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej - 18 osób;

- trening pracy 24 godziny szkolenia dla młodzieży powyżej 16 roku życia przebywającej w pieczy zastępczej - 26 osób;
- trening dorosłości 24 godziny szkolenia dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej - 18 osób;
- trening dorosłości 24 godziny szkolenia dla młodzieży powyżej 16 roku życia przebywającej w pieczy zastępczej - 26 osób;
- indywidualne doradztwo psychologiczne i społeczne z elementami porad prawnych w wymiarze 440 godzin dla 44 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz młodzieży powyżej 16 roku życia przebywającej w pieczy zastępczej;
- organizacja zajęć grupowych w escape roomach o różnym profilu tematycznym dla wszystkich uczestników projektu. Uczestnicy podczas zajęć grupowych musieli wykazać się zręcznością i umiejętnością logicznego myślenia, aby zrealizować scenariusz zadania. Zajęcia te były wspaniałą formą do wypracowania i budowania współpracy w zespole, która na pewno będzie przydatna w każdej pracy zawodowej.
- Szkolenie „Mowa ciała, komunikacja niewerbalna i autoprezentacja" – szkolenie zorganizowane dla wszystkich uczestników projektu. Celem głównym szkolenia było zwiększenie szans na zatrudnienie uczestników projektu poprzez podniesienie kompetencji społecznych i zawodowych, które poprzez wzmocnienie działaniami w zakresie kompetencji życiowych i indywidulanego poradnictwa mają prowadzić do wzrostu zdolności w podjęciu i utrzymania zatrudnienia.

W 2018 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie było współorganizatorem Powiatowego Pikniku Rodzinnego, który odbył się w dniu 24.06.2018 r.

Przez szereg działań artystycznych i sportowych zapewniono mieszkańcom powiatu wołomińskiego możliwość relaksu na świeżym powietrzu, promując aktywny wypoczynek, stworzono możliwość do integracji. Wspólna aktywność fizyczna w rodzinie, wspólne wzory spędzania wolnego czasu, podnoszą jakość życia i atmosferę w rodzinie, a co ważne, sprzyjają kształtowaniu się integracji społecznej środowiska społeczności lokalnej.

W dniu 8 grudnia 2018 roku odbył się Bal Świętego Mikołaja dla wychowanków z rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Podczas balu wspólnie bawiło się 120 dzieci.

Bal zorganizowany został przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Dla najmłodszych gości zorganizowane były liczne zabawy, tańce, wizyta św. Mikołaja, część artystyczna przygotowana przez grupę artystyczną „Echo", na stołach przygotowane były słodkie przekąski.

Ponadto pracownicy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej przekazali swoim podopiecznym drobne upominki ze słodką niespodzianką.

W ośrodkach pomocy społecznej w przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zlecane jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Jeśli wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności, rodzina może otrzymać wsparcie w postaci asystenta rodziny. Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. Współpraca z rodziną jest długofalowa, w zależności od potrzeb rodziny. W przypadku braku współpracy rodziny w realizacji planu pracy możliwe jest podjęcie decyzji o wcześniejszym zakończeniu pracy asystenta.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekraczać 15.

Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do których należy m. im.:

1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;

2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dot. liczby asystentów rodziny i liczby rodzin objętych pracą asystenta.

Tabela 22 - Liczba asystentów rodziny asystentów rodziny

Gmina	Liczba asystentów rodziny			
	Rok 2015	2016	2017	2018
Jadów	1	1	1	1
Dąbrówka	1	1	1	1
Klembów	1	1	1	1
Strachówka	1	1	1	1
Poświętne	1	1	1	1
Tłuszcz	2	2	1	1
Radzymin	1	1	2	2
Zielonka				
Marki	2	2	2	2
Kobyłka	1	1	1	1
Ząbki	1	1	1	1
Wołomin	2	2	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 23 - Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

Gmina	Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok2018
Jadów	5	5	7	6
Dąbrówka	13	19	19	11
Klembów	9	8	12	12
Strachówka	4	5	5	4
Poświętne	12	16	14	12
Tłuszcz	23	18	12	22
Radzymin	12	23	23	24
Zielonka	9	9	9	9
Marki	7	21	38	35
Kobyłka	11	12	15	13
Ząbki	14	8	20	12
Wołomin	37	25	34	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

2. Cel 2. Organizacja specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji.

Działania

1) Utworzenie powiatowej sieci poradnictwa rodzinnego. Punkty poradnictwa w każdej gminie.
Koordynator: *WOZ*
Współrealizatorzy: *PCPR; PP-P; POIK; OPS-y; organizacje pozarządowe*
Realizacja: *2017 – 2018*

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Na powiatową sieć poradnictwa rodzinnego składają się następujące instytucje:

- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie (działa nieprzerwanie od kwietnia 2001r.);
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Tłuszczu;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Radzyminie;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Wołominie;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Ząbkach.

Na stronie internetowej powiatu wołomińskiego została zamieszczona **lista jednostek nieodpłatnego poradnictwa dla mieszkańców powiatu wołomińskiego,** http://www.bip.powiat-wolominski.pl/index.php?cmd=zawartosc&opt=pokaz&id=36015
Lista jednostek zawiera dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa uporządkowane według tematyki poradnictwa, w tym jednostek publicznych, jednostek niepublicznych działających na zlecenie oraz jednostek prowadzących działalność pożytku publicznego działających na zlecenie, którym powierzono zadania z zakresu poradnictwa specjalistycznego na podstawie odrębnych przepisów. Dane obejmują informacje o zakresie poradnictwa, kryteriach dostępu do usługi, nazwie jednostek, adresach i danych kontaktowych, w tym stronach internetowych i numerach telefonów, dniach i godzinach działalności oraz kryteria dostępu do usługi.
Lista zawiera także wykaz krajowych infolinii tematycznych i innych form porad świadczonych za pośrednictwem komunikacji elektronicznej jako form poradnictwa również łatwo dostępnego dla mieszkańców powiatu – podane jako ostatnie w danej kategorii tematycznej.

W roku 2018 w ramach Specjalistycznej Poradni Rodzinnej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie odbyło się 3424 spotkania w ramach 6564 godzin pracy psychologów z osobami korzystającymi z różnych form pomocy oferowanych przez Poradnię.

W 2018 roku z konsultacji psychologicznych skorzystało 395 osób podczas 751 spotkaniach. Ponadto z pomocy psychologicznej (psychoterapii oraz wsparcia psychologicznego) skorzystało 217 osób podczas 2504 spotkań.

W procesie diagnostycznym rodzin zastępczych objęto badaniami na posiadanie motywacji i predyspozycji do zostania rodziną zastępczą 59 rodzin (93 osoby). Przeprowadzono również 13 diagnoz psychofizycznych dzieci będących w różnych formach pieczy zastępczej. Diagnostyka rodzin zastępczych, w tym diagnozy psychofizyczne były udzielone podczas 155 spotkań.

<u>Do głównych aktywności Specjalistycznej Poradni Rodzinnej możemy zaliczyć</u>:

- konsultacje
- diagnostykę
- wsparcie
- psychoterapię
- terapię rodzinną
- porady wychowawcze
- interwencje kryzysowe
- badania na motywację i predyspozycję do zostania rodziną zastępczą
- diagnozy psychofizyczne dzieci objętych pieczą zastępczą
- konsultacje prawne.

Poradnia prowadzi program całodobowych dyżurów psychologicznych w ramach sytuacji kryzysowych na terenie powiatu. W ramach tej aktywności odbyły się **4 interwencje kryzysowe na terenie powiatu. W interwencjach brał udział zespół psychologów z poradni.**

W ramach SPR prowadzona jest bezpłatna pomoc prawna. W 2018 r. udzielano porad prawnych oraz sporządzano pisma procesowe, nieprocesowe i administracyjne. Większość spraw dotyczyła:

- prawa rodzinnego - pozwy o rozwód lub separację, porady dotyczące stosunków majątkowych między małżonkami, sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej, praw i obowiązków małżonków, pozwy o alimenty, odpowiedzi na pozwy, wezwania do zapłaty, pozwy o ustalenie obowiązku alimentacyjnego; pozbawienie praw rodzicielskich, przemoc rodzinna, rozdzielność majątkowa, podział majątku, ustalenie ojcostwa, ustalenie pobytu małoletniego, ustalenie kontaktów z dziećmi.
- prawa cywilnego - spadkowego, sąsiedzkiego, darowizn, wnioski o zniesienie współwłasności oraz o stwierdzenie nabycia spadku, pozwy o zapłatę, zasiedzenie, dożywocie, przywrócenie do stanu poprzedniego, ustalenie istnienia stosunku najmu, dzierżawy, wnioski o ubezwłasnowolnienie, przedawnione roszczenia, niedochowanie terminów sądowych, szkody komunikacyjne, kredyty – długi, mieszkania socjalne, sprawy dotyczące – ZUS, KRUS i US, sprawy dotyczące odszkodowań i inne;
- prawa karnego - głównie znęcanie się nad rodziną, zawiadomienia o przestępstwie z wnioskiem o ściganie, zażalenia na postanowienia o umorzeniu postępowania, wnioski o adwokata, wnioski o odroczenie wykonania kary lub przerwę w odbywaniu kary, kara aresztu i prac społecznych za długi, spowodowanie wypadku, prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu, przestępstwa przeciwko dokumentom, nękanie psychiczne i fizyczne, narkomania, przydzielanie małoletniemu kuratora, komornicze zajęcia tytułem mandatów;
- postępowania administracyjnego - odwołania od odmownych decyzji ZUS, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, OPS, wnioski o przyznanie świadczeń, skargi na bezczynność urzędu, wzruszenie ostatecznej decyzji administracyjnej,
- prawa pracy - pozwy o przywrócenie do pracy, o odszkodowanie, wnioski o kontrolę do Państwowej Inspekcji Pracy, nieprawidłowości dotyczące zwolnienia z pracy, brak uregulowania stosunku pracy, brak wypłaty wynagrodzenia, wypadki przy pracy, renty, emerytury, odszkodowania za wypadek przy pracy.

Pomoc prawna zawierała przede wszystkim informację o istniejącym stanie prawnym, wskazanie sposobów załatwienia danej sprawy, wskazanie instytucji do których należy się zwrócić oraz ewentualną pomoc w zredagowaniu pism.

Prawnik w okresie od stycznia do grudnia 2018 r. udzielił 322 porad prawnych. Dostępny był w wymiarze 205 godzin.

Specjalistyczne poradnictwo rodzinne świadczy również Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce. W 2018 roku z pomocy POIK skorzystało 246 osób, które odbyły 1160 spotkań ze specjalistami. Poradnictwo świadczone przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2018r. obejmowało konsultacje indywidualne, psychoterapię indywidualna, psychoterapię rodzinną, wsparcie

psychologiczne, porady wychowawcze dla rodziców, porady prawne, mediacje, konsultacje psychologiczne dla par. W 2018r. udzielono w sumie 1160 porad, w tym: psychologa (576 porad), psychoterapeuty rodzinnego (458 porad), pracownika socjalnego (15 porad), mediatora (5 porad), pedagoga (67 porad), prawnika (39 porad).
Konsultacje indywidualne u specjalistów dotyczyły: przemocy w rodzinie, różnego rodzaju konfliktów, w tym małżeńskich, około rozwodowych, trudności życiowych, wsparcia w sytuacji żałoby, osierocenia, bezradność, trudności szkolnych i wychowawczych, zdarzeń losowych, problemów samobójstwa oraz zaburzeń seksualnych.
Celem konsultacji dla par było między innymi pogłębienie relacji z partnerem, wzajemne poznanie swoich mocnych stron, nauka radzenia sobie z rozwiązywaniem trudności.
Indywidualną pomocą psychologiczną objętych było 79 osób. Psycholog prowadził konsultacje dla 5 par, z których skorzystało 10 osób. Opieką psychologa było objętych 11 dzieci. Pedagog objął pomocą 15 osób dorosłych, 1 dziecko. Udzielił konsultacji 2 parom.
Prawnik udzielił porad 39 osobom. Pomoc prawna polegała na przygotowaniu pism w sprawie: o eksmisję, alimenty, pozwy o rozwód, wnioski o ograniczenie władzy rodzicielskiej, ustalenie opieki nad dziećmi, rozdzielność majątkową, odwołania i pisma urzędowe. Z pomocy psychoterapeuty rodzinnego skorzystało 18 rodzin. Dodatkowo psychoterapeuta rodzinny objął indywidualna pomocą 52 osoby oraz 12 par.

Zarówno Specjalistyczna Poradnia Rodzinna działająca przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie jak i Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce, zostały wpisane do Rejestru Jednostek Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego Województwa Mazowieckiego (wpisu do rejestru dokonano w 2011r.).

W roku 2018 roczny koszt utrzymania Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej wyniósł 377.433zł. Natomiast roczny koszt utrzymania Specjalistycznej Poradni Rodzinnej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie wyniósł 419.323 zł.

Powiat Wołomiński w 2018 roku zlecił prowadzenie 4 punktów bezpłatnego poradnictwa rodzinnego dla mieszkańców 12 gmin powiatu:

- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Tłuszczu prowadzony przez Lokalną Grupę Działania „Równiny Wołomińskiej, który obejmuje swym działaniem mieszkańców gmin: Tłuszcz, Jadów, Strachówka.
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Radzyminie prowadzony przez Lokalną Grupę Działania „Równiny Wołomińskiej, który obejmuje swym działaniem mieszkańców gmin: Dąbrówka, Radzymin, Klembów;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Wołominie prowadzony przez Fundację „Spektrum", który obejmuje swym działaniem mieszkańców gmin: Kobyłka, Poświętne, Wołomin.
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Ząbkach prowadzony przez Stowarzyszenie PRO-Pracownia Rozwoju Osobowości, który obejmuje swym działaniem mieszkańców gmin: Marki, Ząbki, Wołomin.

Mieszkańcy powiatu wołomińskiego mogą w wymienionych punktach zasięgnąć bezpłatnie poradnictwa: pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego. Specjaliści w punktach przyjmują po uprzednim zgłoszeniu telefonicznym lub osobistym. Jest możliwość zamówienia wizyty specjalisty w miejscu zamieszkania osoby zainteresowanej. W uzasadnionych przypadkach nie obowiązuje rejonizacja.

Do punktu prowadzonego dla gmin: Marki; Ząbki; Zielonka, zgłosiło się łącznie 147 osób w tym: I półrocze 98 osób; II półrocze 49 osób. Z tej liczby – psychoterapię, pomoc psychologiczną i wychowawczą podjęło 42 osoby w konsultacjach indywidualnych (w tym sześcioro dzieci wraz z rodzicem lub rodzicami) i 8 par – razem 58 osób.
Do punktu prowadzonego dla gmin: Jadów; Tłuszcz; Strachówka, zgłosiło się łącznie 229 osób w tym: I półrocze 97 osób; II półrocze 132 osoby. Z tej liczby 91 osób skorzystało ze wsparcia w formie

poradnictwa psychologicznego, 101 osobom udzielono porad pedagogicznych, pozostałe 37 osób otrzymało pomoc w zakresie poradnictwa socjalnego oraz rodzinnego.
W punkcie prowadzonym dla gmin: Dąbrówka; Klembów; Radzymin, porad skorzystało 128 osób, w tym porady: psychologiczne – 72 osoby; pedagogiczne – 12 osób; socjalno-rodzinne – 44 osoby.
Punkt prowadzony dla gmin: Kobyłka; Poświętne; Wołomin.- brak danych

Działania

2*) Organizacja grup terapeutycznych, grup wsparcia dla rodzin.*

Koordynator: *POIK*
Współrealizatorzy: *WOZ; PCPR; PP-P; OPS-y*
Realizacja: *2017 – 2018*

W 2018 roku Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej kontynuował program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie wg. Modelu Duluth. Realizacja programu odbywa się w systemie otwartym, czyli w trakcie trwania programu mogą dołączyć nowi uczestnicy, przechodzący po kolei wszystkie sesje (program finansowany ze środków własnych).

Tabela 24 Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy

Rok	Liczba zgłoszonych osób	Liczba indywidualnych konsultacji do programu	Liczba osób zakwalifikowanych	Liczba osób, które ukończyły program w 2018r.
2018	13	20	7	0

Źródło: Dane Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce

POIK pozyskał dofinansowanie z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego na prowadzenie oddziału korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie (II grupa). W ramach tego programu 6 osób wzięło udział w konsultacjach do programu, a 4 zostały zakwalifikowane.

POIK zorganizował warsztaty o asertywności prowadzone przez pracownika socjalnego. Odbywały się raz w tygodniu. W sumie odbyło się 5 spotkań, w zajęciach wzięło udział 5 osób.

W 2018 roku Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Wołominie prowadziła grupę wsparcia dla rodzicielstwa zastępczego, odbyło się 8 spotkań, w każdym z nich uczestniczyło 8 osób.

3. **Cel 3. Rozbudowa systemu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.**

Działania

1) Analiza założeń i efektów realizacji gminnych i powiatowego Programu polityki prorodzinnej.
2) Opracowanie Powiatowego Programu Polityki Rodzinnej
Koordynator: *PCPR*
Współrealizator: WOZ, POIK, PP-P, OPS-y
Realizacja: *2017 - 2021*

W 2018 wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej, kontynuował pracę nad tworzeniem dokumentu – Powiatowa Polityka Rodzinna.

Podczas spotkań **Rady Polityki Społecznej,** omawiane były:

- polityka senioralna (sytuacja seniorów w powiecie wołomińskim, infrastruktura dla osób 60+, kwestia starzenia się społeczeństwa),
- piecza zastępcza (problemy rodzin zastępczych, dane statystyczne dotyczące dzieci przebywających w różnych formach pieczy zastępczej),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025,
- polityka prorodzinna (program TAKrodzina.pl, problemy rodzin, programy rządowe wspierające rodzinę).

Działania

3) Zwiększenie oferty informacji i pomocy prawnej, działań o charakterze edukacyjno-informacyjnym dla rodzin cudzoziemców w celu skutecznej integracji.

Koordynator: *PCPR*
Współrealizator: WOZ
Realizacja: *2017 - 2021*

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.) „cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczpospolitej Polskiej status uchodźcy bądź ochronę uzupełniającą (...) udziela się pomocy mającej na celu wspieranie procesu jego integracji (...)". Pomocy tej udziela Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w formie tzw. Indywidualnych Programów Integracji (IPI). Program taki może trwać maksymalnie 12 m-cy. Program IPI pisany jest przez realizatora programu-przedstawiciela PCPR w porozumieniu z cudzoziemcem i jego rodziną.
Określa się w nim wysokość pomocy finansowej świadczonej przez Centrum oraz zakres i formę pozostałej pomocy socjalnej m.in.:

- opłacanie składki na powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne,
- naukę języka polskiego na zorganizowanych kursach językowych,
- pomoc w znalezieniu mieszkania,
- pomoc w znalezieniu pracy,
- pomoc w wypełnianiu dokumentów,
- pomoc w znalezieniu lekarza pierwszego kontaktu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie monitoruje przez 12 miesięcy proces integracji poprzez spotkanie z uchodźcami w siedzibie Centrum (dwa razy w miesiącu) oraz wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania (min. 2 razy w roku).
W roku 2018 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udzielało pomocy i wsparcia uchodźcom w formie realizacji **7** indywidualnych programów integracyjnych (IPI) z czego:

- **4** IPI zostały zakończone,

- **3** IPI są w trakcie realizacji.

Pomocą tut. Centrum w roku 2018 było objętych w sumie **7** rodzin, w tym:

- **2** rodziny jednoosobowe,
- **1** rodzina dwuosobowa;
- **2** rodziny trzyosobowe,
- **1** rodzina czteroosobowa,
- **1** rodzina siedmioosobowa.

Ośrodki Pomocy Społecznej w miarę potrzeb wspierają w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczpospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy

4. **Cel 4. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci**

Działania

1) *Organizacja grup terapeutycznych, grup wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci na bazie punktów poradnictwa rodzinnego*.

Koordynator: *PCPR*
Współrealizator: PP-P, POIK
Realizacja: *2017 – 2019*

Na powiatową sieć poradnictwa rodzinnego składają się następujące instytucje:

- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie;
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Tłuszczu;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Radzyminie;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Wołominie;
- Punkt Specjalistycznego Poradnictwa w Ząbkach.

Mieszkańcy powiatu wołomińskiego mogą w wymienionych punktach zasięgnąć bezpłatnie poradnictwa: pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce zajmuje się przede wszystkim udzielaniem pomocy i wsparcia ofiarom przemocy domowej. W miarę możliwości udzielamy pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Ośrodek prowadzi hostel dla ofiar przemocy w rodzinie, których bezpieczeństwo jest zagrożone.
Wsparcia osobom samotnym udziela również Dom Samotnej Matki w Zielonce**.** Dom Samotnej Matki prowadzony jest przez Caritas od 1997 roku. Jest to placówka całodobowa, będąca miejscem schronienia dla kobiet oczekujących narodzin dziecka, które spotkały się z brakiem akceptacji przez rodzinę i najbliższe środowisko. Celem przewodnim jest pomoc jak największej liczbie kobiet, umożliwienie narodzin dzieciom zagrożonym aborcją lub porzuceniem oraz zmiana postawy matki odrzucającej dziecko. Z tego rodzaju pomocy korzystają także kobiety z małymi dziećmi, często ofiary przemocy. Ośrodek zapewnia również bezpieczeństwo w przypadkach, gdy istnieje realne zagrożenie ze strony rodziny. Dom Samotnej Matki prowadzony jest dzięki dofinansowaniu ze środków m.st. Warszawy, gminy Zielonka oraz powiatu wołomińskiego. Powiat wołomiński podpisał umowę z CARITAS Diecezji Warszawsko-Praskiej w Warszawie na prowadzenie placówki, w okresie 1 stycznia 2016 r. – 31 grudnia 2019 r. W 2018 roku działalność Domu dofinansowano dotacją Powiatu w kwocie 120.000,00 zł, ze środków własnych CARITAS przeznaczył na prowadzenie placówki 35.952,00 zł.

Cel 5. Utworzenie bazy informacyjnej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie

Działania

1) *Opracowanie koncepcji z określeniem zawartości i rozkładu danych, częstotliwości uzupełniania, wskazanie podmiotów raportujących.*
2) *Prowadzenie, aktualizacja, analiza, wskazywanie kierunków i sposobów działania w zakresie przeciwdziałania zjawisku rodzinnej przemocy.*
3) *Podnoszenie kompetencji oraz jakości usług służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy: służby zdrowia, sędziów i kuratorów sądów rodzinnych, prokuratorów, nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych, policjantów.*

Koordynator: POIK
Współrealizator: PCPR, WOZ, OPS-y, organizacje pozarządowe
Realizacja: *2017*

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie, we współpracy z Starostwem Powiatowym, w ramach Międzynarodowego Dnia bez Przemocy zorganizował konferencję „Budowanie sieci wspierającej rodziny – chrońmy dzieci"
Celem konferencji było:

- zwiększenie świadomości dotyczącej długofalowych skutków doświadczania przemocy w dzieciństwie;
- poszerzenie wiedzy dotyczącej identyfikacji zjawiska krzywdzenia dzieci;
- poznanie systemowych rozwiązań, które sprawią, że pomoc dzieciom będzie bardziej skuteczna;
- wymiana doświadczeń.

Konferencja miała zasięg powiatowy i adresowana była głownie do pracowników oświaty oraz instytucji zaangażowanych w pracę na rzecz rodzin, w których występuje przemoc.

W kwietniu 2018r. odbyło się coroczne spotkanie przewodniczących zespołów interdyscyplinarnych z terenu powiatu wołomińskiego. Celem spotkania było między innymi omówienie bieżących spraw wynikających z realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Podczas spotkania odbyło się szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zajęcia superwizyjne, których celem było omówienie trudnych sytuacji związanych z prowadzeniem Niebieskiej Karty oraz wsparcia specjalistów.
We wrześniu 2018r. w ramach współpracy z Komendą Powiatową Policji w Wołominie w siedzibie POIK odbyło się spotkanie z naczelnikiem Wydziału Prewencji KPP. Na spotkaniu obecni byli przewodniczący zespołów interdyscyplinarnych. Jego celem było omówienie procedur w przypadku, gdy osobą podejrzaną o stosowanie przemocy jest funkcjonariusz policji.

W ramach podnoszenia kompetencji oraz jakości usług służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy zorganizowano:

- Warsztat „Samouszkodzenia oraz inne zachowania autodestrukcyjne u dzieci i młodzieży" prowadzony przez psychoterapeutę. Adresowany do pracowników oświaty, przede wszystkim psychologów i pedagogów szkolnych. Odbyły się dwie edycje warsztatów: w listopadzie i grudniu. Warsztaty trwały 1 dzień.

- Szkolenie „Przeciwdziałanie przemocy rodzinie wobec dziecka oraz wdrażanie procedury Niebieskiej Karty w oświacie”, adresowane do pedagogów, psychologów, wychowawców szkolnych.

5. **Cel 6. Wykorzystanie istniejącego potencjału aktywności społecznej na terenie gmin powiatu.**

Działania
1) Opracowanie koncepcji i utworzenie Powiatowego Centrum Wolontariatu.
Koordynator: WSO
Współrealizator: PCPR, WOZ, OPS-y, organizacje pozarządowe
Realizacja: *2017 - 2025*

W 2018r. Wydział Edukacji Starostwa zgłosił temat konkursu ofert na realizację zadania publicznego „Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz aktywizacji wolontariatu w szkołach” – zadanie nie realizowane, nie wpłynęły żadne oferty.
W ramach zadania publicznego „Punkt Doradztwa – Dowiedz się Więcej” realizowanego od dnia 1 stycznia 2018 r. przez Lokalną Grupę Działania „Równiny Wołomińskiej” z Tłuszcza stworzono bank czasu działający na zasadzie wymiany usług wolontariackich zakładka GIEŁDA PARTNERÓW NGO i WOLONTARIAT.

Żaden z podmiotów współpracujących z WSO w ramach Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi nie występował z propozycją realizacji zadania „Powiatowe Centrum Wolontariatu”.

Dzięki realizacji Powiatowego Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w ramach podpisanych umów w realizacji projektów konkursowych pomagało 115 wolontariuszy, wartość pracy wolontariuszy wyceniono na kwotę 93.317 zł. W realizacji projektów pozakonkursowych udział wzięło 30 wolontariuszy.

Działania
2) Podejmowanie działań na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego.
3) Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.
4) Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o wolontariacie.
Koordynator: OPS-y
Współrealizator: PCPR, WOZ, organizacje pozarządowe, WSO
Realizacja: *2017-2025*

Wydział Spraw Obywatelskich Starostwa prowadzi bazę danych organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu wołomińskiego. Na bieżąco aktualizowana baza organizacji pozarządowych posiadających siedzibę na terenie powiatu wołomińskiego dostępna jest na stronie internetowej Powiatu w zakładkach MIESZKANIEC oraz ORGANIZACJE POZARZĄDOWE. Baza wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. obejmuje 132 fundacje i 394 stowarzyszenia. Na terenie Powiatu Wołomińskiego prowadziło działalność 36 organizacji posiadających status pożytku publicznego, w tym: 7 fundacji, 1 związek stowarzyszeń, 1 kościelna osoba prawna oraz 4 kluby sportowe.

Zarząd Powiatu Wołomińskiego informował organizacje pozarządowe o wszelkich działaniach związanych z szeroko pojętą współpracą z organizacjami pozarządowymi. Na stronie internetowej Powiatu, w zakładkach AKTUALNOŚCI i ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie oraz na

tablicach ogłoszeń w Starostwie i PCPR zamieszczano informacje dot. ogłoszonych konkursów ofert, wyników konkursów, konsultacji społecznych, zaproszenia na spotkania z organizacjami pozarządowymi.

Ponadto – z własnej inicjatywy bądź na wniosek organizacji pozarządowych – umieszczano na stronie internetowej Powiatu, także na tablicach ogłoszeń w Starostwie i PCPR, materiały promujące organizacje pozarządowe m. in.: informacje o osiągnięciach, imprezach, wynikach konkursów organizowanych przez podmioty działające w sferze pożytku publicznego itp. Najczęstszą formą kontaktu z organizacjami pozarządowymi są e-maile (listy mailingowe zawierają e-maile ponad 150 organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie powiatu).

Rada Powiatu Wołomińskiego przyjęła Program współpracy Powiatu Wołomińskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2018 uchwałą nr XLII-460/2017 podczas posiedzenia w dniu 23 listopada 2017r. Realizując jego założenia, w 2018r. prowadzono następujące formy współpracy z organizacjami pozarządowymi:

1. Zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym w formie wsparcia lub powierzenia zadań w ramach konkursów ofert oraz w trybie pozakonkursowym.
2. Wymiana informacji o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych działań.
3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych m.in. na stronie internetowej powiatu.
4. Prowadzenie konsultacji społecznych projektów dokumentów i aktów prawnych dot. współpracy z organizacjami pozarządowymi.
5. Tworzenie zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi.
6. Współorganizowanie imprez oraz obejmowanie patronatu nad przedsięwzięciami organizacji.
7. Pomoc w składaniu wniosków, rozliczaniu zadań oraz wydawaniu opinii na wniosek organizacji.
8. Pomoc przy tworzeniu i rejestracji nowopowstałych organizacji.

W 2018r., w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych podpisano 38 umów z 25 organizacjami pozarządowymi. Kwota przyznanych dotacji wyniosła 1.304.229 zł

Odbiorcami projektów realizowanych przy udziale środków Powiatu Wołomińskiego było bezpośrednio około 11.982 osób, w tym:

- w ramach zadania „Prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej" udzielono 1.506 porad osobom uprawnionym;
- w ramach zadania „Punkt Doradztwa – Dowiedz się Więcej" udzielono 315 porad jednostkom fizycznym oraz organizacjom pozarządowym;
- w ramach zadania „Organizacja i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego" (na terenie 12 gmin powiatu wołomińskiego) udzielono porad w zakresie doradztwa psychologicznego, pedagogicznego oraz socjalnego około 641 osobom.

W realizacji projektów pomagało 115 wolontariuszy.

W 2018 roku podpisano również 8 umów z 8 organizacjami, na realizację zadań publicznych w trybie pozakonkursowym, na łączną kwotę 69.060,00 zł. W projektach realizowanych przez organizacje pozarządowe udział wzięło ponad 3.933 osób, zaś w ich realizacji pomagało 30 wolontariuszy.

W wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert na realizacje zadań publicznych podpisano następujące umowy wieloletnie z zakresu pomocy społecznej :

- z CARITAS Diecezji Warszawsko-Praskiej z Warszawy na prowadzenie, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2019 r., Środowiskowego Domu Samopomocy w Radzyminie;
- z Kołem Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Ząbkach na prowadzenie, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2019 r., Środowiskowego Domu Samopomocy w Ząbkach;
- z CARITAS Diecezji Warszawsko-Praskiej w Warszawie na prowadzenie, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2019 r., Domu Samotnej Matki w Zielonce.

Pozostałe działania, z zakresu polityki i pomocy społecznej, podejmowane w 2018r. we współpracy bądź na rzecz organizacji pozarządowych, prezentują się następująco:

Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej

- współpraca z Lokalną Grupą Działania Równiny Wołomińskiej z Tłuszcza, Fundacją „Spektrum" z Wołomina, **Stowarzyszeniem PRO** – Pracownia Rozwoju Osobowości z Ząbek w zakresie funkcjonowania punktów powiatowej sieci specjalistycznego poradnictwa rodzinnego z wykorzystaniem niezależnej bazy lokalowej,
- 16 lutego 2018 r. organizacja konferencji „Polityka Senioralna" z udziałem senioralnych organizacji pozarządowych i środowisk seniorów powiatu,
- przygotowanie oferty w konkursie „Oparcie Społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi" w ramach projektu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wspólnie z Drewnickim Stowarzyszeniem Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia" z Ząbek oraz Fundacją „Spektrum" z Wołomina – cel projektu aktywizacja społeczna, psychiczna i fizyczna**;** zwiększenie zakresu i poprawa jakości świadczonych usług, integracja i wsparcie dla rodzin i przyjaciół osób z zaburzeniami psychicznymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie

Przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez podmioty działające w sferze pożytku publicznego:

- Polski Związek Niewidomych Koło w Wołominie, Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia" z Ząbek, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie Koło w Wołominie – uczestnictwo w spotkaniach dotyczących potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych i ich rodzin, formy prowadzonej działalności oraz perspektywy integrowania się środowiska,
- Towarzystwo Nasz Dom (współorganizator) – szkolenie „Analiza/diagnoza/sytuacji rodzinnej – w szkoleniu wzięło udział 4 pracowników PCPR,
- Związek Harcerstwa Polskiego – spotkanie dotyczące programu profilaktycznego dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych skutkami alkoholizmu pn.: „Pogodne Lato",
- Polska Federacja Zatrudnienia Wspomaganego (współorganizator) – konferencja „Wymiar wsparcia instytucjonalnego w aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami".

PCPR zawarło porozumienie z Mazowieckim Forum Biznesu, Nauki i Kultury z Wołomina, na podstawie którego organizacja realizowała warsztaty artystyczne, plastyczne, ceramiczne i kulinarne podczas cyklu wydarzeń artystycznych pod wspólnym tytułem „Z artystami przez powiat wołomiński do Chrzęsnego". Warsztaty odbyły się w dniach 18 – 28 czerwca 2018 r., dofinansowanie wyniosło 5.000,00 zł.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2018 r. przyznało dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 8 projektom (2 fundacjom, 1 kościelnej osobie prawnej oraz 3 terenowym jednostkom organizacyjnym stowarzyszeń) w zakresie sportu, kultury, turystki i rekreacji. Wartość projektów ogółem wynosiła 141.569,82 zł, zaś wypłacone dofinansowanie ze środków PFRON wyniosło 43.609,50 zł. W zrealizowanych imprezach, spartakiadach, turnusach i wycieczkach uczestniczyło 436 osób:

- Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „ARKA" z Wołomina – XVIII Spartakiada Osób Niepełnosprawnych,
- Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „ARKA" z Wołomina – Poznajemy świat – wyjazd do Okuninki,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej z Ząbek – Impreza „Zabawa z Mikołajem przy choince",
- Polski Związek Niewidomych Okręg Mazowiecki Koło Powiatowe w Wołominie – wyjazd turystyczno-krajoznawczy do Suchej Beskidzkiej,
- Polski Związek Niewidomych Okręg Mazowiecki Koło Powiatowe w Wołominie – wyjazd turystyczno-krajoznawczo – integracyjny do Zaździerza,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział w Wołominie – wyjazd rekreacyjno-krajoznawczy do Mielna,
- Caritas Diecezji Warszawsko Praskiej Środowiskowy Dom Samopomocy w Radzyminie – wycieczka turystyczno-krajoznawcza do Kielc,
- Fundacja Pomocna Ręka z Marek – Impreza turystyczna dla osób niepełnosprawnych „Tym razem Wrocław".
- Działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Ząbkach, jest w 90 % dofinansowywana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 385.108,43 zł, w 10 % ze środków powiatu wołomińskiego – 44 034,28 zł. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w zajęciach uczestniczyły 24 osoby.
- Program „Zajęcia Klubowe WTZ" adresowane do pomiotów prowadzących Warsztaty Terapii Zajęciowej – realizatorem zadania było Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia" z Ząbek, które z przyznanych 11.000,00 zł wykorzystało kwotę 10.713,79 zł.

W roku 2018 przeprowadzono 7 konsultacji społecznych projektów uchwał Rady Powiatu Wołomińskiego. Najczęściej wykorzystywane formy konsultacji:

- publikacja na stronach internetowych www.powiat-wolominski.pl baner NGO, oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa www.bip.powiat-wolominski.pl zakładka KONSULTACJE SPOŁECZNE informacji o przystąpieniu do konsultacji zawierającej zaproszenie do udziału w konsultacjach, informacje zawarte w uchwale Zarządu Powiatu, udostępnienie dokumentu poddanego konsultacjom,
- przekazanie informacji o planowanych konsultacjach radnym Powiatu Wołomińskiego,
- listy mailingowe do zainteresowanych podmiotów (około 150 organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu wołomińskiego).

Z informacji uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej wynika, iż podejmowały one szereg różnorodnych działań wykorzystujący potencjał aktywności społecznej.

Gmina Klembów:

- opracowano i realizowano program współpracy Gminy Klembów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24.04.2003r.

o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018;
- podejmowanie działań przez Młodzieżową Radę Gminy (opiniowanie i konsultowanie działań i projektów);
- dofinansowanie dla organizacji pozarządowych w zakresie upowszechniania kultury sportu, polityki prorodzinnej;
- utworzenie Klubu Integracji Społecznej przy GOPS Klembów.

Gmina Dąbrówka
- pobudzanie społeczeństwa do organizowania czasu wolnego, w tym do powoływania Klubów Seniora;
- organizowanie pomocy sąsiedzkiej dla osób samotnych i niepełnosprawnych;
- promowanie idei „Szlachetnej Paczki";
- wsparcie w tworzeniu Klubów Seniora;
- współpraca ze stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy Dąbrówka.

Gmina Tłuszcz:
- działania Uniwersytetu Trzeciego Wieku (wykłady edukacyjne, sekcje tematyczne, wyjazdy, wycieczki;
- organizowanie społeczności lokalnych (OSL) w sołectwach;
- działania Placówek Wsparcia Dziennego– grupa samopomocy mam i grupa wsparcia;
- działania Uniwersytetu Trzeciego Wieku – grupa samopomocy Amazonek;
- współpraca ze Stowarzyszeniem na Rzecz Organizowania Społeczności Lokalnej AB OVO;
- szkolenia na temat ekonomii społecznej i podmiotów ekonomii społecznej (organizowane przez OPS Tłuszcz);
- działanie Spółdzielni Socjalnej POŻYTEK
-

Gmina Poświętne:
- utworzenie nieformalnej grupy seniorów działającej na rzecz osób starszych, samotnych, wykluczonych oraz koordynowanie działań tej grupy;
- zorganizowanie wigilii dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością – sfinansowane ze środków MCPS oraz sponsorów i wolontariuszy.

Gmina Radzymin:
- wolontariat w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym (wolontariusze przeprowadzili zbiórki żywności oraz zbiórki świąteczne, dzieci zostały objętych pomocą w nauce, 2 osoby starsze były objęte pomocą w codziennej egzystencji;
- działania Klub Integracji Społecznej przy OPS Radzymin.

Gmina Wołomin
- realizowanie programu współpracy z organizacjami emerycko – kombatanckimi na terenie Miasta i Gminy Wołomin w sprawie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2025;
- wspieranie finansowe organizacji emerycko-kombatanckich;
- działania informacyjne o możliwości ubiegania się o pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz zasady kierowania do domów pomocy społecznej.
- organizowanie uroczystości patriotycznych;
- organizowanie spotkań świątecznych w Klubach Seniorów;

- organizowanie Balu Seniora przy współpracy z Młodzieżowym Klubem Wolontariatu i MDK w Wołominie
- Realizacja projektów socjalnych przez pracowników OPS

  Projekt Socjalny „ Kolędowanie 2018 r.” mający na celu aktywizację osób – głównie 65 + z terenu Miasta i Gminy Wołomin, nieaktywnych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania w ramach Projektu miały uwrażliwić na kontakt z innymi ludźmi jak i dostrzec walory wspólnych działań jakimi może być np. wspólny śpiew kolęd.

  Sukcesem inicjatywy była frekwencja. Cel Projektu jakim było zwiększenie aktywności seniorów w społeczności lokalnej jak i promocja działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Wołominie jako ośrodka integrującego społeczność lokalną i promującego pozytywne wartości, został osiągnięty.

  Projekt socjalny „Pamiętajmy o zapomnianych” 2018, mający na celu wsparcie osób starszych-mieszkańców gminy Wołomin, które nie były w stanie samodzielnie zadbać o groby swoich bliskich. Realizacja projektu miała miejsce na Cmentarzu przy ul. Niepodległości w Wołominie w dniu 26.10.2018 r. gdzie pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej wraz z wolontariuszami z Zespołu Szkół nr 3 porządkowali zapomniane a co za tym idzie zaniedbane miejsca pochówku.
- udział w XVIII Spartakiadzi Osób Niepełnosprawnych, organizowanej przez Fundacji ARKA, pozwala spotkać się w atmosferze sportowej rywalizacji, utwierdzając w poczuciu, iż każdy z nas jest równy. Spartakiada stanowiła świetną okazję do spotkania z rodziną i znajomymi.
- udział w debacie społecznej dotyczącej bezpieczeństwa seniorów w siedzibie Koła nr 1 Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- organizacja i współpraca ze szkolnym wolontariatem działającym przy Zespole Szkół nr 3 w Wołominie, W ramach zawartego Porozumienia, Wolontariusze zobowiązali się do: pomocy i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu osób starszych w miejscu ich zamieszkania, wspomaganiu dzieci w odrabianiu lekcji oraz pomocy przy organizacji i przygotowaniu oraz udział w imprezach okolicznościowych, spotkaniach, którego organizatorem lub współorganizatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Działania

6) Podejmowanie i promowanie działań zmierzających do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.

Koordynator: OPS-y

Współrealizator: PCPR, WOZ, organizacje pozarządowe, WSO

Realizacja: *2017-2025*

Potrzebę tworzenia podmiotów ekonomii społecznej na terenie powiatu wołomińskiego wskazują również cele działań określone w Strategii 2025. Podmiotami ekonomii społecznej m. in. są: centra integracji społecznej; kluby integracji społecznej; warsztaty terapii zajęciowej; zakłady aktywizacji zawodowej; spółdzielnie socjalne.

Na terenie powiatu wołomińskiego wśród podmiotów ekonomii społecznej jest pięć zarejestrowanych spółdzielni socjalnych:

- Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „ALBA LUX”, Wołomin ul. Legionów 86, Nr KRS 283529, wpis do rejestru dn. 26.06.2007 r.,(mechanika pojazdowa; informatyka),
- Faktoria Spółdzielnia Socjalna;
- Zielonka ul. Ks. Ignacego Skorupki 2, Nr KRS 421097, wpis do rejestru dn. 21.05.20121r.,(działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych; usługi utrzymania czystości);

- Spółdzielnia Socjalna „Droga do Domu”, siedziba: Grabie Stare 159, Hotel dla zwierząt: Kobyłka ul. Wygonowa 6, KRS 468 310, wpis do rejestru dn.04.07.2013 r., (hotel dla zwierząt; pielęgnacja zwierząt; tresura zwierząt);
- Spółdzielnia Socjalna Nasza Perspektywa Kobyłka ul. Klonowa 18 lok. 1, KRS 605500, wpis do rejestru 03.03.2016, (działalność związana ze sportem; szeroka działalność;
- Spółdzielnia Socjalna Akademia Kreatywności, siedziba ul. Młodzieżowa 1/3, 05-220 Zielonka, KRS 668524 (działalność związana ze sportem).

Działa również:

- Centrum Integracji Społecznej w Markach;
- Kluby Integracji Społecznej w Tłuszczu, Radzyminie, Klembowie, dla których podmiotem prowadzącym są ośrodki pomocy społecznej z tych gmin;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Ząbkach.

Inicjatywa utworzenia przez Gminę Tłuszcz wspólnie z powiatem wołomińskim podmiotu ekonomii społecznej w postaci spółdzielni socjalnej osób prawnych dała początek założenia Spółdzielni Socjalnej „Pożytek”..

Spółdzielnia Socjalna „Pożytek” tworzy nowe miejsca pracy dla osób bezrobotnych; niepełnosprawnych; zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie; mającym, z różnych przyczyn, trudności w odnalezieniu się na rynku pracy. Obecnie Spółdzielnia zatrudnia 4 osoby przy organizacji i prowadzeniu biura oraz żłobka w Postoliskach k/Tłuszcza oraz 17 osób wykonujących usługi opiekuńcze na terenie miasta i gminy Tłuszcz. W pierwszym przypadku Zarząd Spółdzielni zawarł umowę o udzielenie dotacji z Fundacją Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych w Warszawie na dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego 5 nowoutworzonych miejsc pracy, natomiast w drugim przypadku Zarząd Spółdzielni zawarł umowę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tłuszczu na realizację zadania – świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób starszych niesprawnych, osób niepełnosprawnych i samotnych. Spółdzielnia prowadzi akcję promocyjną w celu uzyskania dalszych zleceń i zatrudniania kolejnych osób.

Powyższa inicjatywa jest przedsięwzięciem w ramach partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego na terenie powiatu wołomińskiego. Utworzenie spółdzielni socjalnej przyczyniło się do stworzenia nowych miejsc pracy dla osób bezrobotnych; niepełnosprawnych; zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie; mającym z różnych przyczyn, trudności w odnalezieniu się na rynku pracy.

C. **ZDROWOTNE**

1. **Cel 1. Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji.**

Działania

1) Poprawa istniejącej bazy placówek służby zdrowia, zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych.

Koordynator: WOZ;
Współrealizatorzy: SZPZOZ; gminy
Realizacja: *2017 – 2023*

W 2018r. powiat wołomiński przeznaczył również 2 849 835 zł na inwestycje, remonty i zakup sprzętu dla Szpitala Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie.

Działania

2) Zwiększenie liczby profilaktycznych programów zdrowotnych (specjalistyczne badania przesiewowe)

Koordynator: WOZ;
Współrealizator: SZPZOZ
Realizacja: *2017 – 2023*

3) Działania z zakresu promocji zdrowia.

Koordynator: WOZ;
Współrealizatorzy: SZPZOZ; Gminne placówki POZ
Realizacja: *2017 – 2023*

Powiat Wołomiński zorganizował w 2018 roku następujące działania z zakresu promocji zdrowia:

1. Profilaktyka nadwagi i otyłości dla dzieci, młodzieży oraz osób do 40 roku życia, w której udział wzięło 153 osoby;
2. Profilaktyczne badania gęstości kości w kierunku osteoporozy dla kobiet po 40 r.ż. i mężczyzn po 60 roku życia – badaniami zostało objętych 360 osób;
3. Szkolenie młodzieży i nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej, w którym wzięło udział 353 osoby;
4. Profilaktyczne badania okulistyczne w kierunku diagnostyki jaskry dla osób po 40 roku życia, z których skorzystało 100 osób;
5. Profilaktyczne akcje zdrowotne o różnej tematyce, w których udział wzięło 2023 osób.

Ponadto zorganizowano zajęcia Powiatowej Szkoły Rodzenia, która prowadziła działalność na terenie Szpitala w specjalnie do tego celu zaadoptowanym i wyposażonym pomieszczeniu. Zajęcia odbywały się w małych grupach edukacyjnych liczących do 9 par. Łącznie, w okresie od lutego do grudnia, z zajęć skorzystało 298 par podzielonych na 44 cykle szkoleniowe, w tym: Wołomin – 97 par, Kobyłka – 52 par, Radzymin – 34 par, Ząbki – 25 par, Marki – 23 par, Zielonka – 14 par, Tłuszcz – 22 par, Klembów – 13 par, Poświętne – 4 par, Dąbrówka – 10 par, Jadów – 3 par, Strachówka – 1 par. Pełen cykl szkoleniowy składał się z 9 spotkań (7 dwugodzinnych i 2 trzygodzinnych) podczas, których prezentowane były treści zgodnie z wcześniej opracowanym programem. W ciągu każdego cyklu edukacyjnego uczestnicy otrzymywali zestawy edukacyjno-upominkowe. Każdy cykl szkoleniowy kończono rozdaniem certyfikatów wydanych przez Starostę Wołomińskiego i Dyrektora Szpitala.

Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie koordynował realizację zdrowotnych akcji profilaktycznych pod hasłem „Biała Sobota". Od maja do listopada zorganizowano dla mieszkańców powiatu wołomińskiego 3 akcje pod hasłem „Profilaktyka udarów, zawałów i chorób nowotworowych". Akcje zdrowotne „Biała Sobota" odbyły się w miesiącu maju, we wrześniu i w listopadzie. Ideą wszystkich akcji była profilaktyka chorób cywilizacyjnych. Organizując akcję brano pod uwagę dostępność pacjentów do poradni specjalistycznych w ramach umowy z NFZ, długość kolejki oczekujących oraz potrzeby społeczne.

W czasie wszystkich akcji udzielono łącznie 2139 porad specjalistycznych, w tym 627 lekarskich. W ramach wizyt u specjalistów udzielono: 270 interpretacji wyników wykonanych badań – echo, doppler, spirometrii, ekg oraz 31 porad dietetyka. Wykonano 1512 badań diagnostycznych (profil lipidowy, poziom PSA, marker nowotworowy jajnika, markery nowotworoww piersi, markery nowotworowe jelita grubego, hemoglobina glikowana, poziom cukru we krwi, ciśnienie krwi, pomiar tkanki tłuszczowej i mięśniowej, masy kostnej oraz wody w organizmie, ważenie i obliczanie wskaźnika BMI, badania densytometryczne). Porady i badania specjalistyczne świadczyli lekarze specjaliści zatrudnieni w Szpitalu.Badania diagnostyczne wykonywały dyplomowane pielęgniarki, technicy i laboranci. Do współpracy zapraszano także firmy zewnętrzne. Każdorazowo duży nacisk kładziono na działania edukacyjne i informacyjne w zakresie profilaktyki pierwotnej chorób nowotworowych różnych narządów.

Działania

4) Rozszerzenie i poprawa istniejącej infrastruktury rehabilitacyjnej.
Koordynator: SZPZOZ;
Współrealizatorzy: WOZ; Gminne placówki POZ
Realizacja: *2017 – 2023*

Na terenie powiatu wołomińskiego działają Poradnie Rehabilitacyjne w następujących placówkach:

- Centrum Medyczne im. Bitwy Warszawskiej 1920 r w Radzyminie – SPZOZ;
- „ESCULAP" sp. z o. o. w Markach – oferuje dodatkowo rehabilitację dzienną oraz , rehabilitację dla dzieci;
- Mazowieckie Centrum Psychiatrii „Drewnica" sp. z o. o. oferuje rehabilitację psychiatryczną;
- NZOZ „Arnica" w Zielonce;
- NZOZ „Kardio-Med." w Markach – oferuje dodatkowo rehabilitację dzienną;
- NZOZ Kompleksowa Rehabilitacja Lecznicza w Wołominie oferuje fizjoterapię i rehabilitację dzienną;
- NZOZ Reha-Medica – ośrodek dzienny rehabilitacji narządów ruchu dla dzieci; ośrodek rehabilitacji dziennej dla dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego w Wołominie;
- SPZOZ – Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce;
- NZOZ „Pulmo" Sp z o. o. w Wołominie.

Placówki te działają zarówno w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia jak i odpłatnie. Większość z nich usytuowana jest w zachodniej części powiatu. Zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych jest jednym z powodów, które stanowią fundament do konieczności dalszej budowy infrastruktury rehabilitacyjnej.

Centrum Rehabilitacji OST-MED. Sp. z o.o wspierana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, na podstawie porozumienia o współpracy z powiatem wołomińskim, w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego, zaprasza serdecznie do wzięcia udziału w dwóch projektach:
1) „Nowoczesne metody diagnostyki i rehabilitacji dla dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym w zakresie narządów ruchu szansą na wejście do społeczeństwa!"
2) „Stworzenie skoordynowanej, środowiskowej opieki medycznej kierowanej do osób niesamodzielnych z zaburzeniami psychicznymi oraz osób z ich otoczenia tj. rodzin i opiekunów.

2. Cel 2. Zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego

Działania

1) Zwiększenie środków na funkcjonowanie Powiatowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych.
Realizator: WED
Realizacja: *2017 – 2019*

Ze względu na duże zainteresowanie zajęciami warsztatowymi i grupowymi wskazane jest utworzenie dodatkowych grup dla chętnych (psychomotoryka, warsztaty ortograficzne, zajęcia socjoterapeutyczne, warsztaty dla dzieci z ADHD etc.). Zwiększenie liczby grup może skutkować skróceniem oczekiwania na termin diagnozy..
Utworzenie dodatkowych grup z psychomotoryki, zajęć stymulujących zwiększy obciążenie sali do terapii ruchowej, będzie ona niedostępna na pozostałe zajęcia.
W związku z powyższym dyrektor poradni powinien podjąć działania zmierzające do powiększenie liczby pomieszczeń w poradni oraz zwiększenia liczby zatrudnionych specjalistów.

Działania

2) Zwiększenie zatrudnienia w ramach programów i projektów realizowanych we współpracy gmin, powiatu z organizacjami pozarządowymi.

Koordynator: PCPR
Współrealizatorzy: WOZ
Realizacja: *2017 – 2019*

Projekt „Nowe Horyzonty" był realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie w okresie od 01.10.2016 r. do 31.07.2018 r., a jego ogólna wartość wynosiła 765. 346,18 zł (w tym wkład własny w wysokości 20% wartości całego projektu, tj. kwotę 153.069,24zł). Głównym celem projektu była aktywizacja społeczna, życiowa i zawodowa 55 os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zamieszkałych na terenie powiatu wołomińskiego.
Uczestnikami projektu były osoby z niepełnosprawnością - 11 os. (5K, 6M) w przedziale wiekowym 20-35lat, pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej – 18 os. (15K,3M) i młodzież powyżej 15-go roku życia przebywająca w pieczy zastępczej – 26 os.(12K, 14M). Osoby z niepełnosprawnościami stanowiły 20% uczestników projektu. Działania projektu skierowane były do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pochodzących z terenu powiatu wołomińskiego, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej realizowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Cel główny został osiągnięty za pomocą celów szczegółowych:

- ograniczenie skutków niepełnosprawności 11 osób o różnych rodzajach niepełnosprawności, a w konsekwencji zapewnienie im szybszego powrotu do aktywności zawodowej i społecznej,
- przełamywanie własnych barier ograniczających funkcjonowanie społeczne i zawodowe przez 44 os. z pieczy zastępczej.

Wsparcie osób odbywało się na podstawie ścieżki reintegracji stworzonej indywidualnie dla każdej osoby (indywidualna diagnoza potrzeb i potencjału uczestników) z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej lub zagrożenia sytuacją problemową, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. Uczestnikom projektu zaoferowano: trening kompetencji życiowych, trening kompetencji społecznych, trening kompetencji osobistych, trening motywacji, poradnictwo psychologiczne, trening pracy, kursy zawodowe, warsztaty ekonomii społecznej, indywidualne doradztwo zawodowe, kursy i szkolenia, warsztaty terapeutyczne, zajęcia psychoruchowe.

W 2018 roku uczestnicy projektu brali udział w następujących zadania projektowych:

- kursach zawodowych:
  - kursy dla 44 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz młodzieży powyżej 16 roku życia przebywającej w pieczy zastępczej
    - kurs podstaw wizażu – 2 osoby;
    - kurs integracji sensorycznej – 1 osoba;
    - kursy prawa jazdy kategorii B – 15 osób;
    - kurs prawa jazdy kategorii C1 – 1 osoba;
    - kurs stylizacji paznokci – 2 osoby;
    - kurs Concept. art. – 1 osoba;
    - czeladniczy kurs cukierniczy – 1 osoba;
    - kurs kosmetyczny – 3 osoby;
    - kurs fotograficzny – 2 osoby;
    - kurs programowania graficznego – 4 osoby;
    - kurs spawania Metoda MIG 131 (Metal Inter Gas) – spawanie łukowe elektrodą topliwą w osłonie gazu obojętnego (Ar, He, Ar + He) oraz Metodą MAG 135 (Metal Activ Gas) – spawanie łukowe w osłonie gazu aktywnego chemicznie (CO2, CO2 + gaz obojętny) oraz Metodą TIG 141 (Tungsten Insert Gas) – spawanie łukowe elektrodą nietopliwą w osłonie gazów obojętnych Ar, He, Ar+ He) - 1 osoba;
    - kurs języka angielskiego dla średniozaawansowanych - 1 osoba;
    - kurs języka niemieckiego dla poczatkujących – 1 osoba;
    - kurs języka angielskiego dla zaawansowanych – 2 osoby;
    - kurs kulinarny z elementami carvingu/kuchni molekularnej – 2 osoby;
    - kurs programowania C++ - 1 osoba;
    - kurs baristy – 1 osoba;
    - kurs detailingu – 2 osoby;
  - kursy zawodowe dla 11 osób niepełnosprawnych:
    - kurs naprawy sprzętu komputerowego – 1 osoba;
    - kurs komputerowy – 5 osób;
    - kurs prawa jazdy kat. C1 – 1 osoba;
    - kurs masażu – 1 osoba;
    - kurs podstaw księgowości – 2 osoby;
    - terapeuta zajęciowy – 1 osoba;

- zajęcia aktywnej integracji o charakterze społeczno-zawodowym:
  - trening pracy 24 godziny szkolenia dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej - 18 osób;
  - trening pracy 24 godziny szkolenia dla młodzieży powyżej 16 roku życia przebywającej w pieczy zastępczej - 26 osób;
  - trening pracy 24 godziny szkolenia dla osób niepełnosprawnych – 11 osób;
  - trening dorosłości 24 godziny szkolenia dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej - 18 osób;
  - trening dorosłości 24 godziny szkolenia dla młodzieży powyżej 16 roku życia przebywającej w pieczy zastępczej - 26 osób;
  - warsztaty ekonomii społecznej 24 godziny szkolenia dla osób niepełnosprawnych – 11 osób;
  - indywidualne doradztwo psychologiczne i społeczne z elementami porad prawnych w wymiarze 110 godzin dla 11 osób niepełnosprawnych;
  - indywidualne doradztwo psychologiczne i społeczne z elementami porad prawnych w wymiarze 440 godzin dla 44 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej oraz młodzieży powyżej 16 roku życia przebywającej w pieczy zastępczej;
- organizacja zajęć grupowych w escape roomach o różnym profilu tematycznym dla wszystkich uczestników projektu. Uczestnicy podczas zajęć grupowych musieli wykazać się zręcznością i umiejętnością logicznego myślenia, aby zrealizować scenariusz zadania. Zajęcia te były wspaniałą formą do wypracowania i budowania współpracy w zespole, która na pewno będzie przydatna w każdej pracy zawodowej.
- Szkolenie „Mowa ciała, komunikacja niewerbalna i autoprezentacja" – szkolenie zorganizowane dla wszystkich uczestników projektu. Celem głównym szkolenia było zwiększenie szans na zatrudnienie uczestników projektu poprzez podniesienie kompetencji społecznych i zawodowych, które poprzez wzmocnienie działaniami w zakresie kompetencji życiowych i indywidulanego poradnictwa mają prowadzić do wzrostu zdolności w podjęciu i utrzymania zatrudnienia.

3. **Cel 3. Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin.**

<u>Działania</u>

1) *Rozeznawanie, diagnozowanie i planowanie działań na rzecz poprawy sytuacji osób z długotrwałą lub ciężką chorobą na terenie gmin.*

Koordynatorzy gminni*:* OPS-y;
Współrealizatorzy: PCPR; WOZ; organizacje pozarządowe
Realizacja: *2017 – 2025*

<u>Działania</u>

2) *Rozwój systemu usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.*

Koordynatorzy gminni: OPS-y;
Współrealizatorzy: PCPR; Caritas; PKPS; PCK; agencje opiekuńcze i inne organizacje pozarządowe.
Realizacja: *2017 – 2025*

Ośrodki pomocy społecznej udzielały pomocy swoim mieszkańcom w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz różnego rodzaju form wsparcia w formie zasiłków pieniężnych i świadczeń niepieniężnych. Prowadzona była praca socjalna.
W gminie Tłuszcz rozeznanie i diagnozowanie działań na rzecz poprawy sytuacji osób z długotrwałą lub ciężką chorobą odbywa się poprzez Dział Usług OPS w Tłuszczu we współpracy z SS POŻYTEK, ŚDS Tłuszcz, Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Nadzieja oraz innymi NOG. Gmina Tłuszcz realizuje usługi opiekuńcze poprzez zlecenie ich SS POŻYTEK
W gminie Radzymin w ramach działalności KIS 6 osób niepełnosprawnych uczestniczyło w zajęciach mających na celu podniesienie umiejętności społecznych, korzystali z treningów pracy, kompetencji życiowych i społecznych, uczestniczyli w kursach zawodowych .Byli objęci poradnictwem psychologicznym, prawnym, skorzystali z terapeuty neurorozwoju, terapeuty uzależnień. .Do DPS zostało skierowanych 7 osób wymagających całodobowej opieki , 7 osób bezdomnych uzyskało skierowanie do schroniska.
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie realizuje zadanie własne gminy, które jest współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego Senior + na lata 2015-2020.

Celem głównym Dziennego Domu Senior + jest prowadzenie placówki polegające na wsparciu dziennym, który posiada infrastrukturę pozwalającą na aktywnym spędzaniu wolnego czasu, a także zaktywizowaniu i zaangażowaniu seniorów w działania samopomocowe na rzecz środowiska lokalnego. Placówka skierowana jest dla 15 osób po 60 roku życia, z terenu gminy Wołomin, nieaktywnych zawodowo, o zmniejszonej sprawności psychoruchowej, samotnych, lub takich które są pozostawione przez członków rodzin w domach przez cały dzień, osoby których dochody nie pozwalają na zapewnienie stałej opieki zewnątrz. Dzienny Dom zapewnia 8 godzinny pobyt od 8.oo-16.oo od poniedziałku do piątku.

Zakres usług świadczonych przez Dzienny Dom Senior + to :

- szeroko pojęta aktywizacja, w tym oferta prozdrowotna obejmująca usługi w aktywności ruchowej, fizjoterapii, kinezyterapii,
- realizacja potrzeb Uczestników w aspekcie kulturalnym, rekreacyjnym i towarzyskim, możliwość korzystania z telewizji, prasy, biblioteki, komputera i Internetu,
- uczestnictwo w terapii zajęciowej w celu rozwoju możliwości twórczych, rozbudzenia wyobraźni wrażliwości estetycznej, rozwijania zdolności manualnych i percepcyjnych, poprawy pamięci,
- udział w warsztatach psychologiczno-integracyjnych,
- wsparcie wolontariuszy w ramach aktywizacji społecznej międzypokoleniowej
- prowadzenie pracy socjalnej, wsparcie socjalne w tym gorący posiłek i możliwość użytkowania łazienki, pralki.

Poniższe zestawienie przedstawia dominujące przyczyny trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie główne przyczyny ubiegania się o pomoc.

Tabela 25 - Główne powody ubiegania się o pomoc w poszczególnych gminach

lp	Gmina	Przyczyny ubiegania się o pomoc
1	Wołomin	1) ubóstwo, 2) długa lub ciężka choroba; 3) niepełnosprawność, 4) bezrobocie, 5) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 6) potrzeba ochrony macierzyństwa
2	Zielonka	1) ubóstwo, 2) niepełnosprawność, 3) długa lub ciężka choroba; 4) przemoc 5) bezrobocie, 6) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa
3	Ząbki	1) ubóstwo, 2) długa lub ciężka choroba; 3) niepełnosprawność, 4) bezrobocie, 5) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa 6) potrzeba ochrony macierzyństwa
4	Radzymin	1) ubóstwo, 2) długa lub ciężka choroba; 3) niepełnosprawność, 4) bezrobocie 5) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa 6) potrzeba ochrony macierzyństwa
5	Dąbrówka	7) ubóstwo, 8) długa lub ciężka choroba; 9) niepełnosprawność, 10) przemoc 11) bezrobocie, 12) alkohol
6	Kobyłka	1) długa lub ciężka choroba; 2) ubóstwo, 3) niepełnosprawność, 4) bezrobocie, 5) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa 6) potrzeba ochrony macierzyństwa
7	Poświętne	1) ubóstwo, 2) potrzeba ochrony macierzyństwa 3) niepełnosprawność, 4) bezrobocie, 5) długa lub ciężka choroba; 6) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa
8	Tłuszcz	1) długa lub ciężka choroba; 2) ubóstwo, 3) niepełnosprawność, 4) bezrobocie, 5) potrzeba ochrony macierzyństwa 6) alkoholi
9	Klembów	1) ubóstwo, 2) niepełnosprawność 3) bezrobocie 4) długa lub ciężka choroba; 5) potrzeba ochrony macierzyństwa 6) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa
10	Jadów	1) ubóstwo, 2) niepełnosprawność 3) długa lub ciężka choroba; 4) bezrobocie

		5) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa 6) potrzeba ochrony macierzyństwa
11	Strachówka	1) niepełnosprawność 2) długa lub ciężka choroba; 3) bezrobocie 4) ubóstwo 5) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa 6) potrzeba ochrony macierzyństwa
12	Marki	1) ubóstwo, 2) długa lub ciężka choroba; 3) niepełnosprawność 4) bezrobocie 5) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa 6) alkohol

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Zasiłek stały przysługuje:

1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowitej niezdolności do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeśli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W 2018r. gminy wypłaciły zasiłki stałe na łączną kwotę 6.939.175 zł, dla 1272 osób.

Tabela 26 - Liczba osób pobierających zasiłki stałe w latach 2017 -2018

lp	Gmina	Liczba osób, 2017	Kwota świadczeń 2017	Liczba osób, 2018	Kwota świadczeń 2018
1	Wołomin	410	2 242 530 zł	391	2 248 639 zł
2	Zielonka	110	600 338 zł	92	499 425zł
3	Ząbki	111	592 654zł	117	593 000zł
4	Radzymin	128	656 252zł	118	625 494zł
5	Dąbrówka	42	214 114zł	36	194 190zł
6	Kobyłka	120	569 173zł	111	568 162zł
7	Poświętne	45	216 053zł	37	212 990zł
8	Tłuszcz	92	505 355zł	97	544 462zł
9	Klembów	44	243 023zł	45	236 915zł
10	Jadów	66	340 925zł	63	335 176zł
11	Strachówka	22	106 141 zł	18	97 696zł
12	Marki	158	842 637zł	147	783 026zł
RAZEM		**1348**	**7 129 195 zł**	**1272**	**6 939 175 zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

1) osobie samodzielnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2) rodziny, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Przyznanie zasiłku okresowego, podobnie jak zasiłku stałego, uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Zasiłek nie może być jednak niższy niż 50 proc. różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby oraz między kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem.
W 2018r. gminy wypłaciły zasiłki okresowe na łączną kwotę 834.551zł, dla 590 osób.

Tabela 27. - Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w latach 2017-2018.

lp	Gmina	Liczba osób 2017r.	Kwota świadczeń 2017r.	Liczba osób 2018r.	Kwota świadczeń 2018r.
1	Wołomin	287	455 873zł	299	**433 018 zł**
2	Zielonka	11	8 031 zł	10	**9 730 zł**
3	Ząbki	82	129 921zł	84	**131 620 zł**
4	Radzymin	21	20 041zł	28	**20 059 zł**
5	Dąbrówka	15	12 844zł	16	**9 230 zł**
6	Kobyłka	74	132 705zł	66	**121 220 zł**
7	Poświętne	19	18 896 zł	12	**11 806 zł**
8	Tłuszcz	5	6 167zł	4	**4 401 zł**
9	Klembów	12	16 920 zł	15	**18 960 zł**
10	Jadów	20	23 430zł	17	**25 419 zł**
11	Strachówka	7	14 584zł	9	**16 555 zł**
12	Marki	30	41 979zł	30	**32 553 zł**
	RAZEM	**583**	**881 391zł**	**590**	**834 571 zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Zasiłki celowe

Jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.
Osobom bezdomnym i innym osobom nie posiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.
Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Wówczas może być wypłacony niezależnie od dochodu, przez okres 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji, stała się osoba zatrudnioną.
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takim przypadku może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.
Specjalne zasiłki celowe, świadczenie może być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe- w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.
W 2018r. gminy wypłaciły zasiłki celowe na łączną kwotę 3.693.328 zł, dla 3689 osób.

Tabela 28-Liczba osób pobierających zasiłki celowe w latach 2017-2018 roku

lp	Gmina	Liczba osób 2017	Kwota świadczeń 2017	Liczba osób, 2018	Kwota świadczeń 2018
1	Wołomin	1119	1806688 zł	1101	1 519 415,00 zł
2	Zielonka	190	117491 zł	114	107 138,00 zł
3	Ząbki	405	295843 zł	396	291 402,00 zł
4	Radzymin	393	194318 zł	457	240 681,00 zł
5	Dąbrówka	76	43 855 zł	65	36 255,00 zł
6	Kobyłka	376	476729 zł	380	513 674,00 zł
7	Poświętne	166	134366zł	164	94 072,00 zł
8	Tłuszcz	196	186394zł	205	171 053,00 zł
9	Klembów	155	132 776zł	138	105 206,00 zł
10	Jadów	139	83676 zł	151	83 283,00 zł
11	Strachówka	74	51 329 zł	67	43 406,00 zł
12	Marki	507	310 773 zł	451	487 743,00 zł
	RAZEM	**3796**	**3 834 238 zł**	**3689**	**3 693 328 zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Uprawnienie do zasiłku pielęgnacyjnego przysługuje na: niepełnosprawne dziecko; osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; osoba niepełnosprawna w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia osobie, która ukończyła 75 lat. Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dot. świadczeń opiekuńczych

Tabela 29- Liczba świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny -ogółem

Gmina	Liczba świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	1 814	1 955	1 983	1 930
Dąbrówka	1 825	1 979	2 029	1 983
Klembów	2 066	2 125	2 230	2 292
Strachówka	813	842	855	825
Poświętne	1 422	1 506	1 568	1 593
Tłuszcz	3 844	3 833	3 973	4 215
Radzymin	4 931	5 202	5 610	6 038
Zielonka	3 199	3 292	3 329	3 300
Marki	4 679	5 115	5 709	5 977
Kobyłka	3 802	4 005	4 304	4 569
Ząbki	5299	5741	6152	6500
Wołomin	10 408	10 568	10 901	11 174
Razem	**44 102**	**46 163**	**48 643**	**50 396**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018r.

Tabela 30 - Kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny- ogółem

Gmina	Kwota świadczeń-			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	**277 542 zł**	299 115 zł	303 399 zł	305 313 zł
Dąbrówka	**279 225 zł**	302 787 zł	310 284 zł	313 457 zł
Klembów	**316 098 zł**	325 125 zł	341 190 zł	362 580 zł
Strachówka	**124 389 zł**	128 826 zł	130 815 zł	130 467 zł
Poświętne	**217 566 zł**	230 418 zł	239 904 zł	251 615 zł
Tłuszcz	**588 132 zł**	586 449 zł	607 860 zł	666 983 zł
Radzymin	**266 679 zł**	283 662 zł	316251-	371 611 zł
Zielonka	**489 447 zł**	503 676 zł	509 337 zł	521 300 zł
Marki	**715 887 zł**	782 595 zł	873 477 zł	945 273 zł
Kobyłka	**581 706 zł**	612 765 zł	658 512 zł	722 622 zł
Ząbki	**810 747 zł**	878 373 zł	941 256 zł	1 027 585 zł
Wołomin	**1 592 424 zł**	1 616 904 zł	1 667 853 zł	1 767 466 zł
Razem	6 259 842 zł	**6 550 695 zł**	**6 583 887 zł**	**7 386 272 zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 31- Liczba świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka

Gmina	Liczba świadczeń-			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	**684**	**699**	**696**	**732**
Dąbrówka	**615**	744	804	743
Klembów	**765**	836	831	834
Strachówka	**250**	257	275	270
Poświętne	**578**	597	620	618
Tłuszcz	**1262**	1249	1412	1416
Radzymin	**1743**	1854	2067	2350
Zielonka	**1197**	1233	1300	1256
Marki	**2246**	2482	3152	3610
Kobyłka	**1520**	1692	2024	2305
Ząbki	**2328**	2623	2881	3214
Wołomin	**4125**	4107	4289	4380
Razem	**17313**	**18373**	**20351**	**21728**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.r

Tabela 32 - Kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka

Gmina	Kwota świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	104 652 zł	106 947 zł	106 488 zł	115 860 zł
Dąbrówka	94 095 zł	113 832 zł	123 012 zł	117 499 zł
Klembów	117 045 zł	130 968 zł	127 143 zł	132 028 zł
Strachówka	38 250 zł	39 321 zł	42 075 zł	42 661 zł
Poświętne	88 434 zł	91 341 zł	94 860 zł	97 570 zł
Tłuszcz	193 086 zł	191 097 zł	216 036 zł	224 032 zł
Radzymin	266 679 zł	283 662 zł	316 251 zł	371 611 zł
Zielonka	183 141 zł	188 649 zł	198 900 zł	198 012 zł
Marki	343 638 zł	379 746 zł	482 256 zł	571 025 zł
Kobyłka	232 560 zł	258 876 zł	309 672 zł	364 165 zł
Ząbki	356 184 zł	401 319 zł	440 793 zł	508 301 zł
Wołomin	631 125 zł	628 371 zł	656 217 zł	692 951 zł
Razem	2 648 889 zł	2 814 129 zł	3 113 703 zł	3 435 715 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 33 - Liczba świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16.roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności

Gmina	Liczba świadczeń-			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	399	497	561	480
Dąbrówka	517	515	493	477
Klembów	583	578	668	724
Strachówka	205	203	219	197
Poświętne	335	377	386	435
Tłuszcz	1285	1250	1180	1331
Radzymin	1475	1511	1654	1678
Zielonka	849	893	843	769
Marki	1182	1299	1284	1141
Kobyłka	1160	1178	1144	1117
Ząbki	1327	1361	1374	1347
Wołomin	2665	2635	2680	2801
Razem	**11982**	**12 297**	**12 486**	**12 497**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 34 - Kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16.roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności

Gmina	Kwota świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	61 047 zł	76 041 zł	85 833 zł	75 954 zł
Dąbrówka	79 101 zł	78 795 zł	75 276 zł	75 279 zł
Klembów	89 199 zł	88 434 zł	102 204 zł	114 511 zł
Strachówka	31 365 zł	31 059 zł	33 507 zł	31 147 zł
Poświętne	51 255 zł	57 681 zł	59 058 zł	68 566 zł
Tłuszcz	196 605 zł	191 250 zł	180 540 zł	210 335 zł
Radzymin	225 675 zł	231 183 zł	253 062 zł	265 065 zł
Zielonka	129 897 zł	136 629 zł	128 979 zł	121 490 zł
Marki	180 846 zł	198 747 zł	196 452 zł	180 605 zł
Kobyłka	177 480 zł	180 234 zł	175 032 zł	176 808 zł
Ząbki	203 031 zł	208 233 zł	210 222 zł	212 814 zł
Wołomin	407 745 zł	403 155 zł	410 040 zł	443 100 zł
Razem	**1 833 246 zł**	**1 881 441 zł**	**1 910 205 zł**	**1 975 674 zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 35 Liczba świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat

Gmina	Liczba świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	21	24	24	24
Dąbrówka	22	27	36	36
Klembów	6	0	0	0
Strachówka	12	12	2	0
Poświętne	12	12	13	12
Tłuszcz	36	36	35	24
Radzymin	126	115	139	150
Zielonka	259	251	232	211
Marki	113	110	109	101
Kobyłka	52	48	53	68
Ząbki	171	180	172	156
Wołomin	136	147	137	112
Razem	**966**	**962**	**952**	**894**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 36 - Kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat

Gmina	Kwota świadczeń-			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	3 213 zł	3 672 zł	3 672 zł	3 798 zł
Dąbrówka	3 366 zł	4 131 zł	5 508 zł	5 697 zł
Klembów	918 zł	0 zł	0 zł	0 zł
Strachówka	1 836 zł	1 836 zł	306 zł	0 zł
Poświętne	1 836 zł	1 836 zł	1 898 zł	1 899 zł
Tłuszcz	5 508 zł	5 508 zł	5 355 zł	3 798 zł
Radzymin	19 278 zł	17 595 zł	21 267 zł	23 544 zł
Zielonka	39 627 zł	38 403 zł	35 496 zł	33 288 zł
Marki	17 289 zł	16 830 zł	16 677 zł	15 956 zł
Kobyłka	7 956 zł	7 344 zł	8 109 zł	10 781 zł
Ząbki	26 163 zł	27 540 zł	26 316 zł	24 685 zł
Wołomin	20 808 zł	22 491 zł	20 961 zł	17 639 zł
Razem	**147 798 zł**	**147 186 zł**	**145 565 zł**	**141 085 zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 37 - Liczba świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstałą przed 21 rokiem życia.

Gmina	Liczba świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	710	735	702	694
Dąbrówka	671	693	696	727
Klembów	712	691	731	734
Strachówka	346	370	359	358
Poświętne	497	520	549	528
Tłuszcz	1261	1298	1346	1444
Radzymin	1587	1722	1750	1860
Zielonka	894	915	954	1064
Marki	1138	1224	1164	1125
Kobyłka	1070	1087	1083	1079
Ząbki	1473	1577	1725	1783
Wołomin	3482	3679	3795	3881
Razem	**13841**	**14511**	**14854**	**15277**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 38 Kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16.roku życia legitymującej się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstałą przed 21 rokiem życia.

Gmina	Kwota świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	108 630 zł	112 455 zł	107 406 zł	109 701 zł
Dąbrówka	102 663 zł	106 029 zł	106 488 zł	115 032 zł
Klembów	108 936 zł	105 723 zł	111 843 zł	116 041 zł
Strachówka	52 938 zł	56 610 zł	54 927 zł	56 659 zł
Poświętne	76 041 zł	79 560 zł	83 997 zł	83 580 zł
Tłuszcz	192 933 zł	198 594 zł	205 938 zł	228 818 zł
Radzymin	242 811 zł	263 466 zł	267 750 zł	294 477 zł
Zielonka	136 782 zł	139 995 zł	145 962 zł	168 510 zł
Marki	174 114 zł	187 272 zł	178 092 zł	177 687 zł
Kobyłka	163 710 zł	166 311 zł	165 699 zł	170 868 zł
Ząbki	225 369 zł	241 281 zł	263 925 zł	281 785 zł
Wołomin	532 746 zł	562 887 zł	580 635 zł	613 776 zł
Razem	**2 117 673 zł**	**2 220 183 zł**	**2 272 662 zł**	**2 416 934 zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 39 - Liczba świadczeń pielęgnacyjnych

Gmina	Liczba świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	340	343	354	373
Dąbrówka	398	451	438	480
Klembów	589	642	699	715
Strachówka	173	167	169	177
Poświętne	337	347	396	419
Tłuszcz	815	840	954	1081
Radzymin	864	1031	1164	1288
Zielonka	538	576	669	620
Marki	1097	1278	1432	1569
Kobyłka	826	955	1068	1261
Ząbki	911	1095	1257	1465
Wołomin	1935	2058	2273	2517
Razem	8823	9783	10873	11965

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 40 - Kwota świadczeń pielęgnacyjnych

Gmina	Kwota świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	406 800 zł	445 900 zł	496 974 zł	548 853 zł
Dąbrówka	475 360 zł	580 721 zł	614 299 zł	704 628 zł
Klembów	702 760 zł	832 406 zł	979 342 zł	1 052 463 zł
Strachówka	207 600 zł	217 100 zł	237 508 zł	259 952 zł
Poświętne	403 200 zł	450 103 zł	555 370 zł	614 677 zł
Tłuszcz	975 720 zł	1 090 072 zł	1 337 659 zł	1 590 718 zł
Radzymin	1 030 400 zł	1 334 097 zł	1 610 758 zł	1 900 522
Zielonka	642 760 zł	745 514 zł	933 724 zł	913 576 zł
Marki	1 311 280 zł	1 656 690 zł	2 006 906 zł	2 305 172 zł
Kobyłka	982 120 zł	1 226 325 zł	1 491 853 zł	1 843 771 zł
Ząbki	1 085 560 zł	1 413 945 zł	1 754 035 zł	2 145 382 zł
Wołomin	2 308 040 zł	2 665 118 zł	3 179 556 zł	3 699 718 zł
Razem	10 531 600 zł	12 657 991 zł	15 197 984 zł	15 678 910 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 41 - Liczba specjalnych zasiłków opiekuńczych

Gmina	Liczba świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	43	50	73	138
Dąbrówka	0	4	24	34
Klembów	55	75	106	75
Strachówka	42	61	74	44
Poświętne	50	77	90	115
Tłuszcz	56	112	128	151
Radzymin	42	90	123	158
Zielonka	6	59	56	74
Marki	119	233	273	184
Kobyłka	45	72	64	65
Ząbki	78	81	95	102
Wołomin	93	185	211	170
Razem	**629**	**1099**	**1317**	**1310**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 42 - -Kwota specjalnych zasiłków opiekuńczych

Gmina	Kwota			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	22 360 zł	26 000 zł	36 729 zł	72 581 zł
Dąbrówka	0 zł	2 080 zł	12 480 zł	18 280 zł
Klembów	28 011 zł	38 861 zł	54 397 zł	40 200 zł
Strachówka	21 355 zł	30 784 zł	36 230 zł	21 710 zł
Poświętne	25 671 zł	39 312 zł	46 037 zł	61 396 zł
Tłuszcz	29 120 zł	57 198 zł	66 560 zł	79 996 zł
Radzymin	20 904 zł	46 800 zł	63 960 zł	83 891 zł
Zielonka	2 617 zł	29 380 zł	28 718 zł	39 480 zł
Marki	59 436 zł	117 539 zł	138 282 zł	97 947 zł
Kobyłka	22 586 zł	37 232 zł	32 665 zł	34 900 zł
Ząbki	38 515 zł	40 116 zł	48 819 zł	54 305 zł
Wołomin	46 870 zł	94 688 zł	107 541 zł	88 796 zł
Razem	317 445 zł	559 990 zł	672 418 zł	693 482 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 43 - Liczba świadczeń opiekuńczych - ogółem

Gmina	Liczba świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	2197	2348	2410	2441
Dąbrówka	2223	2434	2491	2497
Klembów	2710	2842	3035	3082
Strachówka	1028	1070	1098	1046
Poświętne	1809	1930	2054	2127
Tłuszcz	4715	4785	5055	5447
Radzymin	5837	6323	6897	7484
Zielonka	3743	3927	4054	3994
Marki	5895	6626	7414	7730
Kobyłka	4673	5032	5436	5895
Ząbki	6288	6917	7504	8067
Wołomin	12436	12811	13385	13861
Razem	**53554**	**57045**	**60833**	**63671**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018r.

Tabela 44 - Kwota świadczeń opiekuńczych- ogółem

Gmina	Kwota świadczeń			
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Jadów	706 702 zł	771 015 zł	837 102 zł	926 747 zł
Dąbrówka	754 585 zł	885 588 zł	937 063 zł	1 036 365 zł
Klembów	1 046 869 zł	1 196 392 zł	1 374 929 zł	1 455 243 zł
Strachówka	353 344 zł	376 710 zł	404 553 zł	412 129 zł
Poświętne	646 437 zł	719 833 zł	841 311 zł	927 688 zł
Tłuszcz	1 592 972 zł	1 733 719 zł	2 012 088 zł	2 337 697 zł
Radzymin	1 805 747 zł	2 176 803 zł	2 533 048 zł	2 939 110
Zielonka	1 134 824 zł	1 278 570 zł	1 471 779 zł	1 474 356 zł
Marki	2 086 603 zł	2 556 824 zł	3 018 665 zł	3 348 392 zł
Kobyłka	1 586 412 zł	1 876 322 zł	2 183 030 zł	2 601 293 zł
Ząbki	1 934 822 zł	2 332 434 zł	2 744 110 zł	3 227 272 zł
Wołomin	3 947 334 zł	4 376 710 zł	4 954 950 zł	5 555 980 zł
Razem	17 596 651 zł	20 280 920 zł	23 312 628 zł	23 303 162 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Szczegółowa analiza przyznanych świadczeń będzie kontynuowana w kolejnych raportach

Działania

3) Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności w powiecie wołomińskim.

Koordynator: WOZ*;*

Współrealizator: PCPR;

Realizacja: *2017 – 2025*

Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności w powiecie wołomińskim jest prowadzona przez Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Aktualnie prowadzona jest analiza dotycząca grupy osób w wieku 60+, którym orzeczono stopień niepełnosprawności. Bazując na danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności (PZON) w Wołominie za lata 2015-2017, należy stwierdzić, że liczba seniorów 60+, którzy zgłaszają wniosek o ustalenie niepełnosprawności, we wskazanych latach, wykazuje tendencję malejącą. W roku 2015 wynosiła – 1380 osób, w roku 2016 – 1118 osób, a w roku 2017 – 934 osoby. W stosunku do wszystkich osób dorosłych składających wnioski stanowili oni odpowiednio: w 2015 r. – 57,2%; 2016 r. 53,2%; 2017 – 50,0%. Komisje Zespołu orzekają o stopniu niepełnosprawności do celów poza rentowych, ustalając stopnie niepełnosprawności ze względów zdrowotnych i psychospołecznych. Określa się 3 stopnie niepełnosprawności: lekki, umiarkowani i znaczny oraz wskazania dotyczące: zatrudnienia, szkolenia, terapii, zaopatrzenia a sprzęt rehabilitacyjny, korzystania z systemu wsparcia środowiskowego lub opieki innych osób. W zależności od przyznanego stopnia niepełnosprawności osoba posiadająca orzeczenie nabywa określone uprawnienia (np. karta parkingowa, możliwość korzystania z turnusu rehabilitacyjnego, możliwość ubiegania się o dofinansowanie na likwidację barier funkcjonalnych dla indywidualnych osób niepełnosprawnych, ulgi w opłacie za podróż środkami transportu publicznego, ulgi podatkowe (za zakup leków, rehabilitację, tarnsport).

Największe liczebnie grupy seniorów z orzeczeniami PZON (wydanymi w latach 2015-2017) zamieszkują w gminach: Wołomin, Ząbki, Radzymin, Marki, Kobyłka, Zielonka. Pomimo, że kolejność

gmin pod względem ilości wydanych orzeczeń w każdym roku była inna, to jednak dotyczyła zawsze tych samych gmin. Z wymienionych gmin tylko gmina Zielonka posiada najmniejszą, bo poniżej 20 tys. mieszkańców społeczność. Pozostałe gminy są największymi pod względem liczby mieszkańców ogółem, dlatego posiadają najliczniejsze grupy seniorów, a wśród nich najliczniejsze grupy seniorów niepełnosprawnych.

Średnio u 80,1% seniorów, niepełnosprawnych (tych, którzy otrzymali orzeczenie o stopniu niepełnosprawności PZON, niezależnie od jego stopnia, w okresie 3 wskazanych lat), najczęściej orzekano niepełnosprawność z powodu schorzeń w zakresie: upośledzenia narządu ruchu, chorób układów oddechowego i krążenia, chorób neurologicznych, chorób innych, w tym schorzeń m. in.: endokrynologicznych, metabolicznych, zaburzeń enzymatycznych, chorób zakaźnych i odzwierzęcych, zeszpeceń, chorób układu krwiotwórczego. Rodzaje wsparcia w tych gminach dla tych seniorów powinny być uzależnione od rodzaju najczęściej występującego schorzenia lub kilku schorzeń jednocześnie. Najczęściej będzie to zapotrzebowanie na usługi specjalistyczne, realizowane przez personel ze specjalistycznym przygotowaniem. Zważywszy na fakt, że z budżetu państwa dotowane są tylko usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w ramach zadań zleconych, to wymienione gminy będą ponosić (poza odpłatnością osoby zainteresowanej) zwiększone koszty organizacji tych usług dla swoich mieszkańców w ramach zadań własnych.
Poniżej przedstawiona została liczba osób zaliczona w 2018r. do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem, z uwzględnieniem przyczyn niepełnosprawności w podziale na gminy.

Tabela 45 - Liczba osób przed 16 roku życia, zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem, z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w podziale na gminy. Dane za 2018 rok.

Gmina	01-U	02-P	03-L	04-O	05-R	06-E	07-S	08-T	09-M	10-N	11- I	12-C	Razem
Dąbrówka	1	0	2	0	1	2	2	0	0	2	4	4	**18**
Jadów	1	1	1	0	3	1	1	1	1	1	4	4	**19**
Klembów	0	0	2	2	2	0	4	0	0	3	1	10	**24**
Kobyłka	1	5	2	2	3	2	8	0	3	6	7	20	**59**
Marki	1	3	3	6	7	3	3	1	1	9	7	24	**68**
Poświętne	2	0	1	0	0	0	2	0	0	1	3	6	**15**
Radzymin miasto	1	1	2	1	2	3	4	1	1	7	5	16	**44**
Strachówka	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	4	1	**6**
Tłuszcz miasto	1	0	3	0	1	0	0	0	1	2	4	1	**13**
Wołomin miasto	3	2	5	2	6	5	7	3	5	13	18	21	**90**
Ząbki	5	4	7	3	4	5	5	3	4	14	11	45	**110**
Zielonka	1	1	2	1	2	2	4	0	0	3	7	11	**34**
Tłuszcz obszar wiejski	2	0	2	1	1	2	1	0	1	2	2	4	**18**
Wołomin obszar wiejski	2	2	2	1	1	3	2	0	0	6	6	10	**35**
Radzymin obszar wiejski	2	1	3	3	3	0	9	0	1	6	5	7	**40**
RAZEM	**23**	**20**	**37**	**22**	**37**	**28**	**52**	**9**	**18**	**75**	**88**	**184**	**593**

Źródło: Dane wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Wołominie

Tabela 46 - Liczba osób w wieku 16 i powyżej 16 lat, zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem, z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w podziale na gminy. Dane za 2018 rok.

Gmina	01-U	02-P	03-L	04-O	05-R	06-E	07- S	08-T	09-M	10-N	11- I	12-C	Razem
Dąbrówka	1	9	4	2	37	2	14	3	1	19	7	0	**99**
Jadów	4	5	4	3	26	0	12	2	1	26	3	0	**86**
Klembów	5	11	6	3	27	3	15	3	4	21	9	1	**108**
Kobyłka	3	12	5	4	53	9	19	4	3	63	20	2	**197**
Marki	7	28	5	6	99	12	31	12	7	74	26	6	**313**
Poświętne	2	1	3	0	24	7	8	1	3	10	2	1	**62**
Radzymin miasto	3	14	5	2	58	5	24	1	4	42	14	3	**175**
Strachówka	0	2	2	2	6	1	5	1	0	7	0	0	**26**
Tłuszcz miasto	1	10	5	2	44	2	12	5	5	25	15	0	**126**
Wołomin miasto	8	33	15	10	185	20	94	19	24	121	42	7	**578**
Ząbki	4	37	6	4	113	8	35	9	13	76	30	4	**339**
Zielonka	3	17	4	9	65	7	34	8	10	48	26	2	**233**
Tłuszcz obszar wiejski	2	4	0	1	43	4	18	4	6	22	5	2	**111**
Wołomin obszar wiejski	0	17	4	1	53	6	22	6	7	42	13	3	**174**
Radzymin obszar wiejski	4	14	7	6	44	8	19	4	3	33	11	5	**158**
RAZEM	**47**	**214**	**75**	**55**	**877**	**94**	**362**	**82**	**91**	**629**	**223**	**36**	**2785**

Źródło: Dane wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Wołominie

4. **Cel 4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rosnącej liczbie osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań wyrównujących szanse tych osób na pełniejsze funkcjonowanie w społeczności lokalnej.**

Działania

1) Analiza sytuacji w zakresie orzecznictwa o niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu wołomińskiego (orzecznictwo: ZUS; PZON; KRUS; MSW; MON; PKP,SW).

Koordynator: WOZ;
Współrealizator: PCPR;
Realizacja: *2017 – 2025*

Działania

2) *Diagnoza sytuacji w zakresie niepełnosprawności w powiecie wołomińskim.*

Koordynator: PCPR
Współrealizator: WOZ
Realizacja: *2017 – 2025*

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie funkcjonuje w strukturze Wydziału Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej. Obejmuje swoim zasięgiem gminy: Ząbki, Zielonka, Marki, Wołomin, Kobyłka, Tłuszcz, Radzymin, Klembów, Poświętne, Jadów, Strachówka, Dąbrówka. Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się na wniosek złożony do powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Zgodnie z właściwością miejscową Zespół przyjmuje mieszkańców

powiatu wołomińskiego, osoby bezdomne, a także osoby przebywające poza miejscem stałego pobytu ponad dwa miesiące ze względów zdrowotnych lub rodzinnych, przebywające w zakładach karnych i poprawczych, przebywające w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia.

Uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydanego przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności daje prawo do ubiegania się o przyznanie świadczeń, ulg lub uprawnień dla osób niepełnosprawnych. Świadczenia takie są przyznawane osobom posiadającym orzeczenie przez różne instytucje np. ośrodki pomocy społecznej, Wydział Komunikacji czy też Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Z analizy danych odnoszących się do liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom powyżej 16-go roku życia w latach 2013-2015 przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie w podziale na przyczynę niepełnosprawności wynika, że istnieje tendencja wzrostu osób z niepełnosprawnościami, głównie z powodu schorzeń narządu ruchu, chorób neurologicznych, układu oddechowego i krążenia. Z analizy liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osobom poniżej 16-go roku życia również zauważalny jest wzrost wydanych orzeczeń, głównie dotyczy całościowych zaburzeń rozwojowych, chorób neurologicznych.

Działania

3) *Opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Przestrzegania Praw Osób Niepełnosprawnych na lata następne po 2015r*.

Realizator: PCPR
Realizacja: *2017 – 2025*

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawność, będąca udziałem coraz większej części społeczeństwa i obejmująca wszystkie aspekty funkcjonowania dotkniętego nią człowieka, wymusza podejmowanie różnorodnych działań w celu zapewnienia słabszej części naszego społeczeństwa godnych warunków do życia i rozwoju. Jednym z takich działań jest umożliwienie osobom niepełnosprawnych dostępu do rehabilitacji zawodowej i społecznej, a tym samym pomoc w integracji ze środowiskiem lokalnym. Środki finansowe otrzymywane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dużym stopniu pomagają w realizacji w/w celu.

Rada Powiatu Wołomińskiego przyjęła Uchwałą Nr XXV-256/2016 z dnia 17.10.2016 r. „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2016-2021". Program został opracowany na bazie doświadczeń wynikających z realizacji Programu w latach 2013-2015 oraz bieżącej analizy problematyki osób niepełnosprawnych. Dążenie do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych oraz zmiana społecznego sposobu myślenia i postaw wobec osób niepełnosprawnych stanowiło punkt wyjścia do opracowania niniejszego Programu. Program wyznacza kierunki działania powiatowej polityki w obszarze osób niepełnosprawnych. Realizacja zadań określonych w Programie uzależniona będzie w dużym stopniu od możliwości finansowych jednostek samorządowych i innych podmiotów działających w obszarze osób niepełnosprawnych. Ważna rolę odgrywają również sami adresaci programu, tj. osoby niepełnosprawne i ich rodziny, gdyż od ich aktywnej postawy zależeć będzie powodzenie realizacji zamierzonych działań.

Głównym celem programu jest poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin zamieszkałych na terenie Powiatu Wołomińskiego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

W związku z powyższym, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie sporządziło stosowną informację roczną z realizacji w 2018 „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2016-2021". Informacja ta, zgodnie z Uchwałą Nr XLVI – 48/2019 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 28 marca 2019r. została przekazana Wojewodzie Mazowieckiemu. Informację zamieszczono na stronie internetowej Powiatu Wołomińskiego, co umożliwia zapoznanie się z nią szerokiemu kręgowi osób zainteresowanych.

Działania

4) Realizacja zadań określonych w Powiatowym Programie Promocji Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych.

Realizator: PUP

Realizacja: *2017 – 2025*

W 2018 r. otrzymano z PFRON (zgodnie z algorytmem) środki finansowe na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w wysokości 1 447 560,00 zł (wykorzystano 1 446 780,80 zł). Uchwałą Rady Powiatu Nr XLVI-528/2018 z dnia 22 marca 2018 r., Uchwałą Rady Powiatu Nr LI-579/2018 z dnia 26 lipca 2018 r. oraz Uchwałą Rady Powiatu Wołomińskiego Nr II-16/2018 z dnia 19 grudnia 2018 r.

Na zadania z zakresu **rehabilitacji zawodowej** przyznano **216 000,00 zł** (wykorzystano 215 222,00 zł), w tym na:

- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu (art. 11 ust.3 pkt 2 ustawy);
- przyznanie osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej(art.12a ustawy);
- zwrot kosztów związanych z przystosowaniem stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, adaptacji pomieszczeń oraz adaptacji lub nabycia odpowiednich urządzeń ułatwiających pracę, lub funkcjonowanie, zakup i autoryzacja odpowiedniego oprogramowania oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, a także z kosztów rozpoznania przez służby medyczny pracy potrzeb osoby niepełnosprawnej (art. 26 ustawy)
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (art. 26e ustawy);
- finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art. 28 i 40 ustawy).

Działania

5) Opiniowanie projektów Programów dotyczących osób niepełnosprawnych.

Realizator: Społeczna Rada Osób Niepełnosprawnych

Realizacja: *2017 – 2025*

Zarządzeniem Starosty Wołomińskiego z dnia 08.06.2017r. **powołano Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Wołominie**. Rada jest organem opiniodawczo – doradczym Starosty Wołomińskiego w sprawach osób niepełnosprawnych. W skład Rady weszło 5 osób, w tym 3 osoby delegowane przez gminy oraz 2 osoby delegowane przez organizacje pozarządowe. Do zakresu działania Rady należy: inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych; opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych; ocena realizacji programów oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych

W 2017 roku Rada odbyła 3 posiedzenia, m.in. opiniowała projekty uchwał Rady Powiatu Wołomińskiego w sprawie podziału środków PFRON na 2017 r.
W 2018 r. Rada odbyła 3 posiedzenia, podczas których **opiniowała projekty uchwał Rady Powiatu Wołomińskiego** w sprawie podziału środków PFRON na 2018 r.

Działania
6) Realizacja Programu PFRON „Aktywny samorząd".
Realizator: PCPR
Realizacja: *2017 – 2025*

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie w 2018 r. realizowało pilotażowy program „Aktywny Samorząd" na podstawie zawartego porozumienia przez powiat wołomiński w 2012 r. z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a także na podstawie zawartej umowy z dnia 7 maja 2018 r. oraz aneksów.
W ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd" osoby niepełnosprawne z terenu powiatu wołomińskiego mogły uzyskać dofinansowanie w następującym zakresie:

Moduł I:

- Obszar A Zadanie Nr 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu;
- Obszar A Zadanie Nr 2 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B;
- Obszar B Zadanie Nr 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania;
- Obszar B Zadanie Nr 2 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;
- Obszar C Zadanie Nr 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie eklektycznym;
- Obszar C Zadanie Nr 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;
- Obszar C Zadanie Nr 4- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;
- Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym;

Łączna kwota środków finansowych przyznanych w 2018 roku na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd" wyniosła **503 705,00 zł,** w tym na realizację:

- Modułu I – **236 935,00 zł,** z czego na realizację wydatków:
- Modułu II w wysokości **236 994, 00 zł**

oraz na:

- Obsługę realizacji programu, w wysokości **22 950,00 zł;**
- Promocję programu, w wysokości **4 577,00 zł;**
- Ewaluację programu, w wysokości **2 249,00 zł.**

Na podstawie zmian wprowadzonych przez Zarząd PFRON w dniu 18.10.2016 r., realizacja programu „Aktywny samorząd" została przedłużona do 15.04 roku następnego. W związku z powyższym poniżej zostaną podane kwoty wypłacone do dnia 31.12.2018 r.

W ramach programu, przyznano w 2018 r. dofinansowania do następujących zadań:

Moduł I

1) **Obszar A Zadanie Nr 1**
   - liczba złożonych wniosków – **9;**
   - przyznano dofinansowanie dla **9** osób na kwotę **51 455,00 zł**;
   - w 2018 r. wypłacono dofinansowanie dla 3 osób w wysokości **12 612,00 zł;**
   - dla 6 osób przyznane w 2018 r. dofinansowanie zostanie wypłacone w 2019 r.
2) **Obszar A Zadanie Nr 2**
   - liczba złożonych wniosków – **2**;
   - przyznano dofinansowanie dla **2** osób na kwotę **2 672,00 zł**;
   - dofinansowanie zostanie wypłacone w 2019 r.
3) **Obszar B Zadanie Nr 1**
   - liczba złożonych wniosków – **11**;
   - przyznano dofinansowanie dla **11** osób na kwotę **79 872,00 zł**;
   - w 2018 r. wypłacono dofinansowania dla **6** osób w wysokości **36 611,00 zł**

   (dla 5 osób przyznane w 2018 r. dofinansowanie zostanie wypłacone w 2019 r.)
4) **Obszar B Zadanie Nr 2**
   - liczba złożonych wniosków – **2;**
   - przyznano dofinansowanie dla **2** osób na kwotę **4 000,00 zł;**
   - wypłacono dofinasowanie dla 1 osoby w wysokości **2000,00 zł;**
   - pozostałe dofinansowanie zostanie wypłacone w 2019 r.
5) **Obszar C Zadanie Nr 2**
   - liczba złożonych wniosków – **4 ;**
   - przyznano dofinansowanie dla **4** osób na kwotę **11 000,00 zł;**
   - wypłacono dofinasowanie dla 2 osób w wysokości **5 000,00 zł;**
   - pozostałe przyznane w 2018 r. dofinansowanie zostanie wypłacone w 2019 r.)
6) **Obszar C Zadanie Nr 3**
   - liczba złożonych wniosków – **3;**
   - przyznano dofinansowanie dla **3** osób na kwotę **61 980,00 zł;**
   - dofinansowanie zostanie wypłacone w 2019 r.)
7) **Obszar C Zadanie Nr 4**
   - liczba złożonych wniosków – **1;**
   - przyznano dofinansowanie dla **1** osoby na kwotę **6 000,00 zł;**
   - wypłacono dofinansowanie dla **1** osoby w wysokości **6 000,00 zł.**
8) **Obszar D**
   - ilość złożonych wniosków – **10;**
   - przyznano dofinansowanie dla **10** osób na kwotę **18 947,00;**
   - wypłacono dofinansowania dla **2** osób w wysokości **2 194,00 zł;**
   - dla 8 osób przyznane w 2018 r. dofinasowanie zostanie wypłacone w 2019 r.

Moduł II

- **pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym**
  - ilość złożonych wniosków – **89** (w tym 1 osoba zrezygnowała z ubiegania się o dofinansowanie);
  - przyznano dofinansowanie dla **88** osób na kwotę **236 994,00 zł;**

– wypłacono dofinansowania w wysokości **204 214,00 zł** (pozostała kwota zostanie wypłacona w 2019 r.).

Działania

7) Wsparcie osób niepełnosprawnych z środków PFRON w postaci dofinansowań: WTZ; turnusów rehabilitacyjnych; pomoc indywidualna (sprzęt rehabilitacyjny, bariery).

Realizator: PCPR

Realizacja: *2017 – 2025*

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawność, będąca udziałem coraz większej części społeczeństwa i obejmująca wszystkie aspekty funkcjonowania dotkniętego nią człowieka, wymusza podejmowanie różnorodnych działań w celu zapewnienia słabszej części naszego społeczeństwa godnych warunków do życia i rozwoju. Jednym z takich działań jest umożliwienie osobom niepełnosprawnych dostępu do rehabilitacji zawodowej i społecznej, a tym samym pomoc w integracji ze środowiskiem lokalnym. Środki finansowe otrzymywane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dużym stopniu pomagają w realizacji w/w celu.

W 2018 r. otrzymano z PFRON (zgodnie z algorytmem) środki finansowe na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w wysokości 1 447 560,00 zł (wykorzystano 1 446 780,80 zł). Uchwałą Rady Powiatu Nr XLVI-528/2018 z dnia 22 marca 2018 r.,Uchwałą Rady Powiatu Nr LI-579/2018 z dnia 26 lipca 2018 r. oraz Uchwałą Rady Powiatu Wołomińskiego Nr II-16/2018 z dnia 19 grudnia 2018 r.

Na zadania z zakresu **rehabilitacji społecznej** w wysokości **1 231 560,00 zł**, (wykorzystano 1 231 558,00) w tym na:

1. dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej (art. 35 ust.1 pkt.8) – **398 304,00 zł;**
2. dofinansowanie na realizację zadań zgodnie z art. 35 a ust.1 pkt. 7 ustawy wydatkowano ogólnie kwotę **833 256,00 zł**, (wykorzystano 833 254,00 zł) w tym na:
    - sprzęt rehabilitacyjny przedmioty ortopedyczne środki pomocnicze,
    - turnusy rehabilitacyjne,
    - bariery architektoniczne w komunikowaniu się i techniczne,
    - sport kultura i rekreacja i turystyka;

W 2018 r. przyznano dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do:

a) sprzętu rehabilitacyjnego oraz środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych:
- liczba złożonych wniosków w 2018 r.: **220** na kwotę **793 208,00 zł;**
- wypłacono dofinansowanie dla **147** osób w wysokości **332 243,00 zł;**

a) turnusów rehabilitacyjnych:
- liczba osób ubiegające się o dofinansowanie wraz z opiekunami– **354;**
- przyznano dofinansowanie dla **178** osób (wraz z opiekunami) na kwotę: **200 300,00 zł;**
- wypłacono dofinansowania dla **174** osób w wysokości **195 545,00 zł** (4 osoby zrezygnowały z dofinansowania);

3) likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych
- liczba złożonych wniosków **– 137;**
- wypłacono dofinansowanie dla **94** osób w kwocie **261 896,00 zł;**
  z tego na likwidację barier architektonicznych dla **15** osób na kwotę **91 635,00 zł;**

4) **sportu kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych:**
   - liczba złożonych wniosków **– 8** na kwotę **90 154,00 zł;**
   - zawarto umowy z **8** wnioskodawcami na kwotę **45 733 zł** (z czego wypłacono **43 570,00** zł).

Działania

8) Wsparcie i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
Koordynator: PUP
Współrealizatorzy: PCPR; organizacje pozarządowe
Realizacja: *2017 – 2025*

Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie w 2018 r. objął aktywizacją zawodową 6 osób niepełnosprawnych, w tym 1 osobę posiadającą status osoby bezrobotnej oraz 5 osób posiadających status poszukującego pracy, w tym 2 kobiety oraz 3 osoby zamieszkałe na wsi.
PUP w Wołominie, wspierał aktywność zawodową w/w osób niepełnosprawnych poprzez zastosowanie wobec nich następujących instrumentów rynku pracy:

- Staże – dzięki tej formie wsparcia osoby niepełnosprawne nabyły umiejętności praktyczne do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. W roku 2018 do odbycia stażu skierowano 2 osoby niepełnosprawne. Ponadto, 3 osoby kontynuowały staże rozpoczęte w roku 2017. W roku 2018 staż zakończyły 4 osoby, z czego zatrudnienie lub pracę zarobkową podjęły 2 osoby.
- Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy – pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu, może otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. W 2018 r. w ramach tej formy wsparcia utworzono 2 nowe miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – jest to forma aktywizacji polegająca na przyznaniu osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Ma ona na celu wspieranie powstawania nowych miejsc pracy poprzez samozatrudnienie. W 2018 r. na podjęcie działalności gospodarczej przyznano środki 2 osobom niepełnosprawnym.

Ponadto, w 2018 r. podpisano umowę w sprawie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. Pracodawca otrzymywał ze środków PFRON zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy.

Na zadania z zakresu **rehabilitacji zawodowej 216 000,00 zł** (wykorzystano 215 222,00 zł), w tym na:

- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu (art. 11 ust.3 pkt 2 ustawy);
- przyznanie osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej(art.12a ustawy);
- zwrot kosztów związanych z przystosowaniem stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, adaptacji pomieszczeń oraz adaptacji lub nabycia odpowiednich urządzeń ułatwiających pracę, lub

funkcjonowanie, zakup i autoryzacja odpowiedniego oprogramowania oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, a także z kosztów rozpoznania przez służby medyczny pracy potrzeb osoby niepełnosprawnej (art. 26 ustawy)

- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (art. 26e ustawy);
- finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art. 28 i 40 ustawy).

Działania

9) Ograniczenie procesu marginalizacji osób niepełnosprawnych.
Koordynator: PCPR
Współrealizatorzy: PUP; WOZ; OPS-y; organizacje pozarządowe
Realizacja: *2017 – 2025*

Zaplanowane zadania w tym zakresie mają na celu włączenie osób z niepełnosprawnością we wszystkie sfery życia społecznego, tak aby stanowili równoprawnych i pełnowartościowych członków społeczeństwa. Do tego niezbędna jest zarówno edukacja i praca z osobami niepełnosprawnymi jak i osobami sprawnymi. Negatywne nastawienie społeczne, stereotypy i bariery powodują marginalizację i wykluczenie osób niepełnosprawnych.

Działania

10) Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych.
Koordynator: PCPR
Współrealizatorzy: PUP; SZPZOZ; WOZ; OPS-y, organizacje pozarządowe.
Realizacja: *2017 – 2025*

Działania zaplanowane w tym zakresie powinny wspomóc osoby niepełnosprawne do uzyskania w miarę możliwości samodzielności, zaradności i poprawy jakości ich życia. Ważne obszary tych działań to: likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, edukacja oraz kompleksowa rehabilitacja.

Działania

11) Zwiększenie powierzchni archiwalnej w Powiatowym Zespole ds. Orzekania Niepełnosprawności.
Realizator: WOZ;
Realizacja: *2017 – 2025*

W grudniu 2016 r. wykonano remont pomieszczeń Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. W wyniku tych działań, kosztem ograniczenia powierzchni poczekalni, powstało nowe pomieszczenie archiwalne o powierzchni ok. 12 m², które pozwala na przechowanie indywidualnej dokumentacji personalno-medycznej dla ok. 12 000 osób. Czyli, przy aktualnym stanie dokumentacji (przeniesienie z innych pokoi na stałe miejsce zarchiwizowanej dokumentacji indywidualnej dla około 3 tys. osób) i stale zwiększającej się liczby osób zgłaszających do Komisji, miejsca na dokumentację personalno-medyczną wystarczy na kolejne 2 lata.

W pomieszczeniach zajmowanych przez Powiatowy Zespół wprowadzono również usprawnienia dla osób niepełnosprawnych, m.in. zamontowano automatyczne drzwi w wejściu do budynku, wyremontowano punkt obsługi interesantów oraz zamontowano elektroniczny system kolejkowy.

Działania

12) *Zwiększenie dostępu do leczenia, opieki, rehabilitacji medycznej oraz usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osób niepełnosprawnych*.

Koordynator: SZPZOZ (opieka medyczna);
Koordynatorzy gminni: OPS-y (usługi opiekuńcze);
Współrealizatorzy: WOZ; PCPR; organizacje pozarządowe.
Realizacja: *2017 – 2025*

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie w roku 2018 pozyskał środki na realizację w okresie 01.01.2019 – 31.12.2020 projektu pt. „Wigor ++", współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Poddziałanie 9.2.1 Zwiększenie dostępności usług społecznych. Wnioskodawcą projektu jest Gmina Wołomin.
Cel główny projektu to: Zwiększenie samodzielności życiowej oraz aktywizacja społeczna 60 osób niesamodzielnych i starszych (powyżej 60. r.ż.), mieszkańców gminy Wołomin, osób zagrożonych ubóstwem i wykluczenie społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w okresie od 01.01.2019 do 31.12.2020.
Adresatami przedsięwzięcia jest 60 osób niesamodzielnych i starszych (powyżej 60.r.ż.), mieszkańców gminy Wołomin, osób zagrożonych ubóstwem i wykluczenie społecznym. Działaniami projektowymi zostanie objętych również 40 opiekunów faktycznych osób starszych i niesamodzielnych zakwalifikowanych do projektu.
Formy wsparcia przewidziane dla Uczestników projektu:

- opracowanie przez psychologa dla każdej z 60 osób niesamodzielnych i starszych indywidualnych ścieżek wsparcia, określającej potrzeby, predyspozycje, możliwości Uczestnika, dedykowane formy wsparcia ;
- możliwość korzystania z wypożyczeni sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgnacyjnego wyposażonej ze środków projektu, m.in. w: wózki inwalidzkie, balkoniki i chodziki rehabilitacyjne, podnośniki i siedziska wannowe, schodołazy, kule łokciowe, taborety pod prysznic, maty antypoślizgowe, uchwyty do łazienki, laski dla osób niewidomych, naklejki brajlowskie na klawiaturę, szyny podjazdowe, łóżka ortopedyczne, ciśnieniomierze, materace odleżynowe, transfery do przenoszenia;
- porady fizjoterapauty w zakresie wypożyczenia sprzętu i jego używania;
- wsparcie asystent osoby niepełnosprawnej (w projekcie zatrudnionych zostanie 5 asystentów);
- wsparcie psychiatry (także wizyty domowe) i fizjoterapeuty (także wizyty domowe), zajęcia usprawniające – nordic walking, zabiegi kosmetyczno-pielęgnacyjne (także wizyty domowe);
- utworzenie Klubu Seniora dla 20 osób, w ramach którego udzielane będzie wsparcie psychologa, realizowane zajęcia twórcze (manualne), spotkania integracyjne, wycieczki, finansowany będzie dojazd do Klubu. Spotkania odbywać się będą 2-3 razy w tygodniu, w godzinach wieczornych, w Dziennym Domu Senior +;
- -wsparcie doradcze pielęgniarki dla opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych i starszych zakwalifikowanych do projektu – instruktaż w zakresie pielęgnacji;
- wsparcie psychologa dla opiekunów faktycznych.

Od 01.11.2018 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie realizuje projekt dofinansowany z Funduszu Unii Europejskiej pt." Rodzina ostoją- program wsparcia dla wołomińskich rodzin. Celem projektu jest wzrost aktywności społeczno-zawodowej i szans na zatrudnienie 36 osób (24 kobiet i 12 mężczyzn), w tym 24 osób dorosłych oraz 12 osób małoletnich, z minimum 10 rodzin z Gminy

Wołomin, wielodzietnych, ubogich rodzin z dziećmi, rodzin z osobami starszymi, rodzin z osobami z niepełnosprawnościami oraz rodzin z innymi osobami niesamodzielnymi i rodziców samotnie wychowujących dzieci. Projekt będzie realizowany w okresie od 01.11.2018 roku do 31.10.2019 roku. Rekrutacja uczestników projektu trwała od 01.11.2018 roku do 15.11.2018 roku, wyłoniono 24 uczestników spełniających wymogi formalne w tym 5 mężczyzn, 19 kobiet w tym 5 osób niepełnosprawnych, 65 osób współuczestniczących.
Uczestnicy projektu mieli okazję spotkać się na pierwszym spotkaniu, które odbyło się 17.12.2018 roku w Miejskim Domu Kultury w Wołominie. Oficjalne rozpoczęcie projektu uświetnił występ artystów z Teatru Kultureska ze spektaklem „Świąteczne śledztwo" oraz Mikołaj. Wspólnie spędzony czas oraz temat spektaklu wprowadziły uczestników w świąteczny klimat.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Pomoc społeczna w formie usług opiekuńczych lub specjalnych usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, lub w rodzinie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona lub osoby bliskie nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze przyznawane są decyzją administracyjną, zawierającą ilość godzin oraz odpłatność, wydawaną na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego w miejscu zamieszkania. Pracownik socjalny sporządza plan pomocy określając w jej ramach rodzaje oraz ilość godzin tygodniowo dla każdej osoby korzystającej z pomocy w formie usług opiekuńczych.. W 2018 roku gminy z terenu powiatu wołomińskiego zapewniły usługi opiekuńcze dla 383 osób.

Tabela 47 Liczba osób korzystająca z usług opiekuńczych

Jednostka terytorialna	Liczba osób			
	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
Gmina Jadów	11	9	12	13
Gmina Dąbrówka	3	3	6	5
Gmina Klembów	9	13	12	11
Gmina Strachówka	4	4	7	7
Gmina Poświętne	0	0	0	0
Gmina Tłuszcz	36	38	46	42
Gmina Radzymin	18	17	15	20
Gmina Zielonka	22	23	24	24
Gmina Marki	30	30	35	43
Gmina Kobyłka	46	52	41	46
Gmina Ząbki	8	16	21	28
Gmina Wołomin	109	115	136	144
Razem	**296**	**319**	**355**	**383**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Pomoc w formie usług opiekuńczych udzielana była w zakresie i wymiarze dostosowanym do indywidualnych potrzeb każdej osoby ubiegającej się o tego typu pomoc. We wszystkich ww. gminach realizowane były również specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2018 roku gminy z terenu powiatu wołomińskiego zapewniły specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 42 osób.

Tabela 48 Liczba osób korzystająca ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Jednostka terytorialna	Liczba osób			
	2015	2016	2017	2018
Gmina Jadów	0	1	1	1
Gmina Dąbrówka	2	2	2	2
Gmina Klembów	1	0	1	1
Gmina Strachówka	1	1	1	1
Gmina Poświętne	1	1	1	1
Gmina Tłuszcz	5	5	5	8
Gmina Radzymin	5	5	2	1
Gmina Zielonka	1	1	1	1
Gmina Marki	10	9	5	4
Gmina Kobyłka	10	9	8	6
Gmina Ząbki	2	3	1	2
Gmina Wołomin	19	16	16	14
Razem	**57**	**53**	**44**	**42**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Ośrodki pomocy społecznej wydawały decyzje przyznające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla osób niepełnosprawnych. Nawiązywano współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Informowano o badaniach profilaktycznych, dostępie do sprzętu medycznego, rehabilitacji. Pracownicy OPS pomagali w wypełnianiu wniosków o dofinansowanie z PFRON.

D. SYTUACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Cel 1. Przeciwdziałanie zachowaniom dysfunkcyjnym (samookaleczenia, zażywanie dopalaczy, cyberprzemoc, nieletnie matki, uzależnienie od komputera, telefonu) – wśród uczniów gimnazjów oraz młodszych dzieci.

Działania

1) Organizacja cykli szkoleń, wykładów dla rodziców i nauczycieli szkół i gimnazjów, szkół średnich
Koordynator: PP-P,
Współrealizatorzy: WOZ, WED; gminy powiatu wołomińskiego; KBPN.
Realizacja: *2017 – 2021*

Na terenie powiatu wołomińskiego działają trzy poradnie psychologiczna -pedagogiczne.
Poradnie realizują swoje zadania poprzez prowadzenie działalności:

- diagnostycznej,
- doradczej,
- terapeutycznej,
- profilaktycznej,

Działalność diagnostyczna psychologiczna polegała na ustaleniu poziomu rozwoju umysłowego, poziomu funkcji percepcyjno-motorycznych oraz na określeniu rozwoju emocjonalnego i społecznego Diagnoza pedagogiczna obejmuje ocenę umiejętności czytania i pisania, analizę błędów, ocenę poziomu graficznego pisma, a w przypadku starszych uczniów znajomości zasad ortograficznych i analizie wytworów. Diagnoza logopedyczna ma na celu ocenę stopnia rozwoju mowy, adekwatnie do wieku dziecka, sprawności aparatu artykulacyjnego, ustalenia poziomu rozwoju językowego.
Doradca zawodowy gromadzi i aktualizuje informacje edukacyjne i zawodowe, udziela indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom, prowadzi diagnozę psychologiczną w zakresie preferencji zawodowych, prowadzi zajęcia grupowe aktywizujące do planowania własnej drogi zawodowej, współpracuje ze szkołami w zakresie działalności doradczej/konsultacje/. Działalność terapeutyczna, mająca na celu zrekompensowanie zaburzeń, prowadzona była w ramach indywidualnych zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych i indywidualnej terapii psychologicznej dzieci i ich rodzin. Praca realizowana jest w oparciu o terapię systemową rodzin i terapię poznawczo-behawioralną. W poradni prowadzona jest terapia integracji sensoryczne oraz terapia psychomotoryczna.

Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne, zorganizowały następujące działania

- warsztaty dla rodziców – 3 edycja dla 45 osób;
- spotkania z rodzicami nt. samookaleczania – dla 24 osób;
- warsztaty jak radzić sobie z emocjami – dla 10 osób;
- sposoby skutecznego uczenia dla nauczycieli- 17 osób;
- zajęcia warsztatowe „bezpieczni uczniowie" dla kl. IV,V,V,VI;
- warsztaty psychoedukacyjne „moje życie – moja największa wartość. czynniki ryzyka zdrowia i zdrowia psychicznego. czy depresja dotyczy także nas?" dla kl. VIII szkoły podstawowej i kl. III gimnazjum zsp nr w kobyłce- 38 uczniów.

Działania

2) Działania profilaktyczne w ramach programów i projektów realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Koordynator: PP-P;
Współrealizatorzy: WED; WOZ; gminy powiatu wołomińskiego; KBPN.
Realizacja: *2017 – 2021*

W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołominie organizowano::

- Spotkania indywidualne (terapeutyczne) – 20dzieci +1 rodzic;
- Zajęcia grupowe dla dzieci nieśmiałych – 2 edycja dla10 osób;
- Warsztaty doradztwa zawodowego (szkoła podstawowa - 2 klasy (23 osoby), gimnazja -26 klas (461 osób), szkoły ponadgimnazjalne -5klas (78 osób);
- Zajęcia profilaktyczne (szkoła podstawowa kl. 1-3, 36 realizacji (277 osób); szkoła podstawowa kl. 4-8, 35 realizacji (583 osoby); gimnazjum 6 realizacji (88 osób); szkoły ponadgimnazjalne – 18 realizacji(381 osób);
- Zajęcia psychoedukacyjne (szkoły podstawowe kl. 4-8, 4 klasy (89 osób); szkoły ponadpodstawowe – 1 klasa (25 osób).

E. STAROŚĆ

1. Cel 1. Organizacja wsparcia dla osób starszych w formach: dziennych domów pobytu, klubów dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży, uniwersytetów trzeciego wieku (poza Tłuszczem, Wołominem i Zielonką), usług opiekuńczych, pobytu w dps, szczególnie w gminach Zielonka, Strachówka, Jadów, Wołomin.

Działania

1) Opracowanie Powiatowego Programu Polityki Senioralnej

Koordynator: WOZ;

Współrealizatorzy: PCPR; DPS-y, OPS-y

Realizacja: *2017 – 2021*

Biorąc powyższe pod uwagę oraz uwzględniając treść art. 25 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, który stwierdza, że „Unia uznaje i szanuje prawa osób w podeszłym wieku do godnego i niezależnego życia oraz do uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym." oraz Decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 940/2011/UE z dnia 14 września 2011 r. w sprawie Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej (2012) opracowywana jest koncepcja powiatowej polityki senioralnej. W opracowanym dokumencie uwzględniono kierunki określone w Rządowym Programie na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 oraz w Założeniach Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020. Uwzględnione zostały również treści wynikające z zapisów dotyczących polityki senioralnej ujęte w Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

O kształcie i treści powiatowej polityki senioralnej dla powiatu wołomińskiego zadecydują m. in. takie czynniki jak: wyniki analizy stanu obecnego działań administracji publicznej na rzecz seniorów, obszary ich własnej aktywności, specyfika obszaru i społeczności, zapotrzebowanie na poszczególne rodzaje aktywności i wsparcia osób w podeszłym wieku.

Powiatowy Program Polityki Senioralnej jest opracowany przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej. Dokument zwraca uwagę na miejsce problematyki i proces starzenia się ludności świata, regionów świata i krajów. Przedstawiając działania krajowe poprzez regionalne, koncentruje się na sytuacji w powiecie wołomińskim oraz jego gminach.

Problematyka seniorów jest dostrzegana w gminach powiatu wołomińskiego. Środowiska seniorów stają się coraz bardziej aktywne i powstaje wiele inicjatyw. Powiatowy Program Polityki Senioralnej ma na celu wspieranie tych inicjatyw.

Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej w dniu 16 lutego 2018 r. zorganizował konferencję „Polityka Senioralna" z udziałem senioralnych organizacji pozarządowych i środowisk seniorów z terenu powiatu.

W 2018 r. Rada Polityki Społecznej odbyła spotkanie, podczas którego omawiane były: polityka senioralna (sytuacja seniorów w powiecie wołomińskim, infrastruktura dla osób 60+, kwestia starzenia się społeczeństwa).

Działania

2*) Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych z wykorzystaniem realizatorów z terenu powiatu*

Realizatorzy gminni*:* OPS-y;

Realizacja: *2017 – 2021*

Wymienione w celu strategicznym gminy, czyli Zielonka, Strachówka, Jadów i Wołomin powinny w największym stopniu przyjąć systemowe rozwiązania dla działań wspierających Seniorów, bowiem w tych gminach występują największe populacje osób w wieku poprodukcyjnym, a tym samym zapotrzebowanie na usługi wspierające dla tej grupy osób. Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym wg danych GUS na dzień 31 grudnia 2017 r dla powiatu wynosił 16,5%, natomiast dla wymienionych gmin jest on zdecydowanie wyższy i wynosi w odniesieniu do wszystkich mieszkańców gminy: Największy odsetek mieszkańców w wieku senioralnym posiadają gminy: Zielonka – 21,6% , Wołomin -20,0%, Strachówka – 19,9%, Jadów – 19,4%. Najmłodszą gminą w powiecie wołomińskim jest gmina Ząbki – 12,4% mieszkańców w wieku 60+ w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.. Aktualnie na terenie powiatu w różnych gminach podejmowane są liczne inicjatywy działań prospołecznych wskazujące na aktywność samego środowiska osób starszych jak również inicjatywy jednostek samorządu lokalnego oraz niezależnych organizacji pozarządowych.

W roku 2018 na terenie powiatu wołomińskiego, w ramach bezpośrednich działań na rzecz środowiska seniorów, realizowało zadania w następujących obszarach: promocja i ochrona zdrowia; pomoc społeczna; wspieranie osób niepełnosprawnych; przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy.

W Szpitalu Powiatowym w Wołominie organizowane były zdrowotne akcje profilaktyczne pod nazwą „Biała sobota", podczas których mieszkańcy powiatu mogli bezpłatnie skorzystać z badań oraz konsultacji specjalistów m. in. kardiologa, diabetyka, okulisty, chirurga, neurologa; ortopedy.

Na terenie powiatu wołomińskiego działają dwa domy pomocy społecznej. Dom pomocy społecznej w Zielonce przeznaczony jest dla osób w podeszłym wieku i dysponuje 67 miejscami, a dom w Radzyminie przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych i dysponuje 107 miejscami w tym 20 miejsc jest przeznaczonych dla osób z chorobą Alzheimera zarówno kobiet jak i mężczyzn.

Działania

3) Utworzenie dziennych domów pobytu dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży.

Realizatorzy gminni: OPS-y;

Realizacja: *2017 – 2021*

W Gminie Wołomin ,w ramach Programu Wieloletniego Senior + na lata 2015-2020, utworzono **Dzienny Dom Senior**

W Gminie Strachówka, w ramach środków z EFS utworzono **Dzienny Dom Wsparcia w Jadwisinie**. Centrum Medyczno-Diagnostyczne Sp. z o. o. w terminie 01.01.2018-30.06.2020 realizuje projekty współfinansowane ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pn. „W Centrum harmonii ze światem. Wsparcie deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi z chorobą psychiczną jako alternatywna forma opieki nad osobami niesamodzielnymi, w tym starszymi z terenu woj. mazowieckiego", realizowane w Oleśnicy, Żelechowie, Ceranowie, Mińsku Mazowieckim i Siedlcach. Przedmiotem projektów jest stworzenie form dziennego wsparcia dla osób pełnoletnich niesamodzielnych z zaburzeniami psychicznymi, a w szczególności tych powyżej 65 r. ż. w celu zapobiegania umieszczaniu w/w osób w zakładach stacjonarnych.

W Gminie Tłuszcz uruchomiono **Klub Seniora z programu „Senior+**" W 2018 roku Gmina Tłuszcz realizowała projekt pn. „Utworzenie i wyposażenie Klubu Senior+ w Tłuszczu", na realizację którego otrzymała 104.640,00 zł dofinansowania z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Wieloletniego „Senior+ na lata 2015-2020. W ramach zadania realizowanego przez Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Tłuszczu, wykonane zostały prace remontowe i adaptacja pomieszczenia. Realizacja tego zadania to ogromne wsparcie seniorów z terenu Gminy Tłuszcz, których z roku na rok

przybywa. Wspólne działanie Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji pozwoli otoczyć opieką osoby w wieku 60+, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji, tzn. wymagają wsparcia i pomocy, zainteresowania, bo są samotni, dotychczas nie mieli możliwości korzystania z oferty opiekuńczo - kulturalnej. Klub Senior+ to pierwsze takie miejsce dostosowane specjalnie dla pobytu osób starszych.

Działania

4) Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej na terenie powiatu.

Realizatorzy gminni: OPS-y

Realizacja: *2017 – 2021*

Na terenie powiatu wołomińskiego działają dwa domy pomocy społecznej prowadzone przez samorząd powiatowy, są to:

- Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych i osób z chorobą Alzhaimera w Radzyminie - dla 107 osób;
- Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku w Zielonce – dla 67 osób.

W 2018 roku wydano **35** decyzji o umieszczeniu w ww. domach pomocy społecznej, w tym do:

- DPS Zielonka – **10** decyzji;
- DPS Radzymin – **25** decyzji.

Na koniec grudnia 2018 r. w domach pomocy społecznej łącznie przebywało **165** osób, w tym w:

- DPS Zielonka- **61** osób;
- DPS Radzymin- **104** osoby.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t. j. Dz. U. z 2018 poz. 1508 z późn. zm.) dokumenty do domu pomocy społecznej kompletuje ośrodek pomocy społecznej właściwy dla miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej. Ośrodek pomocy społecznej wydaje również decyzję o skierowaniu do wybranego domu i decyzję o odpłatności, które są podstawą dla PCPR-u do wydania decyzji o umieszczeniu w danym DPS- ie.

Średni miesięczny koszt utrzymania w domach w 2018 r. wynosił: Radzymin – 3.673,00 zł, Zielonka - 3.637,57 zł.

Odpłatność ustala się następująco: osoba zainteresowana ponosi odpłatność w wysokości 70% własnego dochodu, jeśli stanowi to kwotę mniejszą od wymaganej to osoby zobowiązane do alimentacji (tj. dzieci, rodzice, małżonkowie) dopłacają resztę według kryteriów ustawowych. Jeśli osoba zainteresowana jest samotna lub rodziny nie stać na pokrycie kosztów utrzymania jej członka w domu pomocy społecznej, to różnicę pokrywa gmina właściwa dla miejsca zamieszkania osoby kierowanej.

Działania

5) Tworzenie gminnych i powiatowej Rady Seniorów

Realizatorzy: gminy, powiat wołomiński

Realizacja: *2017 – 2021*

Na terenie powiatu wołomińskiego w gminach: Wołomin, Zielonka i Marki zostały utworzone rady seniorów:

- **Miejską Radę Seniorów w Zielonce** powołano Uchwałą Nr XLII/414/14 Rady Miasta Zielonka z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie utworzenia Miejskiej Rady Seniorów w Zielonce.
- **Wołomińską Radę Seniorów powołano** Uchwałą Nr XXXVIII/66/14 Rady Miejskiej w Wołominie z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie powołania Wołomińskiej Rady Seniorów
- **Marecką Radę Seniorów powołano** Uchwałą Nr LIV/443/2017 Rady Miasta Marki z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie powołania Mareckiej Rady Seniorów i nadania jej statutu

Celem działania Rad jest m.in. integracja, wspieranie i reprezentowanie środowiska osób starszych na zewnątrz poprzez:

1. ścisłą współpracę z władzami gminy przy rozstrzyganiu istotnych spraw seniorów;
2. integracje i wspieranie środowiska osób starszych oraz reprezentowanie zbiorowych potrzeb osób starszych;
3. przedstawianie propozycji w zakresie ustalania priorytetów i działań na rzecz seniorów;
4. zgłaszanie uwag do przekazanych do zaopiniowania aktów prawa miejscowego
5. wspieranie różnorodnych form działalności kulturalnej i edukacyjnej;
6. dążenie do odtwarzania i umacniania więzi międzypokoleniowych więzi społecznych;
7. wydawanie opinii, formułowanie wniosków służących rozwojowi działalności na rzecz seniorów, czynne uczestnictwo w tworzeniu długofalowej polityki senioralnej gminy;
8. upowszechnianie wiedzy o potrzebach, prawach i możliwościach, a przede wszystkim wzmacnianie wpływu seniorów na decyzje podejmowane przez władze lokalne w tym na jakość usług przeznaczonych dla tej grupy wiekowej.

Działania

6) Utworzenie Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Koordynatorzy gminni: OPS-y, gminy poza: Tłuszczem, Wołominem, Zielonką

Realizacja: *2017 – 2021*

W kilku gminach powiatu zostały powołane Uniwersytety Trzeciego Wieku:

1) Wołomiński Uniwersytet Trzeciego Wieku, ul. Mariańska 7, 05-200 Wołomin;
2) Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Ośrodku Kultury w Zielonce, ul. Literacka 20, 05-220 Zielonka;
3) Uniwersytet Trzeciego Wieku w Tłuszczu, ul. Warszawska 10, 05-240 Tłuszcz;
4) Marecki Uniwersytet Trzeciego Wieku, ul. Piłsudskiego 37,05-270 Marki;

które realizują różne formy aktywności umysłowej, fizycznej, kulturalnej czy krajoznawczej wyrażających się w organizacji wielu wykładów, spotkań z ciekawymi ludźmi, organizacji różnych form medytacji, wyjazdów do kin i teatrów oraz organizacji wycieczek do miejsc kultu, historycznych czy ciekawych przyrodniczo i krajobrazowo.

Na terenie powiatu wołomińskiego działało w 2018 roku 11 organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów, w tym 4 kluby seniora. Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonują również Uniwersytety Trzeciego Wieku. Powstaje wiele form aktywności osób starszych np.: Rady Seniorów zostały powołane w Zielonce i w Wołominie. Niemal we wszystkich gminach powiatu działają Kluby Seniora. W małych gminach o charakterze wiejskim funkcje te realizują Koła Gospodyń Wiejskich.

W wykaz terenowych jednostek organizacyjnych stowarzyszeń bez osobowości prawnej pozostających w nadzorze Starosty Wołomińskiego, widnieją następujące jednostki:

1) Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Wołominie 05-200 Wołomin ul. Moniuszki 10
2) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 1 w Radzyminie 05-250 Radzymin al. Jana Pawła II 20
3) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 3 w Zielonce 05-220 Zielonka ul. Powstańców 33
4) Koło Nr 12 w Wołominie Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policyjnych 05-200 Wołomin ul. Wileńska 36A
5) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 2 w Wołominie 05-200 Wołomin ul. Prądzyńskiego 22

6) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 3 w Starych Załubicach 05-255 Stare Załubice ul. Mazowiecka 21 – gmina Radzymin
7) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 4 w Nadmie 05-270 Nadma ul. Szkolna 7 – gmina Radzymin
8) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 4 w Tłuszczu 05-240 Tłuszcz ul. Długa 33
9) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 2 w Słupnie 05-250 Słupno al. Jana Pawła II 14 – gmina Radzymin
10) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 1 w Wołominie 05-200 Wołomin ul. Legionów 31A
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło Nr 6 w Nowych Ręczajach 05-326 Nowe Ręczaje 5 – gmina Poświętne

Działania

7) Utworzenie Ośrodków Kultury i Sportu

Realizatorzy: gmina Jadów; gmina Strachówka.

Realizacja: *2017 – 2021*

Gminny Ośrodek Kultury w Jadowie znajduje się przy ul. Jana Pawła II 17. Ośrodek otwarty jest w godzinach: wtorek 9.00 - 18.00, środa 8.00 - 18.00, czwartek 9.00 - 18.00, piątek 8.00 - 17.00, sobota 10.00 - 16.00. W skład GOK wchodzi Ośrodek Kultury w Jadowie oraz świetlice wiejskie w Starowoli i Wujówce.

2. **Cel 2. Usprawnienie systemu organizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej. (1214 punktów – 17 miejsce)**

Działania

1) Konieczność przyjęcia przez gminy zasad zlecania usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych przez gminy (np. Marki, Tłuszcz) podmiotom zarejestrowanym na terenie powiatu oraz kierowania mieszkańców gmin w pierwszej kolejności do domów pomocy społecznej powiatu wołomińskiego.

Realizatorzy gminni: gminne OPS-y

Realizacja: *2017*

Zasadą jest kierowanie osób do domów pomocy społecznej najbliżej miejsca zamieszkania. Aktualnie w dwu domach pomocy społecznej na terenie powiatu funkcjonuje średniorocznie ok. 15 wolnych miejsc w sytuacji, gdy osoby z powiatu wołomińskiego deklarujące chęć pójścia do dps są kierowane do dps komercyjnych czy prowadzonych przez administrację publiczną, ale na terenie innego powiatu. Odpłatność za pobyt trafia więc do innych powiatów i nie wraca do jednostek samorządowych jako dochód z tytułu udziału w podatkach. W 2018 roku gminy z terenu powiatu wołomińskiego poniosły odpłatności za pobyt osób w domach pomocy społecznej na łączną kwotę 7.121.526 zł, odpłatność dotyczyła 278osób.

Tabela 49 - Odpłatność gmin za pobyt w domu pomocy społecznej (zadanie własne)

lp	Gmina	Liczba osób 2017	Kwota świadczeń 2017	Liczba osób 2018	Kwota świadczeń 2018
1	Wołomin	87	2. 072 .667ł	92	2.479.629
2	Zielonka	26	675 .768	29	705 876
3	Ząbki	10	316. 216	15	267.508
4	Radzymin	31	789.618	30	765.804
5	Dąbrówka	7	186 .885	7	183.587
6	Kobyłka	29	856 .792	31	830.578
7	Poświętne	3	50. 998	2	42.389
8	Tłuszcz	16	447 .857	20	571.036
9	Klembów	11	281. 099	14	298.332
10	Jadów	7	131 .542	8	175.915
11	Strachówka	3	74 .914	4	128.097
12	Marki	23	546 .057	26	672.765
	RAZEM	**253**	**6.430.413**	**278**	**7.121.526**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Usługi opiekuńcze zlecane dotąd podmiotowi spoza powiatu wołomińskiego np. w Tłuszczu aktualnie zlecane są Spółdzielni Socjalnej „Pożytek" z siedzibą w Tłuszczu. Stawka za godzinę usługi w 2018 r. wynosiła 17,70 zł. Członkami założycielami Spółdzielni są Gmina Tłuszcz i Powiat Wołomiński. Do uregulowania sytuacji w podobny sposób należy dążyć na terenie Gminy Marki.

F. UBÓSTWO, BIEDA, NIEDOSTATEK

1. Cel 1. Tworzenie programów pomocowo-wspierających z udziałem gmin oraz organizacji pozarządowych, uczestnictwo w programach regionalnych i krajowych

Działania

1) *Uczestnictwo w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020.*
Koordynatorzy gminni: OPS-y;
Współrealizatorzy: organizacje pozarządowe.
Realizacja: *2017 – 2020*

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Fund for European Aid to the Most Deprived – FEAD). Program został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Cel Programu to udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków.

Pomoc jest udzielana w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, przekazywanych bezpłatnie np. osobom bezdomnym. W ramach Programu i z wykorzystaniem żywności mogą być również organizowane działania w formie:

- warsztatów kulinarnych z udziałem ekspertów kulinarnych, kuchmistrzów i dietetyków,
- warsztatów dietetycznych i dotyczących zdrowego żywienia,
- programów edukacyjnych wskazujących zasady zdrowego żywienia przeciwdziałania marnotrawieniu żywności,
- warsztatów edukacji ekonomicznej (budżet domowy, ekonomiczne prowadzenie gospodarstwa domowego).

Do otrzymania pomocy osoby i rodziny, spełniające kryteria, kierowane są przez ośrodki pomocy społecznej do Punktów wydawania żywności.

W 2018 roku Gminy z terenu powiatu wołomińskiego, głównie przez ośrodki pomocy społecznej, uczestniczyły w Programie Operacyjnym „Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020”

Działania

2) Uczestnictwo gmin w pomocowych Programach unijnych i regionalnych.
Realizatorzy gminni: OPS-y;
Współrealizatorzy: organizacje pozarządowe.
Realizacja: *2017 – 2021*

W roku 2018 Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie pozyskał środki na niżej wymienione zadania:

- realizacja *Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej* na łączną kwotę *61 737,00* z czego środki z budżetu Wojewody Mazowieckiego wyniosły *44*.311,*00* zł oraz z Funduszu Pracy *17.426,00* zł
- dofinansowanie zadania publicznego pod nazwą Moduł II Zapewnienie funkcjonowania placówki *„Senior +”* za rok 2018 w wysokości *54.000,00zł,*
- realizacja projektu pt. „Rodzina ostoją - program wsparcia dla wołomińskich rodzin”, nr projektu RPMA.09.01.00-14-a500/18, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na kwotę ogólną *416.353,20* zł z czego wkład Unii Europejskiej wynosi *333.082,56 zł.*
- realizację projektu pt. „Wigor ++”, nr projektu RPMA.09.02.01-14-a671/18, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Poddziałanie 9.2.1 Zwiększenie dostępności usług społecznych na łączną kwotę *1.553.472,00 zł* z czego wkład Unii Europejskiej i Budżetu Państwa wynosi *1.443.028,00 zł.*

W roku 2018 OPS w Radzyminie rozpoczął realizację dwóch projektów współfinansowanych z EFS.

- **Projekt „Q NOWYM PERSPEKTYWOM”**

Gmina Radzymin działając przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie wystąpiła z wnioskiem o dofinansowanie projektu pn. „Q NOWYM PERSPEKTYWOM” z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa IX Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Wniosekz został pozytywnie oceniony i rekomendowany do dofinansowania. Projekt „Q PERSPEKTYWOM” jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców gminy, borykających się z problemem bezrobocia i wykluczenia społecznego. Jest on w głównej mierze skierowany do osób niepotrafiących samodzielnie poradzić sobie z powrotem do funkcjonowania w społeczeństwie (także na rynku pracy) z powodu uzależnień, niepełnosprawności czy długotrwałego bezrobocia prowadzącego do uzależnienia się od pomocy społecznej.
Głównym celem projektu jest zwiększenie potencjału do zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych społecznie zamieszkałych na terenie gminy Radzymin i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
Projekt otworzył mieszkańcom drogę do bezpłatnych szkoleń, kursów zawodowych oraz staży zawodowych zbieżnych z profilem odbytych szkoleń i zapotrzebowaniem rynku pracy, wzrost aktywności społecznej i zawodowej uczestników projektu, w szczególności zwiększenie lub nabycie umiejętności niezbędnych przy poszukiwaniu pracy, wzrost motywacji do pracy, wzrost umiejętności psychospołecznych, wzrost pewności siebie i własnych umiejętności, wzrost rozwiązywania pojawiających się problemów, poprawa funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku, podniesienie/nabycie kwalifikacji zawodowych. Sam projekt jest bardzo atrakcyjny, obejmujący poradnictwo specjalistyczne.
Uczestnicy projektu korzystają z doradcy zawodowego, psychologa, prawnika, terapeuty uzależnień oraz terapeuty neurorozwoju. W ramach projektu jest utworzenie Klubu Integracji Społecznej (KIS), jednego z niewielu w województwie.
Klub Integracji Społecznej został utworzony na podstawie zarządzenia Kierownika OPS Nr OPS.015.09.2017 z dnia 21.11.2017 r. i został wpisany do rejestru klubów integracji społecznej województwa mazowieckiego.
KIS to jednostka, której celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu

społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy. Klub działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. To jednostka pomagająca samo organizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym zmierzające do tworzenia własnych miejsc pracy.
Bezpośrednią pieczę nad KIS sprawuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie. Klub obejmie swoim wsparciem 50 osób korzystających z pomocy społecznej zagrożonych ubóstwem, w tym również osoby niepełnosprawne.
Poprzez KIS prowadzona jest praca socjalna, aktywizacja zawodowa, realizacja kursów zawodowych oraz trzymiesięczne staże zawodowe. W 2018 r. dwie osoby odbyły staż w
Radzymińskim Ośrodku Kultury i Sportu po ukończonym kursie dozorcy, trzy osoby były przyjęte na staż w Ośrodku Pomocy Społecznej jako opiekun osoby starszej. Zatrudnienie w 2018 r. otrzymały 3 osoby, w tym dwie kobiety i jeden mężczyzna. Wartość projektu: 699 741,67 zł

Projekt „ SKUTECZNA POMOC! SATYSFAKCJA KLIENTÓW”
Gmina Radzymin działając przez Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymała dotację na realizację projektu pn. „Skuteczna pomoc! Satysfakcja klientów!”. Projekt jest w 100 % dofinansowany ze środków zewnętrznych. Realizowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Osi priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna POWER 2014-2020, nr POWR.02.05.00-00-0135/17.
Projekt zakłada wsparcie działań mających na celu wdrożenie usprawnień organizacyjnych w OPS w Radzyminie polegających na oddzieleniu pracy socjalnej od postępowań administracyjnych oraz usług socjalnych. Cel jest realizowany poprzez zmianę sposobu i organizacji pracy zatrudnionych osób przy jednoczesnym położeniu nacisku na zadania stanowiące istotę pomocy społecznej tj. wykonywanie pracy socjalnej bez pomniejszenia roli zasiłków jako podstawowego wsparcia dochodowego dla osób najuboższych.
Działania obejmują wprowadzenie rozwiązań optymalizujących wykorzystanie kompetencji zatrudnionych pracowników socjalnych zwłaszcza tych z I stopniem specjalizacji.
Grupą docelową objętą wsparciem jest OPS Radzymin. Powołany został:

1) Zespół ds. Pracy socjalnej (4 pracowników socjalnych, w tym specjalista pracy socjalnej z I stopniem specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny świadczących pracę socjalną problemowo wg zdiagnozowanych potrzeb.
2) Zespół ds. świadczeń przyznawanych decyzją (5 pracowników socjalnych).
3) Zespół ds. usług (specjalista pracy socjalnej z I stopniem specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny, dwóch asystentów rodziny oraz Klub Integracji Społecznej - kierownik).
4) Stanowisko ds. pierwszego kontaktu (starszy specjalista pracy socjalnej).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie pełni w projekcie rolę organizatora i koordynatora systemu wsparcia społecznego dla określonych grup docelowych wymagających
pomocy w rozwiązywaniu problemów, których nie mogą pokonać, wykorzystując własne uprawnienia i możliwości z poszanowaniem ich godności i podmiotowości. Głównym
rezultatem, który zostanie osiągnięty będzie rozdzielenie pracy socjalnej od pracy administracyjnej.
Wartość projektu została określona na 427 084,15 zł

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce w 2018 roku zrealizował drugą edycję **projektu socjalnego „Aktywny i bezpieczny senior - śladami historii”**. Jego adresatami była grupa 30 osób w wieku 60+. Głównym celem projektu było podniesienie aktywności społecznej oraz wiedzy na temat bezpieczeństwa osób starszych zamieszkujących na terenie gminy Dąbrówka. W trakcie realizacji projektu podjęto następujące działania:

- zwiedzanie Skansenu w Kuligowie,
- spotkanie z Kabaretem „Moherowe Berety”,
- prelekcja „Bezpieczny senior” - spotkanie z policjantem – mające na celu przedstawienie zasad bezpieczeństwa, stosowania różnych form ochrony siebie i swojego majątku,
- warsztat nordic walking,
- udział Seniorów w koncercie na 100- lecie odzyskania niepodległości,

- zwiedzanie Muzeum Powstania Warszawskiego,
- spotkanie wigilijne podsumowujące projekt socjalny powiązane z koncertem filharmonii przygotowanym przez GCK w Dąbrówce.

Działania na rzecz osób starszych realizowane przez GOPS w Dąbrówce wspierało także funkcjonujące na terenie Gminy Stowarzyszenie Powiślańskie Towarzystwo Społeczne (PTS), w ramach, którego realizowano Program „Asystent Seniora", umożliwiający osobom starszym i samotnym skorzystanie z pomocy terapeutycznej, psychologicznej i rehabilitacyjnej. Stowarzyszenie podejmowało także inne działania skierowane do seniorów i związane z organizacją ich czasu wolnego takie jak: gimnastyka, zajęcia wokalne itp.
Działania w obszarze świadczenia pomocy społecznej, które skierowane są do wszystkich mieszkańców potrzebujących wsparcia realizowane przez GOPS w Dąbrówce wspiera także funkcjonujące na terenie Gminy Stowarzyszenie „Pomoc w Dolinie Dolnego Bugu". Podmiot ten organizuje między innymi pomoc żywnościową dla mieszkańców.

Projekty realizowane przez OPS w Tłuszczu:

„SKUTECZNE POMAGANIE" – projekt realizowany od 01.04.2018 r do 30.09.2019 r. współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. Głównym celem projektu jest wzrost jakości i efektywności usług społecznych świadczonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tłuszczu oraz poprawa jakości obsługi osób w zakresie umożliwienia 65 im przezwyciężania trudnej sytuacji życiowej poprzez zmianę organizacyjną i wprowadzenie nowego modelu funkcjonowania Ośrodka. Zmiany polegają na nowej organizacji i sposobie pracy zatrudnionych osób przy założeniach, że istotnym i kluczowym elementem systemu pomocy społecznej jest świadczenie pracy socjalnej. Zasiłki przyznawane osobom najuboższym stanowić mają uzupełnienie oferowanej pomocy i wsparcia w formie pracy socjalnej i usług społecznych świadczonych na wysokim poziomie przy uwzględnieniu potrzeb i oczekiwań klientów. W ramach projektu powstał: zespół ds. pracy socjalnej, zespół ds. świadczeń przyznawanych decyzją , zespół ds. usług oraz st. ds. pierwszego kontaktu. W ramach projektu zostały opracowane i wprowadzone zarządzeniem kierownika OPS : nowy reg. organizacyjny, zasady współpracy pracowników socjalnych z asystentem rodziny oraz procedury przyznawania świadczeń z pomocy społecznej. Zatrudnionych zostało również 2 nowych racowników socjalnych dzięki czemu OPS w Tłuszczu zaczął spełniać wymagania o których mowa w art. 110 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących".
W ramach realizowanego projektu wykonano adaptację pomieszczenia na II piętrze budynku Urzędu Miejskiego w Tłuszczu, na potrzeby pracowników socjalnych (zespół ds. pracy socjalnej) oraz zakupiono wyposażenie pokoju (szafy, biurka, krzesła) i sprzęt komputerowy (laptopy, drukarki, urządzenie wielofunkcyjne).
Wszyscy pracownicy socjalni w ramach projektu wzięli udział w szkoleniu z zakresu nowego modelu funkcjonowania, rozdzielenia pracy socjalnej od postępowań administracyjnych oraz w wizycie studyjnej która odbędzie się w ośrodku, który już wdraża nowy model funkcjonowania. W ramach projektu pracownicy socjalni co miesiąc uczestniczą w superwizji prowadzonej przez certyfikowanego superwizora. Kwota dotacji 416 005,15 zł W 2018 roku Ośrodek Pomocy Społecznej był partnerem projektów realizowanych przez Stowarzyszenie na Rzecz Organizowania Społeczności Lokalnych AB OVO, tj.: 66

PIĘĆDZIESIĄT TWARZY SENIORA – projekt realizowany 01.06.2018-30.11.2020 r. Zadanie skierowane jest do grupy 50 seniorów (55+) z Tłuszcza (powiat wołomiński) oraz – w 2018 roku - Łochowa (powiat węgrowski). Zakłada przeprowadzenie cyklu spotkań edukacyjnych oraz zajęć podnoszących sprawność fizyczną osób starszych. Głównym celem projektu będzie rozwój zróżnicowanych form działań oraz usług społecznych wspierających samodzielność i aktywność 50 osób starszych w Gminie Tłuszcz w okresie 01.06.2018-30.11.2020r.
Cel szczegółowy 1: Stworzenie atrakcyjnej oferty edukacyjnej, podnoszącej aktywność fizyczną i społeczną osób 55+ poprzez spotkania edukacyjne i integracyjne, zajęcia usprawniające fizycznie i manualnie.
W ramach projektu zaplanowano cykl wykładów dla seniorów, zajęcia tai chi, taniec, gimnastyka, zajęcia komputerowe (grupowe i indywidualne), zajęcia rękodzielnicze, basen. W każdym roku realizacji odbędzie się również cykl Marszów NordicWalking. Każdy rok realizacji kończy się konferencją podsumowującą wraz z koncertem okolicznościowym. Zakupiono stroje dla grupy tanecznej UTW – Zespół Niespokojnych Nóg. Środki na realizację zadania pochodzą od Samorządu Województwa Mazowieckiego. Klub - Pomoc Integracja Komunikacja
W 2018 w Klubie PIK regularnie odbywały się zajęcia dla różnych grup wiekowych. 2x w tygodniu (pn. i czw.) język angielski dla Seniorów, również we czwartki – spotkania sekcji literackiej UTW – Literackie czwartki, wtorki – zajęcia rękodzielnicze.
W miesiącach kwiecień – listopad w Klubie PIK przyjmowane są grupy dzieci i dorosłych z Polski, biorące udział w warsztatach pszczelarskich w ramach oferty Edukacyjnego Placu Zabaw MIODZIO WIOSKA. Organizowane są także szkolenia np. dla organizacji pozarządowych. Z Klubu korzystają również inne stowarzyszenia i organizacje. W 2018 r. pomieszczenia zostały wyremontowane z pozyskanych środków „Senior+".

Działania

3) Tworzenie Programów lokalnych zgodnie z zapotrzebowaniem.
Realizatorzy gminni: OPS-y;
Współrealizatorzy: powiat; organizacje pozarządowe.
Realizacja: *2017 – 2021*

Zgodnie z potrzebami gminy tworzył i realizowały programy lokalne.

Cel 2. Wsparcie rodzin poprzez system ulg i zniżek, pomoc w naturze oraz pomoc w trudnej sytuacji materialnej

Działania

1) *Uczestnictwo w Ogólnopolskim programie polityki prorodzinnej „Karta Dużej Rodziny" zgodnie z Ustawą o Karcie Dużej Rodziny.*

Realizatorzy: Gminy
Realizacja: *2017 – 2025*

W programie Karta Dużej Rodziny prowadzonym przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, od 2014r. uczestniczą wszystkie gminy z terenu powiatu wołomińskiego.

Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej rodziny, Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych

uprawnień. Jej posiadacze będą mieli możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Tabela 50. Karta Duża Rodzina w gminach na terenie powiatu wołomińskiego

Lp	Gmina	Kto realizuje	Od kiedy	Liczba wydanych kart ogółem	Liczba wydanych kart w 2018
1	Wołomin	Urząd Miasta	05.12.2014r.	4300	
2	Zielonka	Urząd Miasta	05.12.2014r	1656	252
3	Ząbki	Urząd Miasta (od 01.05.2018r. OPS)	05.12.2014r	2468	616
4	Radzymin	Urząd Miasta	05.12.2014r	2122	388
5	Dąbrówka	Urząd Miasta	05.12.2014r	808	149
6	Kobyłka	Urząd Miasta	05.12.2014r	2169	343
7	Poświętne	OPS	05.12.2014r	860	
8	Tłuszcz	OPS	05.12.2014r	2367	433
9	Klembów	OPS	05.12.2014r	1062	192
10	Jadów	OPS	05.12.2014r	917	117
11	Strachówka	OPS	05.12.2014r	260	40
12	Marki	Urząd Miasta (od 01.01.2018r. OPS)	05.12.2014r	2976	923
	RAZEM		x	x	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji przekazanych przez gminy

Działania

2) Realizacja Powiatowego Program Polityki Prorodzinnej „Powiatowa Karta Rodziny”.
Koordynator: WOZ;
Współrealizatorzy: gminy uczestniczące w Programie
Realizacja: *2017 – 2025*

Program Polityki Prorodzinnej „Powiatowa Karta Rodziny” realizowany jest od 2012 roku. Od momentu realizacji do chwili obecnej wydano ponad 8993 karty dla mieszkańców 8 gmin powiatu (Marek, Ząbek, Poświętnego, Zielonki, Tłuszcza, Radzymina, Dąbrówki i Klembowa). Posiadacze PKR otrzymują zniżki m. in. na: bilety autobusowe i kolejowe, których linia przebiega w części przez teren powiatu wołomińskiego; posiłki w szkołach i przedszkolach, wyprawkę szkolną, zajęcia w ośrodkach kultury i sportu. W 2018 roku wydano łącznie 3033 Powiatowe Karty Rodziny, z tego 1174 nowe karty oraz 1859 kart z nowym okresem ważności. W roku 2018 Starostwo Powiatowe przeznaczyło 320 000 zł na realizację Programu, co oznacza 40% jego wartości, a kolejne 60% wartości dopłaciły gminy. Ogółem osoby korzystające z Programu otrzymały pomoc w wysokości 800000 zł w postaci ulg i zwolnień w opłatach. W ośmiu gminach powiatu, uczestniczących w Programie wsparcie otrzymało 1850 rodzin.

Trwają prace nad modernizacją Programu, ze względu na pojawienie się nowych rozwiązań w zakresie polityki prorodzinnej, które w pierwotnej wersji programu nie zostały ujęte.
Informacje dot. Powiatowej Karty Rodziny (m.in. inf. o niezbędnych dokumentach, katalog ulg i zniżek, listę partnerów programu) można uzyskać na stronie internetowej: http://www.takrodzina.pl/

Organizacja programów gminnych – Gminna Karta Dużych Rodzin

Brak danych o podjętych działaniach przez gminy.
Działania

3) *Uczestnictwo w Wieloletnim Programie wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”.*
4) *Organizacja gminnych punktów dystrybucji żywności w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020.*

Koordynatorzy gminni - OPS-y.
Realizacja: *2017 – 2025*

Program **Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”** jest krajowym programem operacyjnym oferującym żywność lub podstawową pomoc materialną, o którym mowa w art. 2 pkt 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz. Urz. UE L 72 z 12.03.2014 r. str. 1) zwany rozp. FEAD.

Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”** przyjęty został Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. (t.j. M.P. 2015 poz. 821).

W programie uczestniczyły gminy z terenu powiatu wołomińskiego.

Tabela 51-Zasiłki celowe przyznawane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”

lp	Gmina	Liczba osób, 2017	Kwota świadczeń 2017	Liczba osób, 2018	Kwota świadczeń 2018
1	Wołomin	**575**	**523 989 zł**	**535**	**632 491 zł**
2	Zielonka	**41**	10 753 zł	98	44 177 zł
3	Ząbki	**188**	111 785 zł	175	106 251 zł
4	Radzymin	**118**	25 080 zł	164	38 320 zł
5	Dąbrówka	**28**	10 650 zł	23	10 200 zł
6	Kobyłka	**176**	102 840 zł	198	100 800 zł
7	Poświętne	**59**	55 620 zł	61	58 237 zł
8	Tłuszcz	**116**	725 44	110	60 464 zł
9	Klembów	**85**	33 820 zł	68	25 300 zł
10	Jadów	**17**	4 210 zł	25	6 840 zł
11	Strachówka	**3**	1 250 zł	4	1 950 zł
12	Marki	**224**	165 600 zł	231	170 050 zł
RAZEM		**1630**	**1 045 597 zł**	**1692**	**1 255 080 zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 52 - Posiłki w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”

lp	Gmina	Liczba osób, 2017	Kwota świadczeń 2017	Liczba osób, 2018	Kwota świadczeń 2018
1	Wołomin	751	576 468 zł	624	467 966 zł
2	Zielonka	98	90 823 zł	75	73 656 zł
3	Ząbki	129	84 675 zł	119	84 436 zł
4	Radzymin	166	74 428 zł	129	64 059 zł
5	Dąbrówka	150	57 018 zł	115	46 095 zł
6	Kobyłka	208	148 986 zł	193	166 857 zł
7	Poświętne	120	73 653 zł	102	61 796 zł
8	Tłuszcz	173	57 001 zł	124	52 402 zł
9	Klembów	109	44 933 zł	99	42 006 zł
10	Jadów	119	44 111 zł	116	41 184 zł
11	Strachówka	95	33 946 zł	59	20 723 zł
12	Marki	133	73 092 zł	112	65 962 zł
RAZEM		2249	1 359 134 zł	1877	1 187 142 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

Tabela 53 Posiłki dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”

lp	Gmina	Liczba osób, 2017	Kwota świadczeń 2017	Liczba osób, 2018	Kwota świadczeń 2018
1	Wołomin	583	336 135 zł	510	306 560 zł
2	Zielonka	95	86 624 zł	71	63 323 zł
3	Ząbki	127	80 210 zł	111	70 665 zł
4	Radzymin	156	67 933 zł	127	61 516 zł
5	Dąbrówka	149	55 875 zł	113	44 094 zł
6	Kobyłka	200	144 111 zł	191	166 501 zł
7	Poświętne	120	73 653 zł	102	61 796 zł
8	Tłuszcz	171	52 262 zł	120	42 644 zł
9	Klembów	109	44 933 zł	99	42 006 zł
10	Jadów	118	41 973 zł	115	38 760 zł
11	Strachówka	92	30 316 zł	58	19 909 zł
12	Marki	132	73 092 zł	111	64 947 zł
RAZEM		**2052**	**1 087 117 zł**	**1728**	**982 721 zł**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ocen zasobów pomocy społecznej za 2018 r.

IV. PODSUMOWANIE

Analizując dane i informacje przekazane przez podmioty zaangażowane, odpowiedzialne i uczestniczące w realizacji zadań strategicznych można stwierdzić, że większość założonych kierunków działań zostało zrealizowanych lub są w trakcie realizacji. Podejmowane działania przyczyniają się do łagodzenia skutków dominujących problemów społecznych.

Wielokierunkowy model podejścia do rozwiązywania problemów społecznych potwierdza, iż Powiat posiada duży potencjał podmiotów życia społecznego zaangażowanych w realizację Strategii 2025, który pozwala w miarę możliwości optymalnie wykorzystać własne zasoby do udzielania pomocy osobom, rodzinom i grupom społecznym oczekującym wsparcia.

Dzięki rozwojowi form pomocy w postaci poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapii, warsztatów, wyspecjalizowanej pracy socjalnej uzyskano między innymi zmniejszenie skali zjawiska wykluczenia społecznego, wzmocnienie rodzin oraz wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.

Obserwacja lokalnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych ostatnich lat prowadzi do wniosku, że pomimo ogólnej poprawy sytuacji materialnej rodzin najuboższych w wyniku spadku poziomu bezrobocia i wprowadzenia form finansowego wspierania rodzin z dziećmi, w dalszym ciągu pozostaje grupa beneficjentów społecznego wsparcia, która jest „niewrażliwa" na zmieniające się otoczenie. Dowodzi to faktu, iż u podstaw ubóstwa i innych kluczowych problemów społecznych nie zawsze leży brak pracy. Nierzadko są to problemy o podłożu psychologicznym i osobowościowym, zwane szeroko pojętą „wyuczoną bezradnością". Dlatego, nie umniejszając wagi bezpośredniego finansowego wspierania rodzin, należy zaznaczyć, że długoterminowa i trwała poprawa sytuacji osób w kryzysie wymaga przede wszystkim takich rozwiązań, które pomogą korygować niewłaściwe, destrukcyjne postawy i zmotywują do zmian, a także wspomogą rodziny we właściwym wypełnianiu ich funkcji.

Biorąc pod uwagę, iż postawy i cechy osobowościowe kształtują się od najmłodszych lat, ważnym elementem jest także rozwijanie form wspierania właściwego rozwoju dzieci i młodzieży.

Wyzwaniem jest także wzrastająca liczba osób trwale niesamodzielnych z powodu problemów zdrowotnych, podeszłego wieku, uzależnień czy braku wsparcia ze strony najbliższych. W tym przypadku, poza nieodzownym wsparciem o charakterze materialnym i usługowym, konieczne jest prowadzenie działań służących rozwijaniu infrastruktury zdrowotnej i społecznej, propagujących zdrowy tryb życia i aktywne starzenie się.

Dobra współpraca kadry realizującej zadania w obszarze pomocy dziecku i rodzinie skutkuje tworzeniem spójnego systemu wsparcia dla dzieci i wychowanków opuszczających formy opieki zastępczej, co przekłada się na szybki proces usamodzielniania wychowanków. Zasadna jest kontynuacja podejmowanych działań w tym obszarze z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji.

Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami wymaga kompleksowych działań podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, konieczna jest kontynuacja zadań w kolejnych latach.

Osoby długotrwale bezrobotne wymagają kompleksowych usług w zakresie aktywnej integracji, konieczna jest stała współpraca PUP z instytucjami pomocy społecznej i rynku pracy.

W kolejnych latach należy również kontynuować działania w zakresie rozwoju usług społecznych podjąć działania w zakresie tworzenia mieszkań chronionych lub wspieranych dla osób starszych, w szczególności z niepełnosprawnościami.

W obszarze wsparcia osób niepełnosprawnych inicjatywy zgłaszane przez organizacje pozarządowe uzyskują wsparcie finansowe ze środków PFRON oraz wsparcie organizacyjne ze strony powiatu i gmin - zasadna jest kontynuacja wypracowanych zasad współpracy w tym obszarze.

Efektywna realizacja zadań przyczynia się do wzrostu znaczenia nie tylko polityki społecznej w Powiecie, ale działania realizowane w ramach Strategii 2025 rozwijają świadomość społeczną, pogłębiają wiedzę na temat problemów społecznych i metod skutecznego im przeciwdziałania.

Są jednak zadania które wymagają poszerzenia i dalszego realizowania, tj:

- poszerzenie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w zakresie inicjowania i wspierania systemowych rozwiązań umożliwiających podjęcie pracy, szczególnie dla osób długotrwale bezrobotnych;
- zapewnienie oraz stałe rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego, szczególnie dla osób niepełnosprawnych i seniorów oraz zapewnienie mieszkania chronionego dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- dalsze prowadzenie działań profilaktycznych i rehabilitacyjnych;
- wspieranie inicjatyw szerzących wiedzę i podnoszących kwalifikacje osób niepełnosprawnych oraz osób długotrwale lub ciężko chorych;
- rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez zlecanie zadań aktywizujących społeczność lokalną;
- dalszy rozwój instytucji koordynatora i asystenta rodziny w celu wzmocnienia prawidłowego funkcjonowania rodzin;
- skoordynowanie działań różnych instytucji, w szczególności Powiatowego Urzędu Pracy i Ośrodków Pomocy Społecznej, nakierowanych na aktywizację zawodową i społeczną wspólnych klientów szczególnie młodzieży i opracowywanie wspólnych działań, mających na celu przeciwdziałanie dziedziczenia ubóstwa i bezrobocia;
- utworzenie „centrum osób niepełnosprawnych" - jednego miejsca, w którym osoba niepełnosprawna będzie mogła załatwić większość spraw administracyjnych i urzędowych bez konieczności przemieszczania się w różne miejsca, wdrożenie systemu elektronicznej obsługi;
- utworzenie strony internetowej (platformy) wspólnej dla wszystkich instytucji działających na rzecz osób z dysfunkcjami - gdzie osoba niepełnosprawna będzie mogła znaleźć informacje o rodzajach usług i pomocy świadczonej w powiecie i poszczególnych gminach na rzecz samych niepełnosprawnych, jak i ich rodzin;
- utworzenie środowiskowego domu samopomocy z miejscami hostelowymi lub placówki rehabilitacyjnej dla osób z niepełnosprawnością w stopniu głębokim, które w wieku 25 lat kończą edukację;
- stworzenie funkcjonalnej ścieżki wsparcia uwzględniającej kolejne etapy życia osoby niepełnosprawnej od urodzenia do starości;
- podwyższenie standardu i zabezpieczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania seniorów jako alternatywy umieszczenia w domu pomocy społecznej;
- tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu i funkcjonowaniu Klubów Seniora lub Dziennych Domów Pobytu;
- niezbędne jest zintensyfikowanie inicjatyw w zakresie współpracy lokalnych podmiotów na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz podnoszenie potencjału podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych.

Realizacja Strategii w kolejnych latach powinna zatem dążyć do dalszego doskonalenia i w miarę potrzeby, intensyfikacji działań służących trwałej poprawie warunków życia mieszkańców powiatu wołomińskiego oraz monitorowania skuteczności tych działań.
Działania podejmowane w kolejnych latach realizacji Strategii co do zasady stanowią działania o charakterze długofalowym i interdyscyplinarnym, a wprowadzane nowe rozwiązania i formy wsparcia powstają na kanwie doświadczeń lat poprzednich.
Ponadto Strategia 2025 umożliwia pozyskanie środków zewnętrznych m.in. z Europejskiego Funduszu Społecznego, co w znacznym stopniu umożliwia realizację szeregu zadań w zakresie pomocy społecznej czy przeciwdziałania bezrobociu.

Zaznaczyć należy, że w niniejszym dokumencie znajdują się jedynie główne i strategiczne informacje, które stanowią kanwę całości działań, metod pracy, form wsparcia w zakresie pomocy społecznej oraz w obszarach mających ważne znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców powiatu wołomińskiego.
Warto podkreślić, iż polityka społeczna jest zagadnieniem obszernym i wielowątkowym aby opisać ją w sposób wyczerpujący. Niezależnie jednak od skali podejmowanych działań gwarantem skuteczności i efektywności ich realizacji jest właściwa, systematyczna i nieprzerwana współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się nie tylko pomocą społeczną, ale również integracją lokalną mieszkańców Powiatu.
Jednakże efektywność podejmowanych działań w znacznej mierze uzależniona jest od posiadanych środków finansowych. Zasadne jest zatem dalsze aplikowanie przez jednostki organizacyjne powiatu o środki ze źródeł zewnętrznych, jak również zwiększenie nakładów finansowych zarówno gmin jak też Powiatu na realizację poszczególnych celów Strategii 2025.

W ramach opracowanej Strategii 2025 przyjmuje się podejście do bardzo ważnej sfery, jaką jest problematyka społeczna nastawiona na:

1) motywowanie do przezwyciężania trudnych sytuacji,
2) wzmocnienie postaw aktywnych,
3) wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej,
4) ścisłe powiązanie działań instytucji i organizacji społecznych w sferze m. in. edukacji, służby zdrowia, rynku pracy, sądownictwa w wypracowaniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi.

PCPR w Wołominie nadzorowało i koordynowało prace nad przygotowaniem niniejszego raportu z realizacji podjętych działań na rzecz mieszkańców powiatu wołomińskiego.

Dokument został opracowany przez zespół zadaniowy powołany Zarządzeniem nr 5/2017 z dnia 29.08.2017r. Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie do opracowania rocznych raportów z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025, w składzie:

- Agata Żędzian- koordynator,
- Anna Szczęsna- członek zespołu,
- Natalia Zagrabska- członek zespołu,
- Małgorzata Chwojko- członek zespołu.

przy współpracy przedstawicieli różnych środowisk (samorządowych, pozarządowych oraz społecznych).

Wołomin, 24.06.2019

Spis tabel

Tabela 1 - Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miastach i gminach 8
Tabela 2 - Struktura osób bezrobotnych....8
Tabela 3 - Przyczyny "odpływu "osób bezrobotnych z ewidencji urzędu pracy 9
Tabela 4 - Liczba osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy....10
Tabela 5 - Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w 2018 roku w podziale na poszczególne gminy....11
Tabela 6 - Liczba zgłoszonych miejsc pracy, ich realizacja oraz procentowa efektywność 12
Tabela 7 - Osoby bezrobotne skierowane do odbycia stażu....12
Tabela 8 - Liczba rozpoczętych działalności gospodarczych w podziale na gminy wg. siedziby rozpoczętych działalności....13
Tabela 9 - Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, wg. wsparcia udzielonego bezrobotnym w poszczególnych gminach. 14
Tabela 10 - Osoby korzystające z poradnictwa zawodowego w latach 2016-2018 15
Tabela 11 - Liczba osób korzystających z porad grupowych w latach 2016-2018 15
Tabela 12 - Struktura osób skierowanych na szkolenia 15
Tabela 13 - Osoby skierowane na szkolenia w 2018r. w rozbiciu na poszczególne gminy 16
Tabela 14 - Liczba osób z niepełnosprawnością intelektualną i osób z chorobą psychiczną, w podziale na gminy. 19
Tabela 15 - Liczba porozumień zawartych z gminami w sprawie organizacji PAI w latach 2015-2018 21
Tabela 16 - Liczba osób bezrobotnych skierowanych, w latach 2015- 2018, do pracy w ramach robót publicznych w podziale na poszczególne gminy wg miejsca zamieszkania. 22
Tabela 17 - Liczba osób skierowanych do wykonywania prac społecznie użytecznych w 2018r. w rozbiciu na poszczególne gminy powiatu wołomińskiego 23
Tabela 18 - Analiza SWOT 25
Tabela 19 - Cele szczegółowe Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej....26
Tabela 20 - Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2019-2021....27
Tabela 21 - Informacja dot. liczby rodzin zastępczych i dzieci w poszczególnych gminach w 2018r. .28
Tabela 22 - Liczba asystentów rodziny asystentów rodziny 34
Tabela 23 - Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny....35
Tabela 24 Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy 39
Tabela 25 - Główne powody ubiegania się o pomoc w poszczególnych gminach 56
Tabela 26 - Liczba osób pobierających zasiłki stałe w latach 2017 -2018....57
Tabela 27. - Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w latach 2017-2018....58
Tabela 28-Liczba osób pobierających zasiłki celowe w latach 2017-2018 roku 59
Tabela 29- Liczba świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny -ogółem 59
Tabela 30 - Kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny- ogółem 60
Tabela 31- Liczba świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka 60
Tabela 32 - Kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka....61
Tabela 33 - Liczba świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16.roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności....61
Tabela 34 - Kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16.roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności....62
Tabela 35 Liczba świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat....62
Tabela 36 - Kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat....63
Tabela 37 - Liczba świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstałą przed 21 rokiem życia....63
Tabela 38 Kwota świadczeń- zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16.roku życia legitymującej się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstałą przed 21 rokiem życia. 64
Tabela 39 - Liczba świadczeń pielęgnacyjnych 64
Tabela 40 - Kwota świadczeń pielęgnacyjnych 65
Tabela 41 - Liczba specjalnych zasiłków opiekuńczych....65

Tabela 42 - -Kwota specjalnych zasiłków opiekuńczych.....66
Tabela 43 - Liczba świadczeń opiekuńczych - ogółem.....66
Tabela 44 - Kwota świadczeń opiekuńczych- ogółem.....67
Tabela 45 - Liczba osób przed 16 roku życia, zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem, z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w podziale na gminy. Dane za 2018 rok.....68
Tabela 46 - Liczba osób w wieku 16 i powyżej 16 lat, zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem, z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w podziale na gminy. Dane za 2018 rok.....69
Tabela 47 Liczba osób korzystająca z usług opiekuńczych.....78
Tabela 48 Liczba osób korzystająca ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.....79
Tabela 49 - Odpłatność gmin za pobyt w domu pomocy społecznej (zadanie własne).....87
Tabela 51. Karta Duża Rodzina w gminach na terenie powiatu wołomińskiego.....93
Tabela 52-Zasiłki celowe przyznawane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”.....94
Tabela 53 - Posiłki w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”.....95
Tabela 54 Posiłki dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”.....95